

BAPATEAN 2000

Grabaketak: Amaia Agirre, Karlos Aizpurua, Altzalei, Martin Aramendi, Laxaro Azkune, Joxe Mari Barandiaran, Xabier Begiristain, Xabier Enbeita, Imanol Epelde, Felix Irazustabarrena, Saroi Jauregi, Sebastian Lizaso, Iñaki Murua, Jexux Murua, Aitor Mendiluze, Andoni Egaña, Iñigo Olaetxea, Oihane Perea, Jose Luis Pikabea, Joseba Ramirez, Xabier Rico

Hautaketa eta transkribaketa: Martin Aramendi

Irizpideak eta koordinazioa: Bertsozale Elkartea

Doinuen izendapena: Martin Aramendi *Doinutegian* oinarrituz

Azken orrazketa: Andoni Egaña eta Juanjo Respaldiza

EHBE

HITZAURREA

Ez da errexa izanen hitz neurtu, errimatu eta okurrenteei behar bezalako hitzaurrea hitz lauz egiten, saia nadin adierazten den urtea bezain borobila ez izan arren.

Bertzeak bertze 2000. urtean bapatean kantaturiko bertsoen aukeraketa adierazgarri bat da liburu honetan aurkituko duzuna. Ingurune, toki, erreferentzi, publiko eta egun zehatz; ahots, bertsolari, komunikazio egoera... eta hitzez adierazi ezin daitezkeen bertze aldagai aunitzen menpe dago bapateko bertsoa, bere hartan ulertu nahi bada. Idatzita jartzerakoan xarma gal dezakeela iruditu arren, liburu honetan dago, urteko ekitaldi, gertaera, kotilleo... eta abarren islada. Bertsozalearentzat egundoko mauka, eta interesatu dakiokkeenarentzat ikermaterial ugaria.

Milurteko berrian sartzan ginenaren sentsazioarekin hasi genuen urtea, mendearekin batera bukatu omen da. Bertso urteari dagokionez berriaz, Euskal Herriko lehen txapelduna (Basarri 1935) eta azken txapelduna (Egaña 1997) eman dituen Zarautz herriak irabazitako Gipuzkoako herriarteko txapelketaren errebantxarekin hasi genuen; Bizkaiko Bertsolari Txapelketaren ondorenarekin gabonetarako iristeko (tartean urterokoak diren lehiak ere ospatu (eta jokatu) ziren).

Txapelketak bertsogintzaren atal formalena bada ere, ez da ugariena, ez eta garrantzitsuena ere. Erreferentziatzat hartzen badire ere (saio arruntetan gai bezala erabiltzea ohizkoa bihurtu da), bertsolariak, bertso taldea behar du lehenik, bertso otorduak ere ez dira gaizki etortzen, publiko gosetu baten antzinean kantatzeak eta zirkuituan sartzak egiten du bertsozalea bertsolari. Urteak dira "bertsolari gazte" etiketarekin kuadrila berdintsua dabilela plazaz plaza. Aurtengo bildumari begirada bat botatzea nahikoa da, bertsolari gazte hoiak hain gazte ez direla ohartzeko, eta urteetan zehar lan ixila eginez, ate joka aritu diren bertsolari gazteagoei, naturalki estereotipo horren jabe egiteko aukera eman zaiela ikusteko. Ondorioz orain artean etiketa hori zutenen gehiengoa "elite" delakoa osatzera pasa dira, urte luzetako esperientzia dutenak ahanzi gabe eta egungo bertsolari kontsagratuenekin elkartu arren adinaren batazbertzekoa gaztetuz.

Famili arazoak, gaizkiulertuak, bikote harremanak, erlijioa, Euskal Herriko gatazka politikoa, lehen aipatutako txapelketak, bertsolari zaharrak, 2000 efektua, presoak, tabernak, drogak, sexua, pastoralak...Eta horrela jarraitu nezakeen. Bertsoan erabiltzen diren gaiak mugagabeak dira, poxpoloa eta txotxa (palillua) maitemintzen direnaren inguruan bertso saio bat egin dela erratean, nik uste argi gelditzen dela mugagabetasuna. Ia ezinezkoa da kantatu eta kontatzen diren gaiak laburtzea eta sailkatzea: Ia ezinezkoa diot, Bertsozale elkarteak, horretan ere saiatzen ari baita. Galtzak bete lan milurteko berrian sartzeko beharrezkoa den dokumentu guztien digitalizazioarekin batera.

Bertso eskolak krisian omen daude, ibilbide luzea egin dutenak batez ere; gure maparen ekihegoaldean oraindik ere zabalkunde garaian egon arren; herri zaharberitu honen aniztasunaren seinale. Bertso eskolak aipatzen hasita, ezin aipatu gabe utzi zoritxarretan zoritxarrena: Ez da urterik onena izan Bertso eskolen aintzindari bezala ezagutu genuen Leintz Gatzagako taldearentzat. Nahiz eta pozak tartekatu, Felix mendigoizale eta bertsozaleari azken agurra kantatu ezinik gelditu da Jon.

Baina buka dezadan hitzaurrea labur (luzea bada ez omen du inork irakurtzen) eta baikortasunez, ipar-ekialdetik (iparralde bezala ezagunagoa) hegomendebaldera sona handiz iritxitako haizeak atsegina sortzen baitu bertsozaleen belarrietan, Xalbador eta Mattin bizi direnaren lasaitasunez.

Bertzerik gabe, on egin!

Estitxu Arozena Albizu

Bertso saioen mugimendua

2000. URTEAN ANTOLATU DIREN BERTSO-SAIOAK

200KO BERTSO-SAIOAK

2000ko bertso saioak

PROBINTZIAK	Jaialdia	Plazak	Lagunak	Sariak	Hitzaldiak	Ekitaldiak	Bereziak	Txapelak	Didaktikoak	Gainerrak	Denera
GIPUZKOA	80	147	241	15	9	31	88	3	16	18	648
BIZKAIA	62	66	60	8	1	14	55	24	5	2	297
NAFARROA	11	22	57	4	0	12	7	8	1	0	122
ARABA	9	6	15	6	2	3	8	3	3	0	55
IPARRALDEA	8	15	26	2	0	10	7	2	19	1	90
DENERA	170	256	399	35	12	70	165	40	44	21	1212

GIPUZKOA

PROBINTZIAK	Jaialdia	Plazak	Lagunak	Sariak	Hitzaldiak	Ekitaldiak	Bereziak	Txapelak	Didaktikoak	Gainerrak	Denera
Deba-Behera	6	18	14	1	1	1	7	0	0	2	50
Deba-Garaia	6	16	28	0	0	1	9	0	0	0	60
Goierri	18	27	49	4	2	7	10	1	2	4	124
Beterri	12	12	27	0	0	1	10	0	1	3	66
Donostialdea	21	35	45	1	4	14	30	0	4	3	157
Kosta-Urola	13	21	62	3	2	3	11	2	0	2	119
Errenterialdea	4	18	16	6	0	4	11	0	9	4	72
Denera	80	147	240	15	9	31	88	3	16	18	648

BIZKAIA

PROBINTZIAK	Jaialdia	Plazak	Lagunak	Sariak	Hitzaldiak	Ekitaldiak	Bereziak	Txapelak	Didaktikoak	Gainerrak	Denera
Lea Busturia	4	11	9	1	0	3	5	5	0	1	39
Uribe Kosta	22	17	18	2	0	3	14	5	2	0	83
Arratia	4	3	2	1	0	1	3	3	1	0	18
Durangaldea	16	18	7	2	0	0	14	6	0	0	63
Erdalgunea	16	17	24	2	1	7	19	5	2	1	94
Denera	62	66	60	8	1	14	55	24	5	2	297

NAFARROA

PROBINTZIAK	Jaialdia	Plazak	Lagunak	Sariak	Hitzaldiak	Ekitaldiak	Bereziak	Txapelak	Didaktikoak	Gainerrak	Denera
Bidasoa-Baztan	5	14	23	4	0	3	2	4	0	0	55
Araitz-Leitza	2	4	8	0	0	1	2	2	0	0	19

Larraunaldea	0	2	6	0	0	1	0	0	0	0	9
Erdalgunea	4	1	19	0	0	7	3	2	1	0	37
Pirineoaldea	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Denera	11	22	57	4	0	12	7	8	1	0	122

ARABA

PROBINTZIAK	Jaiial- diak	Plaza librekoa	Lagun artekoak	Sari- ketak	Hitzal- diak	Ekital- dipekoak	Bere- ziak	Txapel ketak	Didak tikoak	Gainera- koak	Denera
Aiara	0	2	4	1	0	1	3	0	3	0	14
Leintz	0	0	4	2	0	0	0	0	0	0	6
Erdalgunea	9	4	7	3	2	2	5	3	0	0	35
Denera	9	6	15	6	2	3	8	3	3	0	55

IPARRALDEA

PROBINTZIAK	Jaiial- diak	Plaza librekoa	Lagun artekoak	Sari- ketak	Hitzal- diak	Ekital- dipekoak	Bere- ziak	Txapel ketak	Didak tikoak	Gainera- koak	Denera
Lapurdi	7	9	23	1	0	9	3	1	17	1	71
Nafarroa Behera	0	6	3	1	0	0	4	1	1	0	16
Zuberoa	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3
Denera	8	15	26	2	0	10	7	2	19	1	90

Tauletako kontzeptuen azalpena

Jaialdiak:	4 bertsolari edo gehiago gai-jartzailearekin
Plaza libre:	2-3 bertsolari, librea, plazan, jaietan...
Lagunartea:	Jatordu giroan edo antzekoetan gehienbat.
Txapelketak:	Bat-batekoak: Euskal Herriakoa, Herrialdekoak edo eskolartekoa.
Sariketak:	Bat-batekoak nahiz idatziak: elkarteek, Udalek edo motibo jakin baten inguruan antolatzen direnak.
Hitzaldiak:	Bertsolaritza gai izanik edozein markotan antolatuak.
Ekitaldipekoak:	Bertsotarako ez den ekitaldian egindako saioak (omenaldi, ezkontza...)
Bereziak:	Saio musikatuak, esperimentalak eta bertso jarriekin eginak
Gainerakoak:	Aurreko sailetan sartzen ez direnak

Herrialdeak:

GIPUZKOA

Deba-Behera:	Eibar, Deba, Mutriku, Sorluze, Mendaro...
Deba-Garaia:	Elgeta, Oñati, Arrasate, Eskoriatza, Aramaio
Goierri:	Zegama, Legazpia, Ormaiztegi, Legorreta, Ataun...
Beterrri:	Amezketeta, Ikaztegieta, Berastegi, Alkiza, Billabona...
Kosta-Urola:	Zumaia, Azkoitia, Bidania, Aia, Orio...
Donostialdea:	Andoain, Usurbil, Donostia, Astigarraga, Urnieta...
Errenterialdea:	Hondarribia, Oiartzun, Pasaia, Lezo...

BIZKAIA

Lea-Busturia:	Ondarru, Markina, Lekeitio, Aulestia, Ibarrangelu, Nabarniz, Gernika, Muxika...
Uribe-Kosta:	Bermeo, Bakio, Plentzia, Mungia, Sopela, Getxo, Leioa, Derio, Asua, Larrabetzu...
Arratia:	Zaratamo, Orozko, Otxandio, Zeberio, Igorre, Lemoa.
Durungaldea:	Zornotza, Durango, Mallabi, Ermua, Elorrio...
Erdalgunea:	Basauri, Bilbo, Ezkerraldea, Enkarterriak...

NAFARROA

Bidasoa-Baztan:	Bidasoa, Bortziriak, Baztan eta Malerreka
Araitz-Leitza:	Goizueta, Leitza, Areso, Atallu, Betelu...
Larraunaldea:	Sakana, Larraun, Basaburua eta Ultzama
Pirineoaldea:	Orreaga, Luzaide, Eugi
Erdalgunea:	Iruñea, Erribera, Erronkari, Lizarra...

ARABA

Aiaraldea:	Areta, Laudio, Abornikano...
Leintz:	Aramaio eta ingurua
Erdalgunea:	Gainerako Araba

IPARRALDEA

Lapudi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa

ZENBAIT AZALPEN

1.- Orain arteko *Bapatean* liburuak bezala, 2000.eko hau ere, urte osoan plazaz-plaza jasotakoetatik egindako 650 bertsorekin osatua dago.

2.- *Bapatean 2000* liburu hau egiterakoan landu diren irizpideak, aurreko liburuetan ibilitako berberak dira.

3.- Liburu hau antologia bat dela esan daiteke hein batean, baina ez bere osotasunean. Liburuaren korpus nagusiak, herritarrek antolatutako bertso-saioetan bat-batean kantatuko bertsoak jasotzen ditu, bertsolariak eta hauen saio kopuruak kontuan harturik. Beraz, liburu honek, plazaz-plaza dabiltzan bertsolarien ekarpena islatzen du.

4.- Jakin badakigu egiten diren mota guztietako bertso-saioen informazioa biltzea ia ezinezkoa dela, baina ziur gaude %ko haundi batean jasota dagoela. Besterik da grabatzen dena: 2000an 229 saio grabatu dira audioan, 330 bat ordu.

5.- 2000. urtean bat-batean kantatutako bertsoak ditu kontuan liburu honek, baina Nafarroa, Araba eta Bizkaia edo Eskolarteko txapelketetan kantatuak ez. Bertso-paperen alorrekorik ere ez da jasotzen, baina bai Gazte Sariketakoak.

6.- Liburu hau osatzeko oinarria, Xenpelar Dokumentazio Zentroan jasotako informazioa, audio grabazioak eta hauei dagozkien fitxak izan dira.

7. - Lan hau burutzeko, modu batera edo bestera esku hartu dute:

- Arantza Mariskal eta Oihana Aranburu, Xenpelar Dokumentazio Zentroko kideak

- Amaia Agirre, Karlos Aizpurua, Altzalei, Martin Aramendi, Laxaro Azkune, Joxe Mari Barandiaran, Xabier Begiristain, Xabier Enbeita, Imanol Epelde, Felix Irazustabarrena, Saroi Jauregi, Sebastian Lizaso, Iñaki Murua, Jexux Murua, Aitor Mendiluze, Andoni Egaña, Iñigo Olaetxea, Oihane Perea, Jose Luis Pikabea, Joseba Ramirez, Xabier Rico.

- Transkribaketa lanetan Martin Aramendi.

- Azken orrazketa lanetan Andoni Egaña eta Juanjo Respaldiza.

8.- Egitasmo honek, Jaurlaritzako Hizkuntza Politikarako Sailordetza eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Euskararen Normalkuntzarako Zuzendaritzaren diru-laguntza jaso du.

Bertsozale Elkarte

TXAPELKETAK,
SARIKETAK,
LEHIAKETAK ...

1.- TXAPELKETAK, SARIKETAK, LEHIAKETAK

1.1- Herrialde mailako bertsolari txapelketak

1.- Nafarroa eta Iparraldeko Bertsolari Txapelketa 2000

Txapelketa hiru fasetan burutzen da: kanporaketak, finalaurrea eta finala.

Kanporaketak

Martxoaren 10ean, Tafallako Zokondo elkartean

Julen Zelaieta
Iñigo Ibarra
Ekintza Landa
Alaitz Rekondo
Sustrai Kolina
Manolo Arozena

Martxoaren 17an, Erratzuko elkartean

Amets Arzallus
Fermin Mihura
Jean Louis Harinordoki "Laka"
Mikel Altzuart
Txomin Ezponda
Ekhiñe Etxepeteleku

Martxoaren 18an, Beteluko Zigari elkartean

Nerea Bruño
Aritz Saragueta
Oskar Estanga
Jon Arregi "Zubialde"
Jose Juan Zubieta "Etxabe"
Xabier Terreros

Finalaurreak

Martxoaren 26an, Bidarraiko trinketeko aretoan

Mikel Altzuart
Bittor Elizagoien
Amets Arzallus
Estitxu Arozena
Txomin Ezponda
Fermin Mihura

Apirilaren 2an, Berako kultur etxean

Estitxu Fernandez
Juan Mari Lopez
Iñigo Olaetxea
Juan Jose Zubieta "Etxabe"
Xabier Terreros
Manolo Arozena

Apirilaren 9an, Atarrabian Paz de Ziganda ikastolan

Xabier Silveira
Xabier Legarreta
Josema Leitzza
Ekintza Landa

Nerea Bruño
Sustrai Kolina

Finala

Martxoaren 16an, Goizuetako frontoian
Amets Arzallus (txapeldun)
Xabier Legarreta
Estitxu Arozena
Xabier Silveira
Bittor Elizagoien
Manolo Arozena
Iñigo Olaetxea

Epai-mahaia

Joxe Urroz, Mikel Bujanda, Patxi Larretxea, Eneko Bidegain, Beñat Soule,
Jon Abril eta Saioa Mitxelena (ordezkoa).

Gai-jartzaileak

Jexux Arzallus, Kepa Murua eta Meltxor Artetxe.

Antolatzailea

Nafarroako Bertsozale Elkarte, Nafarroako Gobernuko Vianako Printzea
erakundea eta Nafarroako Aurrezki Kutxaren babesarekin.

2.- Bizkaiko Bertsolari Txapelketa 2000

Txapelketa hau lau fasetan burutu da: lehenik, udaberrian, Bizkaiko
Eskualdeetako Bertsolari Txapelketak, eta ondoren, udazkenean,
kanporaketak, finalurreak eta finala.

Bizkaiko Eskualdeetako txapelketak

Arratialdeko I. bertsolari txapelketa

Apirilaren 29an, Igorreko zahar etxean 1. sailkapen saioa

Ibon Iza
Xiber Uriarte
Juanjo Respaldiza
Jabier Olibares

Maiatzaren ean, Igorreko zahar etxean 2. sailkapen saioa

Kepa Intxausti
Iraitz Beldarrain
Igor Meñika
Gaizka Amuñarain
Eñaut Intxaurreaga

Maiatzaren 14an, Zeanuriko kultur etxean finala

Ibon Iza
Juanjo Respaldiza
Kepa Intxausti (sailkatua)
Igor Meñika
Eñaut Intxaurreaga
Jabier Olibares

Bilboko I. bertsolari txapelketa

Martxoaren 24an, Bilboko Kafe Antzokian 1. sailkapen saioa

Marta Ortiz
Urtzi Urrutikoetxea
Mikel Galarza
Edu Gomez
Asier Goñi

Apirilaren 1ean, Santutxuko Garoa txokoan 2. sailkapen saioa

Arkaitz Estiballes
Iñaki Aurrekoetxea
Matxalen Zabaljauregi
Javier Martinez "Guti"
Iskander Hamawy "Iski"

Maiatzaren 19an, Bilboko Bilborock La Merced-en finala

Arkaitz Estiballes (sailkatua)
Marta Ortiz
Iñaki Aurrekoetxea
Matxalen Zabaljauregi
Urtzi Urrutikoetxea
Mikel Galarza

Busturialdeko I. bertsolari txapelketa

Apirilaren 30ean, Gernika-Lumo zineman finala

Anertz Muniategi (sailkatua)
Iñaki Bazterretxea
Xabier Enbeita
Igor Muniategi
Onintza Enbeita
Ander Oleaga
Iker Belaustegi

Durungaldeko I. bertsolari txapelketa

Maiatzaren 12an, Izurtzako pilotalekuan finala

Beñat Ugartetxea (sailkatua)
Jon Unanue
Garikoitz Sarriugarte
Gorka Lazkano
Eneko Abasolo
Peru Magdalena
Beñat Mallabia
Hodei Zenikaonandia

Ipar-Uribeko I. bertsolari txapelketa

Maiatzaren 27an, Algortako Zabala ikastetxean finala

Etxahun Lekue
Ortzi Garitano
Asier Legarreta
Unai Elorriaga
Fredri Paia (sailkatua)
Xabier Paia

Lea-Artibaiko I. bertsolari txapelketa

Apirilaren 16an, Etxebarriko udaletxean 1. sailkapen saioa

Gorka Ostolaza
Urki Bilbao
Eñaut Ibarra
Peru Aranburu
Joseba Artza

Maiatzaren 5ean, Berriatuako kultur etxean 2. sailkapen saioa

Leire Bilbao
Jagoba Arrasate
Iñigo Gojenola
Joseba Gojenola
Erramun Muniozguren

Maiatzaren 21ean, Mendexako frontoian finala

Joseba Gojenola (sailkatua)
Gorka Ostolaza
Joseba Artza
Peru Aranburu
Leire Bilbao
Iñigo Gojenola

Bizkaiko Txapelketa 2000

Kanporaketak

Urriaren 1ean, Galdakaoko Torrezabal kultur etxean

Iñaki Basterretxea
Iratxe Ibarra
Gorka Lazkano
Igor Muniategi
Xabier Paia
Beñat Ugartetxea

Urriaren 8an, Igorreko frontoian

Onintza Enbeita
Arkaitz Estiballes
Beñat Gaztelurrutia
Gorka Ostolaza
Juanjo Respaldiza
Jon Unanue

Urriaren 12an, Zornotzako Zornotza aretoan

Joseba Artza
Iñaki Aurrekoetxea
Iñigo Gojenola
Joseba Gojenola
Aritz Lopategi
Arkaitz Ugartetxea

Urriaren 22an, Aulestiko frontoian

Xabier Arriaga "Txiplas"
Xabier Enbeita
Unai Iturriaga
Etxahun Lekue

Marta Ortiz
Fredri Paia
Urriaren 29an, Mallabiko frontoian
Eneko Abasolo "Abarkas"
Peru Aranburu
Igor Elortza
Oihane Enbeita
Anertz Muniategi
Garikoitz Sarriugarte

Finalaurreak

Azaroaren 19an, Lekeitioko frontoian
Onintza Enbeita
Joseba Gojenola
Aritz Lopategi
Anertz Muniategi
Gorka Ostolaza "Potxis"
Juanjo Respaldiza

Azaroaren 26an, Bermeoko frontoian
Igor Elortza
Arkaitz Estiballes
Beñat Gaztelurrutia
Iratxe Ibarra
Igor Muniategi
Fredri Paia

Abenduaren 3an, Getxoko Getxo antzokian
Oihane Enbeita
Iñigo Gojenola
Unai Iturriaga
Etxahun Lekue
Marta Ortiz
Arkaitz Ugartetxea

Finala

Abenduaren 17an, Bilboko Euskalduna jauregian
Igor Elortza (txapeldun)
Aritz Lopategi
Unai Iturriaga
Arkaitz Estiballes
Fredri Paia
Iratxe Ibarra
Oihane Enbeita
Juanjo Respaldiza

Epai mahaia

Josu Telleria, Joseba Santxo, Mirari Azula, Josu Arroyo, Luis Baraiazarra.
Idazkaria: Karmen Marina Antxone.

Gai-jartzaileak

Josu Goikoetxea, Zuriñe Iarritu, Leire Aurrekoetxea, Bernardo Mandaluniz,
Ziomara Gezuraga eta Asier Ibaibarriaga.

Antolatzailea

Bizkaiko Bertsozale Elkarteak. Babesle Bizkaiko Foru Aldundia eta laguntzaile nagusia BBK.

2- Eskolarteko txapelketak

Urtero bezala udaberrian burutu ziren Eskolarteko Txapelketak, lehenik herrialdez herrialde eta gero Euskal Herri mailakoa. Hona emaitza:

Bat-batean:

Araba: finala Gasteizko Armentia ikastolan ekainaren 3an.

14 urte artekoetan:

Maite Zelestino (txapeldun)
Igotz Aranzabal (bigarren)
Jagoba Apaolaza
Julen Bikendi
Markel Arriolabengoa
Maialen Saez de Bikuña
Maialen Berastegi
Xabi Lasa
Jon Apodaka

14/18 urte artekoetan:

Manex Agirre (txapeldun)
Maiteder Sasieta (bigarren)
Iñaki Viñaspre
Araitz Garai
Andere Arriolabengoa
Lierni Altuna
Aratz Ortiz de Elgea
Naroa Sasieta

Antolatzaile: Arabako Ikastolen Elkarte eta Arabako Bertsozale Elkarte.

Bizkaia: finala Bilboko El Carmen aretoan, ekainaren 2an.

14 urte artekoetan:

Ander Elortegi (txapeldun)
Amaia Uribe (bigarren)
Jon Agirre
Gentzane Jimenez
Xabat Gallettebeitia
Iasmina Gorroño

15/16 urte artekoetan:

Oihana Bartra (txapeldun)
Jon Rementeria (bigarren)
Oier Azula
Jurgi Garitagoitia

17/18 urte artekoetan:

Igor Muniategi (txapeldun)
Xabier Paia (bigarren)
Gaizka Amondarain
Iñaki Bazterretxea

Antolatzaile: Bizkaiko Ikastolen Elkartea

Gipuzkoa: finala Azpeitiko Izarraitz pilotalekuan, ekainaren 2an
14 urte artekoetan taldeka:

Hernani-Antigua (txapeldun):
Beñat Gaztelumendi
Unai Gaztelumendi
Peru Iurramendi
Aitor Larreta

Finaleko beste partaideak:

Ataun:

Aitzol Munduate
Haitz Aierbe
Oier Zurutuza

Oiartzun A taldea:

Xabier Galdon
Gorka Agirrezabala
Xabier Valverde
Urritz Olaziregi

Zarautz taldea:

Hodei Iruretagoiena
Oier Aizpurua
Aitor Urbietta
Erlantz Allur

15/18 urte artekoetan:

Iban Urdangarin (txapeldun)
Joseba Otaegi (bigarren)
Jose Anjel Aranburu
Eneritz Azkue
Egoitz Eizagirre
Antton Fernandez
Iratzi Goikoetxea
Beñat Lizaso

Antolatzailea: Gipuzkoako Ikastolen Elkartea

Iparraldea: finala Makeako frontoian, ekainaren 9an
14 urte artekoetan taldeka:

Kanbo (txapeldun):
Gillen Hiribarren
Patxi Iriart
Mizel Mateo
Maidar Garate

Finaleko beste partaideak:

Hendaia:

Maddalen Arzallus
Kristiñe Txoperena

Ametz Meharu
Baiona:
Xabier Laxague "Xiberu"
Xabier Latxage
Ekhi Erremundegi
Ziburu:
Ihintza Margirault
Maindi Murua
Txomin Urriza

15/18 urte artekoetan:

Sustrai Kolina (bigarren)
Ametz Arzallus (txapeldun)
Xumai Murua
Miren Artetxe
Eneritz Zabaleta

Antolatzailea: Iparraldeko Bertsularien Lagunak elkartea, Seaskaren laguntzarekin.

Nafarroa: finala Elizondoko lanbide eskolan, maiatzaren 6an.

14 urte artekoetan:

Egoitz Telletxea (txapeldun)
Unai Petrirena (bigarren)

15/18 urte artekoetan:

Eneko Lazkoz (txapeldun)
Mikel Azpiroz (bigarren)
Beñat Taberna
Ander Gomez
Joseba Beltza
Iñigo Otxoa
Jon Basaguren
Oier Lakuntza

Euskal Herri mailakoa:

Finala Mungiako plazan, ekainaren 30ean

14 urte artekoetan:

Beñat Gaztelumendi (Gipuzkoa) txapeldun
Aitzol Munduate (Gipuzkoa) bigarren
Patxi Iriart (Lapurdi)
Maindi Murua (Lapurdi)
Ander Elortegi (Bizkaia)
Mizel Mateo (Nafarroa Beherea)
Amaia Uribe (Bizkaia)
Egoitz Telletxea (Nafarroa)

15/18 urte artekoetan:

Sustrai Kolina (Lapurdi) txapeldun
Igor Muniategi (Bizkaia) bigarren
Eneritz Zabaleta (Lapurdi)
Joseba Otaegi (Gipuzkoa)
Mikel Azpiroz (Nafarroa)
Maiteder Sasieta (Araba)

Xabier Paia (Bizkaia)
Manex Agirre (Araba)
Iban Urdangarin (Gipuzkoa)
Eneko Laskoz (Nafarroa)

Antolatzaile: Ikastolen Elkarte

Bertso idatzietan:

Araban sarituak:

LH maila: 1. Maite Celestino
2. Xabi Lasa
DBH maila: 1. Aratz Ortiz de Elgea
2. Maite Garcia de Kortazar
DBHO maila: 1. Irati Anda
2. Bea Santamaria

Gipuzkoan sarituak:

LMH 2. zikloa: 1. Maddalen Urdangarin
LMH 3. zikloa: 1. Amaia Arrese-Igor
DBH 1. zikloa: 1. Oier Zurutuza
DBH 2. zikloa eta DBHO: 1. Antton Fernandez

3- Bat-bateko bertso sariketak

III. Argi Berri Saria

Herria: Ordizia
Antolatzailea: Argi Berri elkarte
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-03-18
Finalistak: Iker Osa, Estitxu Eizagirre, Joseba Gojenola, Anertz Muniategi, Nerea Elustondo eta Ainhoa Agirreazaldegia.
Lehen biak Osinalde sarira pasa ziren: Nerea Elustondo eta Estitxu Eizagirre.

III. Axari Saria

Herria: Idiazabal
Antolatzailea: Axari elkarte
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-03-31
Finalistak: Ekaitz Goikoetxea, Eñaut Agirre, Itziar Eizagirre, Leire Ostolaza, Xabier Terreros, Julen Zelaieta.
Lehen biak Osinalde sarira pasa ziren: Ekaitz Goikoetxea eta Eñaut Agirre.

I. Aztiri Saria

Herria: Aztiria (Gabria)
Antolatzailea: Aztiri elkarte
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-03-04
Finalistak: Alaitz Sarasola, Joseba Barandiaran, Aitor Usandizaga, Jon Martin, Iker Zubeldia, Urko Egaña.

Lehen biak Osinalde sarira pasa ziren: Alaitz Sarasola eta Joseba Barandiaran.

VIII. BBK Sariketa

Herrialdea: Bizkaia
Antolatzailea: BBK, Bertsozale elkartearen laguntzaz
Mailak: A: 18 urte arte/ B: 18-23 urte
Kanporaketak: 2000-03-21 Markina-Xemein: Lea-Artibai eta Durango
2000-03-22 Igorre: Arratia eta Bilbo
2000-03-28 Derio: Txorierri eta Lea-Artibai
2000-03-29 Bilbo (Txurdinaga): Bilbo eta Busturia
2000-04-04 Durango: Durango eta Txorierri
2000-04-05 Bermeo: Busturia eta Arratia
Sailkapena: 1. Busturialdea
2. Lea-Artibai
Finalistak: Busturialdea:
A maila: Jon Rementeria, Amaia Jauregizar, Iñaki Basterretxea.
B maila: Iker Belaustegi, Onintza Enbeita, Ander Oleaga.
Lea-Artibai:
A maila: Oier Azula, Ander Ibarluzea, Urki Bilbao.
B maila: Eñaut Ibarra, Joseba Gojenola, Peru Aranburu.

V. Berritxu Saria

Herria: Berriatua
Antolatzailea: Herriko bertsozale taldea
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-06-30
Finalistak: Gorka Ostolaza, Urki Bilbao, Iñaki Basterretxea, Eneritz Zabaleta, Irati Anda, Xabier Terreros, Nerea Elustondo (lehenengo) eta Lander Ibarluzea.

Bortzirietako II. Bertso Eskolaren Txapelketa

Herria: Lesaka
Antolatzailea: Bortzirietako Bertso Eskola
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-01-08 Bera
2000-01-14 Igantzi
2000-01-15 Lesaka
Finala: 2000-01-28
Sailkapena: 1. E taldea
2. B taldea
Finalistak: B taldea: Estitxu Arozena, Xabier Terreros, Erika Lagoma.
E taldea: Xabier Silveira, Manolo Arozena, Saioa Mitxelena.

Iurretako III. Txapelketa

Herria: Iurreta
Antolatzailea: Urruxar bertso eskola
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-12-16
Finalistak: Hodei Zenikaonaindia, Eneko Abasolo "Abarkas", Gorka

Lazkano, Kristina Mardaras, Justo Alberdi, Txomin Magdalena, Markel Onaindia, Peru Magdalena (lehenengo).

XXIV. Lizardi Saria

Herria: Zarautz
Antolatzailea: Zarauzko Turismo bulegoa
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-08-25
2000-08-26
Finala: 2000-09-01
Finalistak: Estitxu Eizagirre, Jokin Uranga (lehenengo), Ekaitz Goikoetxea, Nahikari Gabilondo (bigarren), Iñigo Manzidor "Mantxi", Iker Osa, Jon Martin eta Nerea Elustondo.

I. Mattin Saria

Herrialdea: Iparraldea
Antolatzailea: Iparraldeko Bertsularien Lagunak
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-04-14 Senpere
2000-04-22 Donibane-Lohizune
Finala: 2000-04-29 Ahetze
Finalistak: Sustrai Kolina, Amets Arzallus (lehenengo), Xabier Terreros, Beñat Lizaso, Xabier Paia, Miren Artetxe, Iñaki Basterretxea eta Eneritz Zabaleta.

Oiartzungo Bertso Eskoletako V. Herri Txapelketa

Herria: Oiartzun
Antolatzailea: Girizia elkarte
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-04-01
2000-04-08
2000-04-15
Finala: 2000-05-12
Sailkapena: 1. B taldea
2. A taldea
Finalistak: A taldea: Ainhoa Agirreazaldegia, Xumai Murua, Joanito Mitxelena.
B taldea: Kosme Lizaso, Amets Arzallus, Zuhaitz Lizarralde.

XXIX. Osinalde Saria

Herria: Gabiria
Antolatzailea: Osinalde elkarte
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-03-04 Aztiri saria
2000-03-18 Argi Berri saria
2000-03-31 Axari saria
Finala: 2000-03-04
Finalistak: Alaitz Sarasola, Iker Zubeldia (bigarren), Nerea Elustondo (lehenengo), Ekaitz Goikoetxea, Eñaut Agirre eta Estitxu Eizagirre.
Oharra: Joseba Barandiaranen ordeztu Iker Zubeldia joan zen.

XI. Prudentzio Deuna Estibalizko Ama Saria

Herrialdea: Araba
Antolatzailea: Arabako Bertsozale Elkarte
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: finalaurdenak: 2000-03-16 Gasteiz
2000-03-18 Aramaio
2000-03-24 Izarra
finalerdiak: 2000-03-31 Audio
2000-04-01 Aramaio
Finala: 2000-04-15 Gasteiz
Finalistak: Asier Otamendi (lehenengo), Oihane Perea (bigarren),
Rikardo Gonzalez de Durana, Asier Iriondo, Nagore Soroa, Zigor Enbeita.

II. Txantxangorri Saria

Herria: Errenteria
Antolatzailea: Ereintza elkarte
Mailak: Bakarra
Finala: 2000-07-15
Finalistak: Mikel Aginaga, Aitor Albistur, Jon Ansa, Iker Goñi, Josu Oartzabal, Manex Mujika.

XVI. Xenpelar Saria

Herria: Errenteria
Antolatzailea: Ereintza elkarte
Mailak: Bakarra
Kanporaketak: 2000-12-05
Finala: 2000-12-08
Finalistak: Nerea Elustondo (lehenengo), Amets Arzallus (bigarren),
Sustrai Kolina, Jon Martin, Ekaitz Goikoetxea, Jon Ansa.

4- Bertsopaper lehiaketak

X. Antzarren Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Lazkao
Antolatzailea: Maizpide euskaltegia eta Goierriko Euskal Eskola kultur elkarte
Mailak: Bakarra
Sarituak: Ez da saririk ematen. Aurkeztutako lanekin liburuxka bat argitaratzen da.

XVI. Basarri Saria

Herria: Zarautz
Antolatzailea: Zarauzko Udaleko Euskara Zerbitzua
Mailak: Bakarra
Sarituak: 1. Julian Albistur "Agur, Basarri"
2. Iñaki Gurrutxaga "Au revoir, Paris"

Baztan-Bidasoako XIV. Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Bera
Antolatzailea: Gure Txokoa Elkarte, Bortzirietako Bertso eskola
Mailak: A: 12 urte arte

B: 12-16 urte bitarte

C: 16-20 urte bitarte

D: 20 urtetik gora

Sarituak: A: 1. Ainhoa Retegi "Udako poza eta neguko tristura"

2. Aitziber Cortizo "O! Azterketa"

B: Ez zen lanik aurkeztu

C: 1. Julen Zelaieta "Adiorikez, gero arte"

2. Xabier Terreros "Iepa erran nahi nizuke baina..."

D: 1. Gaizka Sarasola "Antzezlearen sinesmenak"

2. Manolo Arozena "Ez da posible"

II. Jentilak Koplaper Lehiaketa

Herria: Igorre

Antolatzailea: Arratiako bertso-eskola

Mailak: A: 14 urte artekoak

B: 15-19 urte bitartekoak

C: 19 urtetik gorakoak

Sarituak: A: Manex Sagarna

B: Gaizka Amondarain

C: Arkaitz Estiballes

II. Julene Azpeitia ipuin eta bertso Lehiaketa

Herria: Durango

Antolatzailea: Udaleko Euskara saila

Mailak: C: DBHko 3. Eta 4. Mailakoak

D: 16 urtetik gorakoak

Sarituak: C: 1. Iasmina Gorroño "Goxoa eta mingotsa"

D: 1. Peru Magdalena "Zer? sua"

Koldo Mitxelena XI. Literatur Saria

Herria: Donostia

Antolaltzailea: Donostiako udala. Euskararen udal patronatua.

Mailak: Donostiako eskola haurrei egokitua

Sarituak: B: 1. Maddi Agiriano "Telebista"

C: 1. Unai Gaztelumendi "Kasualitatez"

D: 1. Beñat Gaztelumendi "Bexarretik bexarrera"

E: 1. Nora Olazabal "Bosniar gazte baten bertsoak"

Lasarte-Oriako VII. Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Lasarte-Oria

Antolaltzailea: Ttakun kultur elkarte

Mailak: A: Lehen Hezkuntzako ikasleak

B: DBHko ikasleak

C: 16 urtetik gorakoak

Sarituak: Sasoeta-Zumaburu ikastetxea

1. Sasoeta-Zumaburu 5.A "Saturninoak"

2. Mikel Olarra eta Asier Pejenaute "Mickey"

Landaberri

Lehen Hezkuntza

1. Leire Mendizabal "Sorgina"

2. Eider Mendizabal "Alaitz"

Landaberri DBH

1. Beñat Larrañaga "Buba"
2. Naroa Iriondo "Ez dakit"

IX. Lazkao-Txiki Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Ordizia
Antolatzailea: Argi Berri elkarte
Mailak: A: 13 urte arte
B: 14-18 urte artekoak
C: 1981ean edo aurretik jaiotakoak
Sarituak: A: 1. Maindi Murua "Itsasoa"
B: 1. Hutsik
C: 1. Nikolas Zendoia "Errosarioa"

Leioako XV. Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Leioa
Antolatzailea: Leioako kultur aretoa, koordinazio kulturala
Mailak: A: 17 urte arte
B: 18 urtetik gora
Sarituak: A: 1. Oier Zurutuza "Ilargi argitan"
B: 1. Arkaitz estiballes "Biluzik"
Herriko bertso onenaren egilea: Joseba Zabaleta "Jekll et Hyde"

XIII. Manuel Lekuona Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Oiartzun
Antolatzailea: Girizia elkarte
Mailak: A: 16 urte arte
B: 16 urtetik gora
Sarituak: A: 1. Beñat Gaztelumendi "Munduko justizia"
B: 1. Ainhoa Agirreazaldegia "Zein puta dugun patua"

Mutrikuko XVI. Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Mutriku
Antolatzailea: Mutrikuko AEK
Mailak: A: 14 urte arte
B: 15-18 urte
C: 19 urtetik aurrera
Sarituak: A: 1. Asier Illarramendi eta Hodei Hernandez "Mutriku"
B: 1. Irati Goikoetxea "Liburuaren erraietan"
C: 1. Ekaitz Goikoetxea "Ai Itoiz, Itoiz, basoilarrak ez du kanturik Iratiko basoan"

XIII. Orixe Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Oresa
Antolatzailea: Oresako kultura batzordea
Mailak: A: 14 urte arte
B: 15-20 urte bitarte
C: 21 urtetik aurrera
Sarituak: A: 1. Odei Iruretagoiena "Karnetik gabeko txoferra"
B: 1. Ekaitz Goikoetxea "Zaurira ohitutako odolaren mintzoa"
C: 1. Arkaitz Estiballes "Kantauritik Kantauri"

VI. San Andres Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Eibar
Antolatzailea: ...eta Kitto! Euskara taldea
Mailak: A: 14 urte arte
B: 14 urtetik aurrera
Sarituak: A: 1. Jon Zubizarreta "Ikastolako gorabeherak"
2. Alexandra Arriola "San Andresak"
B: 1. Mikel Arrillaga "Nahia eta ezina"
2. Oihana Arakistain "Zutaz harro gaude"

III. San Antontxu Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Mungia
Antolatzailea: Taket Bertsolairtza Alkartea
Mailak: A: 18 urte arte
B: 18 urtetik gora
Sarituak: A: 1. Irati Goikoetxea "San Juan sua"
B: 1. Karlos Ibarzabal "Mundu traidorea"
Bizkaiera egokien erabilitako bertso-sorta: Moises Enbeita

I. San Blas Kopla eta Olerki Lehiaketa

Herria: Abadiño
Antolatzailea: Kultur etxea
Mailak: Bakarra
Sarituak: 1. Gaizka Amondarain

Urretxu eta Zumarragako XVI. Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Urretxu eta Zumarraga
Antolatzailea: Urretxu eta Zumarragako udalak
Mailak: A: DBH lehenengo zikola
B: Lizeoko ikasleak
Sarituak: A: 1. Alain Beltza
2. Miren Arbonies
B: 1. Uxue Fernandez

I. Uztapide Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Zestoa
Antolatzailea: Bertso-eskola
Mailak: Bakarra
Sarituak: 1. Amagoia Andres "Zestoa eta zestoarrak"
2. Oskar Alberdi "Zestoa eta zestoarrak"

IX. Xabier Munibe Bertsopaper Lehiaketa

Herria: Azkoitia
Antolatzailea: Udaberri eta Indarlan guraso elkarteak
Mailak: A: 12-14 urte arte/ B: 14-16 urte arte
Sarituak: A: 1. Uxue Alberi "Nire zeldatik"
2. Irati Goikoetxea "Xabier Munibe"
B: 1. Ugaitz Begiristain "·Bosnia"
2. Izaro Larrañaga "Amona oroimenean"

**BAT-BATEKO
BERTSO HAUTATUAK**

ORDIZIA (2000-01-01)

Bertsolariak: Egaña, Mantxi, Zulaika, Garmendia, Irazu eta Usandizaga.

Gai-jartzailea: Laxaro Azkune.

Gipuzkoako Herri Arteko Txapelketa 99ko finalaren errebantxa, Euskaldunon Egunkariak antolatua Argi Berri Elkartearen laguntzarekin. Herriko antzokian izan zen, arratsaldeko seietan.

Irazu-Egaña

Gaia: Irazu bertsolaria izango da eta Andoni honen jarraitzaile sutsua. Azpeitiko finala ikustera joan zen, eta ez dakigu zergatik, baina ondoeza egin eta erietxera eraman zuten Andoni. Gaur, Irazu bisitara joan zaio.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Kantore berri xarmant batzuek

Irazu: Jarraitzailea omen zera zu,
hortan badezu indarra;
animo eman, animo eman,
hoi dezu eslogan bakarra.
Azpeiti aldeko esperientziak
sortu dizu ezbeharra,
poto xixtrin bat egin nun baino
zer egin nun hain gauz txarra? (bis)

Egaña: Nik zure alde ipini nitun
gogoa eta kartera,
baina egun onik ez zendun izan
gu biontzako kaltera.
Bihotzekoa sufritu nuen,
kontuak hortik atera,
azeleratu egin zitzaidan
zure mingainaz batera. (bis)

Irazu: Honta ezkerro sekretu dana
esan beharrean nago:
milioi erdi bat apustu egin,
ibili zinan oparo;
bezperatikan zure usteak
kolpetik bertan akabo,
nei zarauztarrek eman zidaten
hoi baino askoz gehiago. (bis)

Egaña: Ai Jexux Mari, nere idolo,
holakorikan ez kanta,
beti izan zera mutil gazte bat
zintzoa eta xarmanta;
orain alperrrik egingo dezu

mutil tongistaren planta,
zui zarauztarrek eman zizuten
muturreko bat galanta! (bis)

Irazu: Muturrekuak hartu litezke
ibilian-ibilian,
Azpeiti aldian saiatu nintzan
oso modu formalian.
Muturrekuan ondorengua
oso modu apalian,
neri Añotan pasa zitzaidan
ta zuri ospitalian. (bis)

Egaña: Bihotzekotik aspalditxoan
ibili naiz ihesian,
osasuna're meioratu zait
medikuen babesian.
Nik jarraitzaile segi nahi nuke
aukera dedan guzian,
zure ondoan izango nauzu
Txapelketa Nagusian. (bis)

ZARAUTZ (2000-01-09)

Bertsolariak: S. Lizaso, J. Sarasua, Maia, Peñagarikano, Egaña, Mantxi eta Zulaika.

Gai-jartzaileak: Martin eta Xabier Etxeberria.

Zarauzko Arraun Elkarteak urte sasoi honetan eratu hori duen jaialdia. Kiroldegian izan zen, arratsaldeko bost eta erdietan. Omenaldi xumea egin zitzaizen arraun elkarteko zenbait kideri eta Zarauzko bi bertso eskolei.

Egaña-Mantxi

Gaia: Hi, Mantxi, ahoa-eta garbitzeko erabiltzen diren zotz horietako bat haiz, eta hi, Egaña, pospollua haiz. Elkarrekin maiteminduta zaudete, baina zuen artekoa ezinezkoa da.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Nere gogoa hegan dijoa

Mantxi: Beti elkarren ondoan gaude
gure zoriontasunean,
baina ezina suertatu zaigu
gu biori azkenean.
Pospollo zera ta ezin hasi
jolasten maitasunean,
agian erre egingo bainaiz

berotzen zaren unean.

Egaña: Sarri askotan hurbiltzen zera
norbaiten ezpain ertzera,
zure atzetik abiatzen naiz
maiteminduen antzera;
nahiz arrimatu egiten naizen
kariñoan berotzera,
tarte txikia daukazu oso
berotzetik erretzera.

Mantxi: Zu bezelako gauza ederrik
ba ote dago munduan?
Ni txotxa naiz ta beti egoten naiz
ezpainen baten onduan;
ta maitasuna sentiarazi
ohi dit morduan-morduan,
zuk piztutako zigarroren bat
jarri ezkerro albuan.

Egaña: Ezin dut segi beti begira
orain arteko planean,
zureganazko tentazioa
ernetu baitzait barnean;
ustegabeen erreko zaitut,
erabaki azkenean;
betirako bat izango gera
biok errauts geranean.

Mantxi: Enbor batetik sortuak gera
gu biok oso antzea,
ta maitasunak erakutsi du
nola dantzatu atzea.
Egurra gera ta hitz horrekin
sarri sortzen zait letxea...
ez nuan uste desiatzerik
inoiz egurra hartzea!

Egaña: Lehen egunetan bere ondora
hurbiltzen nintzen beldurti,
orduz geroztik sentitu izan det
gertuan baina urruti.
Maitasun hori zertu dezagun
berak ezezkoa beti,
baina zer eska ote liteke
bururik ez duen bati?

Mantxi: Bururik ez det, galdu egin nuen
zu aurrean ikustean,
ezintasuna gainditu beharra
pentsatu det ezustean;
zu Andoniren patrikan zaude

ni *Mantxiren* ahopean
ta ea topo egiten degun
bertso afari batean!

J. Sarasua

Gaia: Munduan dagoen gauzarik alferrekoena da pobrearen arrazoia.

Neurria: Zazpi puntukoa

Doinua: Munduan libre bizi izatea

Denok dakigun topikoa da
jarri berri didazuna;
hemen nahasian joaten dira
lorea eta asuna,
baina mundua nola dagoen
zeinek ez daki laguna?
Bihotza dugu biguna,
baina ekintza leuna;
ta pobrearen arrazoia da
horren arrazoi astuna,
haizea legez ugariena
ta inork ikusten ez duna. (bis)

J. Sarasua-Mantxi

Gaia: Hi, Jon, San Martin Txiki haiz, guretzako beharrezkoak ziren hainbat gauza Basajaunari-eta lapurtzen zizkiena. Orain, San Martin Txikik jakin du, Basajaunak-eta badutela edari gustagarri bat, sagardoa izenekoa, eta Mantxi basajaunarengana jo du edari horren berri jakitera, ona bada, ekartzeko, noski.

Neurria: Seiko txikia

Doinua: Bertsoak jarri dizkat

J. Sarasua: Lehenbizi arratsaldeon
gure Basajauna;
edari bat badala
heldu zait jarduna,
txanpainen antzekua
baina euskalduna. (bis)

Mantxi: Euskaldunak denean
portatzen gera fin;
sagardoa zer degun
behar dezu jakin:
primeran sartzen dena
txuleta batekin. (bis)

J. Sarasua: Dexente gustatu zait
zure arrazoia,
baina nun du indarra,
nun dauka sasoia?
Afrodisiakoa da
edota pozoia? (bis)

Mantxi: Galdera egin dezu
ta nahi det erantzun,
bietatik zer degun
jakin zazu lagun:
hori da segun ta zeinek
tragoa ematen dun. (bis)

J. Sarasua: Baina ez dakit hori
aski den laguna;
nahi nuke edari bat
egizko euskalduna,
botilan sartu ezkerro
balio ez duna. (bis)

Mantxi: Sartzekoa aipatu
nahi nuke antzeko,
ziria sartu behar da
kupelan letxeko,
gogoa ematen baitu
ziria sartzeko. (bis)

J. Sarasua: Nahi nuke edari bat
goxoa ta fina,
bertsotarako duna
kriston eragina!
Ideiak kendu gabe
rimak dakarzkina. (bis)

Mantxi: Zer esan behar diot
segapoto honi?
Horrela jarraitzerik
ez zaigu komeni,
zuk gehiegi nahi dezu
ta gutxi eskeini. (bis)

J. Sarasua: Ezer gutxi al dago
edari hoietan?
Edariak nahi ditut
modu berrietan,
Txirritak sor daitezen
euskal herrietan. (bis)

Mantxi: Txirritari badiot
hainbeste kariño,
baina zuzenketa bat

egin behar det, joño:
hura txuletak sortu zun
sagardoak baino. (bis)

ZEGAMA (2000-01-22)

Bertsolariak: Egaña, S. Lizaso, Murua, J. Agirre, Irazu eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Laxaro Azkune.

Kasino Elkarateak udalaren laguntzarekin urtero eratzen duen jaialdia.
Gauean izan zen, pilotalekuan.

Murua-J. Agirre

Gaia: Senar-emazte jarriko ditugu; Joxe Agirre Joxe Agirre izango da eta Murua emaztea. Merkealdia aprobetxatuz Donostiara joan dira erosketak egitera. Arratsaldea pasatu dute eta gustukorik andreak ez dio ikusi probatu dituen arropa guztietan. Ez dakit nola etorri izango zareten etxera. Konta ezazue arratsaldeko ibilera.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Mando baten gainian

J. Agirre: Egun goguangularria
izan da gaurkoa,
kapretxosoa baidet
aldamenekoa;
erropa ezin bilatu
nunbait gustokoa,
eskerrak etxian neukan
repuestokoa!

Murua: Gizona edertzea
zan nere amesa;
rebajak bizitzeko
gaur hartu det presa.
Txaketa bat probatu
ta hura're aldrebesa...
zu edertzen behinipehin
ez dago erreza!

J. Agirre: Nahiz eta saiatu arren
ahalegin guztia,
zail izango da aitona
eder ikustia.
Baina xelebria da
nere emaztia:
neretzat rebajakua

betzat garestia!

Murua: Orain ere zitala
honen arrazoia!
Bera jazteko gaur zan
andrea sasoia.
Txaketai ezin lotu
bigarren botoia,
betetxo daukazu ta
aurreko kajoia!

J. Agirre: Andrea det petralla
kategorikua,
ta hitz egiten beti da
jakindurikua.
Txaketa izan balitz
gizonan neurrikua
aisa tapatuko zuen
nere gerrikua!

Murua: Hau oin ere ari da
betiko antzera,
dena gelditzen zaio
aurrekoz atzera.
Mingaina isildu ta
eman nei kartera,
ta ipurterre hori
joan zaitez etxera!

J. Agirre: Erantzutea ez da
zuretzat graziko
esaleak entzule
beau lehendabiziko.
Kartera eske ez zinen
benetan hasiko,
ematen badizut ez dut
berriz ikusiko.

Murua: Lehenago hartu nuen
ustetan jatorra,
orain hitzetik behintzat
badabilki sobra.
Kartera eskatu ta
erantzuna horra...
kartera're daukazu
zeu bezain lehorra!

S. Lizaso - Peñagarikano

Gaia: Garaiko pertsonaiak dira hauek ere, hala ez diruditen arren: Jose Maria Setien eta Juan Maria Uriarte aurrez aurre. Jakin dudanez, Setien

uztera doan kargua Uriartek hartuko du. Ez dakit elkarri ezer kontatze korik izango duzuen. Hasi dadila Setien.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

Peñagarikano: Bene-benetan lan haundia da
hemen egin beharrekua,
halabeharrez egin ninduten
bertako apezpikua;
baina badakit zein dan herria,
zein dan gure Jangoikoa;
ahal dan ondoen zaindu izan det
herria ta Gipuzkoa,
zuk ere ahal dan ondoen bete
nik utzitako lekua. (bis)

S. Lizaso: Askorentzako txalogarria
jokatu dezun papela,
herriarentzat zure langintzak
ez du emaitza ustela.
Zure lekua bete nahi nuke,
zertara nator bestela?
Sinetsi nahi det konponbidea
noizbait lor genezakeela,
gizakiakin sinesten baitet
Jainkoarekin bezela. (bis)

Peñagarikano: Gorabeherak haundi askoak
nik izan ditut bizitzan,
bainan hala ere neure lanean
ni fuerte sentitzen nintzan;
ahal dan guztia beti egin det
herrian eta elizan.
Adierazpenak egin itzatzu
egin behar diran gisan,
terroristaren alde zaudela
nahiz entzun beharra izan. (bis)

S. Lizaso: Jakina nago zu bezelaxe
zenbat arazo dauzkaten,
lehenago ere ohituak gera
hainbat eraso jasaten;
baina egia neurekin badut
horrek ez dit erasaten,
ez zait ajola nahiz eta jardun
nigatik hori esaten,
otsoarentzat artzai onikan
inun ez baita izaten. (bis)

Peñagarikano: Ez ote naizen guztiz leiala,
hoi da askoren kasketa,

esandakoak sortu baititu
ez dakit zenbat nahasketa!
Alde batera utzi dezagun
gorrotoa eta seta;
behin betirako zabal dezagun
askatasun krisketa,
hemen pakerik izango bada
derrigorra da hizketa. (bis)

S. Lizaso: Elkarrizketak ekarri bitza
ondorio nabarmenak,
behin betirako arin daitezen
herri zahar honen penak.
Bainan Setien zurekin daude
hemengo kristau gehienak
eta zurekin ta zure alde
otoitz eingo dute denak;
Euskal Herria ez dute maite
zu gorroto zaituztenak. (bis)

Peñagarikano: Zuk badakizu, herria dago
dana gorrotoz betea
ta kaltegarri guztiontzat da
hau horrela egotea;
zorte haundia zuri opa dizut
oh Uriarte maitea;
ahal dan neurrian zabal ezazu
zorionaren atea;
pakean alde lan eitea da
egiz kristau izatea. (bis)

S. Lizaso: Bihotzetatik kendu ezean
inoiz gorrotoan harrik,
begietatik ez da kenduko
malkorik eta negarrik;
horretarako ia fedeak
ematen didan indarrik...
ez dut esango ez daukatela
nik zortearen beharrik,
baina ez dago hau konpontzerik
zortearekin bakarrik! (bis)

DONOSTIA (2000-01-29)

Bertsolariak: Ugartetxea, Silveira, A. Otamendi, Xanpun, J. Agirre, Lujanbio, S. Lizaso, J. Sarasua, Ostolaza, Kolina, Iturriaga, O. Enbeita, Amuriza, J. Lopategi, Egaña eta X. Paia.

Gai-jartzailea: Talde bat.

Aurkezleak: Arantxa Hirigoien eta Josu Goikoetxea.

Euskal Herriko Bertsozale Elkarteak Donostiako Kultura eta Turismo Ekintzetxearen laguntzarekin urtero eratzen duen Bertso Eguna. "Bertso eguna 455 ialgi hadi plazara" lelopean egin zen, Gaska kiroldegian, arratsaldeko sei eta erdietan. Milaren bat entzule. Egun horretan ohikoa denez, hainbat berezitasun izan zituen saioak.

Xanpun-Silveira

Gaia: Xanpun irakasle zaharra zara. Urte osoan saiatu zara zure ikasle bihurriena den Xabier gobernatzeko. Ez duzu lortu, baina zer diren gauzak; gaur da zure azken lan eguna, erretreta hartzen duzu, jubilatzerara zoaz eta ikasle bakarra etorri zaizu agurtzera: Xabier.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Pello Josepe tabernan dela I

Xanpun: Nere bihotza gaur une estu
horrek harturik dabilka;
haur zelarik nere ikasgaitzat
gaur ezin dut nik esplikatu;
hau ez nakien ba nere gisa
jo edo bai madarika,
goxoki bainon hobeki baitzen
hartzea hau ukaldika.

Silveira: Ez dut gogoan egun bat egin
ez zidana errietan;
ez dut gogoan egun bat ni ez
nenbilena berrikeretan;
gaur irribarrez agurtu nahi dut,
malkoekin begietan,
nik maitasuna ulertzen baitut
bere era guztietan.

Xanpun: Bai batek edo bertzeak berdin
daukagu gure itzala,
bazindakien erakusleak
gu hor gaizki gabiltzala;
bainan nik erran solas horiek
bazuten bere ahala;
etorri zira egun gizonki,
ikasi duzun bezala.

Silveira: Zuk erakutsi zenidana bai
daukat gogoan hartua;
gaizto xamarra izatea da
nik daukadan pekatua;
bazozenaren pena badaukat,
hori ezin ukatua,
gaurtik aurrera ez dudalako
ziria nori sartua.

Xanpun: Ikasle gisa nik ere badut
izana nere axola
ta badakizu lana egitea
ez dela errexa hola;
bainan hala ere hunkitzen nauzu,
jakin behar duzu nola,
zeren ta egun zuk eman nauzu
nik behar nuen eskola.

Silveira: Eskerrak bihotzez maixu ta lagun
zure loreengatikan,
bertze gauza bat ikasia dut
zure azken hitzetikan;
lana ez dela samurra diozu,
hori ez nekin lehendikan,
baina orain bai ez dut sekula
lan egiteko planikan!

S. Lizaso

Gaia: Jende asko daukagu aurrean, iritzi desberdineko jendea, kamarak ditugu aurrean eta kamara horren atzean jende gehiago iritzi desberdinekin. Bertso Eguna da, egun handia bertsoarentzat; beharbada, ez da egun aproposa presoez hitz egiteko.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

Batzuek hemen besteak falta
ta etxeetan daude zai,
bizkarra ezin guk erakutsi
pilpilean dauden gauzai;
honetan behintzat elkar gaitezen,
izan behar hainbat dohai;
presoen hitza erabiltzeko
modukoa degu noiznahi,
egun guziak dira apropos
une guziak ere bai. (bis)

Batzuk irratiz entzuten edo
telebistari begira,
gure mezua iritsi bedi
presopak dauden tokira!
Gure ametsak izango ahal du
noizbait egian dizdira!
Denok batera esan dezagun,
oihu berean sikira:
garaia da-ta ekar ditzagun
presopak Euskal Herrira. (bis)

Horretarako ez da nahikoa
batzuen borondatea;
komeni dana elkartu eta
emaitzen bila joatea,
egunen baten zabal dadien
guztientzako atea
eta orduan izango degu
agian hemen pakea;
seinale txarra ez da izango
bertso gai ez izatea! (bis)

URRUÑA (2000-02-06)

Bertsolariak: Kolina, A. Arzallus, S. Lizaso, Lujanbio, Irazu eta Xalbador II.a.

Gai-jartzailea: Karlos Aizpurua.

Hazia Elkartek eta Iparraldeko bertso eskolek azken hauen alde eraturako jaialdia. Itsas-mendi zineman, arratsaldeko lauretan; ehun eta berrogeiren bat entzule.

A. Arzallus-S. Lizaso

Gaia: Hi, Amets, Iparraldeko bertsulari gaztea haiz eta lo hagoela, ametsetan, Xalbador azaldu zaik.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Hamalau heriotzena

S. Lizaso: Zu ametsetan zaude,
gainera trantzean
ta ni zure zai nago
amets bakoitzean.
Mundutik alde nuen
epea amaitzean,
bainan gogoan izan,
ez utzi atzean:
luzaro bizi nahi dut
zure bihotzean.

A. Arzallus: Nahiz eta egon hainbat
urteren aiduru,
zuen bidetik gogor
hemen gabiltza gu.
Izana segitzea
da gure helburu;
eta biziko zara,
zu egon seguru,

guk zuen ahotatik
kantatuko dugu.

S. Lizaso: Hasi berritan nuen
bakarrik jokatu
eta berehalaxe
nik Mattin topatu;
Xanpun eta Ezponda
gero inguratu...
Nahiz beste mundurako
bidea nik lotu,
bertsolaritza ez zen
gurekin bukatu.

A. Arzallus: Kantari ari gera
lehen zuen antzera,
nahiz ta gaurko denbora
ez doan atzera,
segi nahiko genuke
zuen kantakera,
baina ez gabiltz berdin,
egiz ari zera:
bertsoa jeitsi dugu
menditik kalera.

S. Lizaso: Menditikan kalera
behar zen neurrira
eta gero entzuleen
bihotzan erdira;
segi zazu horrela,
bidea hori da;
ametsa helduko da
noizbaiten egira,
amets egin dezaket
Ametsi begira.

A. Arzallus: Hemen bertsolaritza
egon denez grabe,
lanean hasi gara
umil ta herabe
egin nahiean lehengo
garai zaharren jabe;
kantatu nahi dugunez
Xalbadarren pare,
amets egiten dugu
lorik hartu gabe.

Kolina

Gaia: Zuk hiru eskutitz, hiru letra, hiru bertsu idatzi behar dituzu hiru lekutara.

1.- Urruñako auzapezari

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

Auzapez jauna, egun gauz hori
nik dizut erran beharra,
nere atzetik badudalako
abertzaleen indarra:
frantsesa zira, mihi gaiztoa
ta demagogo samarra;
Urruña hontan alperrik zaude,
hori nahi dut azpimarra,
baina zu zara kontu horretaz
ohartzen ez den bakarra. (bis)

2.- Lekeitioko maiteñoari

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Sentimendua sartu zitzaidan

Urruñatikan ari natzaizu
maitasunaren harira;
zure begiak argiak dira,
irrifarrak du distira;
zure gorputzak edertasuna
urtuz eman du segida;
zure ondoan egotea da
orain daukadan desira;
zure begiak ikusten ditut
itsasoari begira. (bis)

3.- Garazin duzun bertze maiteari

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Sentimentua sartu zitzaidan

Zu zara nere Jeinko bakarra,
zara nere aingerua;
neri pentsatzen baldin bazaude
argitu ohi da zerua.
Iparraldeko gaztea nahiz ta
rugbia dut eredia;
nere ondoan egotea da
egin dudan erregua,

zure besotan transformatzeko
lehenbiziko entsegua. (bis)

Xalbador II.a- A. Arzallus

Gaia: Zuk, Mixel, pastorala biziki maite duzu eta urte guziz joaten zira, bederen behin, ikusterat, eta zurekin eramaiten duzu zure seme Amets, baina egun erran dizu ez dela gehiago joanen pastoralaren ikusterat.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

A. Arzallus: Hainbat gauza jaso
aita zuregandik,
baina uko egiten
hasi naiz gaurdanik.
Ni pastoral horrekin
nazkatu jadanik,
siesta etxean ere
egin dezaket nik! (bis)

Xalbador II.a: Zure siesta ez dut
nahi sasira bota,
ez uste izan hortaz
ez zaidala inporta;
bainan xuberotarrer
zerbait zaie opa,
ala zerbait baduzu
zuk horien kontra? (bis)

A. Arzallus: Nahiz ni ez joatean
zu egon penetan,
Xalbadarren biziaz
luzaz eleketan;
eta aspertua naiz,
diotsut benetan,
nahikoa ikusten dut
nere ametsetan!¹ (bis)

Xalbador II.a: Pastoralak irauten
ditu hiru oren,
lau ere zenbaitetan
edo bi bederen;
behin seurik zato Amets,
ai naiz arren ta arren,
ta ikasiko duzu
agotak zer ziren. (bis)

A. Arzallus: Agota zer den ere

---

¹ Aurretik Sebastian Lizasorekin jardun zuen saioari egiten dio aipamena.

nik erranen nuke,
baina nazkaturik naiz
urterikan urte.
Hala ere joan ninteke,
ez zazula uste,
Lizarazuri buruz
egiten badute. (bis)

Xalbador II.a: Lizarazuri buruz
lukete eginen,
ez dakit nik noiz bainan
erran dute omen.
Lehen xuberotarrak ta
gu anaiak ginen,
ta hek bertso saiotat
ez zauzkigu jinen. (bis)

A. Arzallus: Lehen aldiz joatean
ni ohartu nintzen,
erre, erre eta ü
hor dira aritzen;
erdi lo egon ta erdia
ez diet aditzen
eta bertze erdia
ez dut konprenitzen. (bis)

Xalbador II.a: Ez dauzut galdegiten
dezazun adora,
xuberotarra bainan
nolazpait ohora;
lanean pasaturik
hek hainbat denbora,
eskertzeko bederen
goazen Xuberora! (bis)

GASTEIZ (2000-02-26)

Bertsolariak: J. Sarasua, Iturriaga, Perea, Amuriza, Irazu eta Sorozabal.

Gai-jartzailea: Jon Maia.

Geu Gasteiz elkarteak urtero antolatzen duen jaialdia. Principal antzokian, iluntzeko zortzietan.

Irazu-Amuriza

Gaia: Zuek, orain artean, Internet bidez garatu dituzue zuen arteko harremanak. Azken bi urteotan, elkar ezagutzetik elkar maitatzera heldu zarete. Gaur duzue lehenengo aldiz elkar ikusteko zita eta orain arte, hala

nahi zenutelako, ez duzue ezer jakin zuen adinari eta sexuari buruz. Lehen ezkontzekoak zineten; orain ez dakit.

Neurria: Seiko txikia

Doinua: Bertsoak jarri dizkat

Irazu: Zibermaitasunean
horrenbeste promes!
Elkarrenganatuta
ikusia berez,
larrosa ez zera baino
arantza ere ez. (bis)

Amuriza: Arantza ez naizela,
a ze erreminta!
Aurkitu zaitut tekla
baten ibilita;
arantza ez zera baina
larrosa polita. (bis)

Irazu: Itxaropena dago
bai zure hitzetan,
eta itxaropena
gure bihotzetan;
xagua izan nahi det
zure bixarretan. (bis)

Amuriza: Zatoz bizar hontara
xagu mutikoa;
izan leike polita
gu bion jokoa,
muturra ez baduzu
zibernetikoa. (bis)

Irazu: Ziber kontu hoietan
txikitatik maixu,
horregatik zugana
hurbildua nauzu;
PC edo Makintox
ze kristo zera zu? (bis)

Amuriza: Nire herrian badago
holako hainbat denda,
onubilazio bat
teklatik irten da;
zein da zure sexua,
ez zaizu igartzen-da? (bis)

Irazu: Galdera latza dezu
kolpe baterako,
baina zeurearekin
ez zera aterako;

ez jakinda berdin da
zuk dezunerako! (bis)

Amuriza: Irternetean dago
teknika suabea,
hau izango da agian
biharko bidea,
jolasa egin daigun
sexurik gabea. (bis)

Irazu: Baina itxaropena
baneukan barruan,
zugana hurbilduta
ni deskalabruan,
probatu genezake
pantaila barruan. (bis)

Amuriza: Pantaila horretara
berriro banoa;
nahiz ta bihotza izan
oraindik sanoa,
ez dut interpretatzen
zure ikonoa. (bis)

Irazu: Irterpretatzea're
ez zaizu komeni,
orduan ez daukazu
horrenbeste premi;
australianoarekin
ezkonduko naiz ni. (bis)

Amuriza: Australian badago
eguzki epela;
uste nuen ni honek
maite ninduela;
orain ulertzen dut zu
birusa zarela. (bis)

Irazu: Baina ez nintzan zure
barrurako jaio;
alper-alperrik zertan
horrenbeste saio?
Torizazu muxu bat,
intro eta aio! (bis)

Amuriza: Hemen amaitzen dugu
gaurko erresaka,
erdian jarriko du
norbaitek ezpata,
ta nik jarraituko dut
intro eta saka. (bis)

ZESTOA (2000-03-11)

Bertsolariak: S. Lizaso, Lazkano, Irazu, J. Agirre, J. Sarasua eta Egaña.

Gai-jartzailea: Laxaro Azkune.

Nesken futbol taldeak antolatutako jaialdia. Gaueko hamar eta erdietan, herriko kiroldegian.

Egaña-S. Lizaso

Gaia: Jakin dudanez, Eliz Ama Santak historian zehar egindako okerrengeatik barkamena eskatu behar omen dio munduari. Lagundu'iozue zuek zertan barkamena eskatu beharko lukeen, zuen ustez, Elizak historian zehar egin dituen okerrak gogora ekarriz.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haize hegoak hurbiltzen ditu

Egaña: Hainbat pertsonak esan izan dit
"hi haiz erretzaile fina",
ta erretzea txarra degula,
hori da gauza jakina.
Erre zituen horko ateo
eta besteko sorgina...
gure historian Eliza izan da
erretzailerik haundina. (bis)

S. Lizaso: Mundualdi hau hasia omen
paradisu jardinetik,
hamaika aldiz entzun da hori
apaizaren mitinetik!
Zaharrak hasi eta ondoren
segi bide berdinetik,
bainan fedeak ez du lekurik
arrazoiaren gainerik. (bis)

Egaña: Vatikanoko jauntxo haundiak
mahai ertzean daude bapo,
hango kapila sistiman bada
joia eta bitxi pranko;
Elizak ere barkazioa
eskatu egin beharko,
pobretasuna goratu eta
aberastu egin zalako. (bis)

S. Lizaso: Garai batean Ama Eleiza
oso goian zen kokatu;
herri xehearen babesle gisa
geroztik ez du jokatu.
Ondo pentsatzen jarri ezkerro
ez ote degu pekatu?:

ikuste'ztana agindu eta
ikusten dena ukatu. (bis)

Egaña: Elizak ere pekatu batzuk
eginak ditu praktikan,
hargatik orain hasi behar du
barkamenaren platikan.
Aita Santuak berak zioen:
"kondo guztiak utikan";
auskalo zenbat hil diran SIDAz
hitz txatxu hoiengatikan! (bis)

S. Lizaso: Garai batean hainbat herritar
Eleizaren barrenean,
gauzak aldatzen joan dirade
denboraren joanean;
Eleiza ere barkamen eske
hasi zaigu azkenean,
gaiztoena ere damutzen omen
hilzorian dagonean. (bis)

J. Agirre-Lazkano

Gaia: Hauek dira bi zestoar guraso, beren alabak futboleko oso onak direla eta orain Europara omen doazela, Belgikara, eta kezkatzen daudenak, "zer kirol klase egingo ote dute gero gure alabek Europan?".

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Gaixo nengoen joan dan aspaldin

J. Agirre: Guraso batek hainbeste kezka
izaten ditu gertu-ta,
nik'e badauzkat gauza batzuk
nere buruan sartuta:
hainbat kostata alaba hoiek
mundu hontara sortuta,
zer deportetan egingo ote duten
fubola aitzaki hartuta. (bis)

Lazkano: Ama geranez ama izateak
bazeukan nahiko maratil,
bainan jakin zan gaurko umeak
dirala argi ta abil.
Horren kezkatzen ez dezanela
hik here bururikan hil,
beren buruan jabe ditun-da
hik lo egin ezan trankil. (bis)

J. Agirre: Beraz patxaran hartu behar dala
orain amaren lekua,

behar baldin bada arrazoia da
albotik esandakua.
Nere ustetan ni ere ama naiz,
zu zeraden parekua,
baina ama bat ez dut izan nahi
ajolarik gabekua. (bis)

Lazkano: Nere lagunak kontatzen ditu
beraren kezka guztiak,
ikusten danez gau asko dauzka
begiak malkoz bustiak;
ta neri berriz poz eman zidan
askatasunez uztiak;
gu ginan bezin neska txolinak
ez ditun gaurko gaztiak! (bis)

J. Agirre: Beharbada hoiek izango dute
guk ez genduen grazia,
mundua ere nola dagoen
zerbait mudatzen hasia.
Guraso lagun, zuk dadukazu
ondo asko ikusia,
hoientzat libre izango dala
guretzat galerazia. (bis)

Lazkano: Nik nere haurrak sortu nizkinan
etorkizunai begira
ta aurrerapena dijoan eran
ez dinat hainbat kupira;
dijoazela nortasunean
berak nahi duten tokira,
eta ez zian ajola gehigi
sano etortzen badira. (bis)

J. Agirre: Zertako jarri atzerapena,
zertarako jarri traba?
Asmo onetan hazitakuak
badauzkagu bi alaba,
eta nik ere beharko diot
bide hortatikan laga;
aurrerapena onartzen det nik
gure onerako bada. (bis)

Lazkano: Ez ezan pentsa alabengatik
nei ez zaidala ajola,
nik bazekinat gaurko munduan
arrisku asko dagola,
bainan gutxinez maite dinat
gorputz-zaintze ta kirola;
nere partetik gaztedi horri
berriz bejondakiola! (bis)

GETXO (2000-03-18)

Bertsolariak: Lekue, F. Paia, Uranga, E. Goikoetxea, Kolina eta A. Arzallus.

Gai-jartzailea: Jon Maia.

Algortako Bertsolari Eskolaren hogeigarren urteurrena zela-eta eratutako ekitaldietako bat. Getxo antzokian, ilunabarrean.

Kolina

Gaia: Aldizkari batean irakurri berri dut pasa den mendeko diskurtso onena Martin Luther King-ena izan dela, arraza beltzaren aurkako erasoen aurrean lider izan zenarena hain zuzen. Honela hasten omen zen: "Bart amets egin dut". Zuk, Sustrai, zer segida emango zenioke hasiera horri?

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Espainian behera

Sufrimentua dago
nere aburuan
eta beltzak ez gaude
toki seguruan.
Burutapen ugari
nahiz izan buruan,
faltsukeria baizik
ez da inguruan,
beltzak nagusitzeko
zurien munduan. (bis)

Atzo ametsa zena
gaur nahi nuke gurtu,
atzo ametsa zena
ezin da zapuztu.
Zuriak diren hoiek
ditzagun egurtu;
anai beltzak elkartu,
kateak apurtu,
ametsa amesgaizto
ez dadin bihurtu! (bis)

Sentitzen dudan hura
ezin disimula,
barnean dudan poza
ezin da kalkula.
Kanpotikan nahiz egin
ohi diguten burla,
lehenago nik ez nuen
pentsatu sekula,
zurikeriak beltzak
ikusi zitula. (bis)

Kolina-E. Goikoetxea

Gaia: Zuek gaur ezagutu duzue elkar, eta elkarrekin gustatu ere bai. Gau osoan elkarrekin ibili ondoren, iritsi da unea eta ohera elkarrekin sartzekoak zarete. Kendu dituzue arropak eta maindire artera sartzera zoaztela, barrez lehertzen hasi zarete biak. Orain, hor zaudete biak elkarri begira, ohera sartzeko, arroparik gabe, barrez lehertzen. Ezin duzue beste ezer egin.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Nere senarrarekin

*E. Goikoetxea:*Sustrai, zure etxean
pasa nahian gaba,
alboratu ditugu
manta ta izara;
hori da hori barrea
ta hori algara!
Lehenbiziko aldia
barregarria da. (bis)

Kolina: Bota duzuna nahiz zen
kurioso samarra,
urrundik begiratzuz
nolako indarra!
Galtzak erantzi eta
ez zara azkarra,
zu zara barregarri
dagoen bakarra. (bis)

*E. Goikoetxea:*Bazeukan morborik bai
Sustraien etxeak
eta pentsatu degu
umorez hartzeak.
Zu ikusi orduko
nolako haizeak!
Zuk ere ez dauzkazu
hain sustrai luzeak! (bis)

Kolina: Nahiz hasieran heldu
harroputzen pare,
azkenik hemen gaude
lotsaren mirabe;
grazi pixka bat badu
zureak halare,
nik begiratu baitut
deus ikusi gabe. (bis)

*E. Goikoetxea:*Barre eta algara
jardun eta jardun,
barregarri gaudela
ez al da ezagun?
Izaren barrenera

sar gaitezen lagun,
barrez hasia malkoz
buka ez dezagun. (bis)

Kolina: Maindireen azpian
Ekaitz eta Sustrai,
pixkat barre egin asmoz
pozik bezain alai;
baina pasa zaigunak
grazia badu bai:
izorratu nahi eta
azkenik izorrai! (bis)

E. Goikoetxea: Ondoan hartu zaitut
ai, nere laguna;
maitatzen zaitudala
gauza ezaguna.
Ekaitzen barreneko
tximisten burruna,
ia Sustraitzen degun
bion maitasuna! (bis)

Kolina: Sustraitu genezake,
ez dago dudarik,
baina egin dezagun
barre egin barik;
deskojono totala...
begira hemendik,
kantzontzilloen markak
dituzu oraindik! (bis)

A. Arzallus-F. Paia

Gaia: Zuek bi egoera oso desberdinetan zaudeten bi pertsona zarete. Zu, Amets, mendian zaude, libre-libre; zu, berriz, Fredi, kartzelan zaude preso. Banan-banan hiru egoera esango dizkizuet. Kanta ezazue bakoitzak bizi duzuen une honetako egoeratik.

1. Egoera: Biluzik zaudete

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Aita asmo hartu det

A. Arzallus: Hemengo haize freskoa...
ze giro epela
nere jantzi guztiak
ondoan daudela!
Baina markarik ez dut

Ekaitzek bezela,²
garbi esan dezaket
libre nagoela. (bis)

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Bautista Basterretxe

F. Paia: Ni libre ez nago ta
badut tristezia,
euskal preso bat naiz ni, (bis)
hau injustizia!
Gorputza orain daukat
gutziz biluzia,
baina kontzientzia dut (bis)
ederto jantzia. (bis)

2. Egoera: Lehengo lekua eta egoeraz gain, maiteminduta zaudete.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Bautista Bazterretxe

F. Paia: Maitasuna ederto
sustraitu nuen nik,
nire herriko kaletan (bis)
txiki-txikitatik;
nahiz ta nire ondoan
ez egon neskarik,
preso sartu ninduten (bis)
maitasunagatik. (bis)

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Aita asmo hartu det

A. Arzallus: Maitemindurik nago,
erranen dut zeren:
animali politak
ainitz dira hemen;
eguzki ta lainoak
denak oso lerdan,
mundu natural hau
ai, zer polita den!

---

² Ekaitz Goikoetxeak eta Sustrai *Kolinak* aurretik egin zuten saioari buruz ari da.

3. Egoera: Loak hartzear zaudete

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Aita asmo hartu det

A. Arzallus: Nere egoera hau
ez da ez makala,
logurea begitan
nabari dudala.
Amets goxotan sartu
nahi dut berehala
ta gero hegan egin
txoriek bezala. (bis)

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Bautista Basterretxe

F. Paia: Niri askatasuna
kendu zidatenez,
lo eitean bakarrik (bis)
egiten dut ihes;
izara artean sartu
ta egin nahi dut amets
nik lo hartzen dudala (bis)
baina herriak ez. (bis)

PASAIA (2000-03-24)

Bertsolariak: Sorozabal, Maia eta Peñagarikano.

Arnasa euskara taldeak antolatutako bertso afaria. Pasai Antxoko Romeral jatetxean izan zen, ilunabarreko bederatzietan. Hamabiak ondo jota hasi ziren kantuan eta ordu bi eta erdietan bukatu zuten. Saio polita atera zen, oro har, bizia eta umoretsua; eta afaltiarrek kontent, noski.

Hainbat gai jorratu ondoren, Pasaian egonda saihesterik ez dagoen gai bati heldu zioten, arraunari alegia.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

Sorozabal: Beraz patroi hau hartuz
itsasora irten,
errezena hori da:
besteri esaten;
baina ez diguzu lan
erreza ematen,
Antxon oso zaila da
arraunlari izaten. (bis)

Maia: Beraz badira gauzak
gaur entzutekoak,
Sorozabalek esan
ditu lehenengoak;
handik ondo esan du
hango ertzeakoak:
"askoz hobeak dira
Andoainekoak". (bis)

Peñagarikano: Beraz arraunlariei
ipini begira,
gure artean bada
hainbat tira-bira;
Andoaingoak arraunei
tira eta tira...
Espainiko txapeldun
tolosarrak dira. (bis)

Sorozabal: Antxon ezin diote
arraunari ekin,
hori tontuak ere
ondo asko zekin
eta zuek ez sartu
Sorozabalekin,
soroan ezin leike
arraunean egin. (bis)

Maia: Peñak ere kantatu
dizkigu edarrak,
hemen atera nahirik
lehengo trapu zaharrak;
Espainiko txapeldun
dira tolosarrak,
hemen arraunlaritzan
espainol bakarrak. (bis)

Peñagarikano: Bertsotan bixi-bixi
ari zaigu Jokin
eta erantzun gabe
nik nola aldegin.
Maiari begiratzuz
rima berberakin,
mahaiean ezin leike
arraunean egin. (bis)

Sorozabal: Antxon ez zuten egin
arrauneko plana,
San Juan eta San Pedron
hauen partez lana;
ta gero ospatzera
onenarengana:

batzutan San Pedrora
bestetan San Juana. (bis)

Maia: Baina hori esatea
ez zan derrigorra,
Pasaiaiko badian
Antxoko motorra;
pala baten kondoia,
bestian zaborra...
hemen largo bat beti
izan da gogorra. (bis)

Peñagarikano: Arraunlari kontuak
ari dira hemen;
pasaitarrek badute
horrenbeste kemen,
baina kalendaioan
gauza nolatan den:
San Joan beti dago
San Pedro baino lehen. (bis)

Sorozabal: Peñak gauza bat garbi
nahi du hemen utzi,
San Joanen alde dala
ta ez dula etsi.
Baina hor gerta leike
hainbat gauza bitxi:
aurrena atera ta
azkena iritsi! (bis)

Maia: Baina zer behar da ba
hola aritzeko?
Hemen inork ez dauka
trapurik saltzeko.
Gaurko afariaren
azalen antzeko,
arrosa hasten dira
more bukatzeko. (bis)

Isildu gabe segitu zuten bertsolariak kantuan, orain gai bat jorratzen, orain
elkar zirikatzen, orain afaltiarren bati edo besteri adarra jotzen.

BILBO (2000-03-31)

Bertsolariak: I. Elortza eta Iturriaga.

Urretxindorra Ikastolak eraturako bertso afaria. Ikastolako jangelan
hirurogeita hamarren bat afaltiar elkartu ziren, ikasle, irakasle eta guraso.

Giro bikaina eta bertso-saio ona. Gehiena librean egin zuten eta azken aldera afaltiarrek eman zizkieten gaiak bertsoen bidez.

Iturriaga-I. Elortza

Lekuari eta dekoratuari buruz jardun zuten hasieran bi bertsolariek. Gero ikasleak zirikatu zituzten eta ondoren doinua aldatu eta Kuban izan berri zen guraso taldeari heldu zitzaion txanda.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Basatxoritxu moko luzea

Iturriaga: Hasitakoan gazte jentea
ekarri dugu bertara,
baina ezin da hasi ezkerro
guraso taldea laga.
Bi milagarren urte honetan
zerbait aldatu da, hara:
seme-alabak etxean utzi
ta gurasoak Kubara.

I. Elortza: Hemen guraso batzuek nola
dabiltzan jakin dugu lehen,
aurtengo urtean Kuba aldera
bidai bat eginak omen.
Nola jentea oso saltsero
ta kantaria den hemen,
egin bezate erakuspen bat
saltsa nola dantzatzen den.

Iturriaga: Ez dute euki bape lotsarik
Kariberaino joateko,
seme-alabak barriz etxean
ez dira egon hain txarto;
eurek bakarrik ta zaintza barik
ibili dira ederto;
aitak ta amek edo semeek
nok pasa ote du hobeto?

I. Elortza: Orain Unaiek esan duena
izan da oso sakona,
askok ez zuten nahi gurasoak
itzuli zitezen ona;
nik apustu bat egin behar dut,
eta noski ez da broma:
gurasoek han baino gehiago
edan dutela hemen rona.

Iturriaga: Ta gurasoak hor joan dira
bidaia oso tipikoan,
Karibe aldean aurkitu dira,

ez dira egon Tropikoan;
Che Guevararen kamisetekin
saltsa klubetan jitoan,
baina ez dituzte antza onartu
Fidelen ejertzitoan.

I. Elortza: Ejertzitoan sartu nahi eta
ezina ez da epela,
baina entzun dut duela aste
bete-edo egon zirela;
begiratuta ikusten diet
kolore zuri-zimela,
ia seguru esan liteke
gauetz ibili direla.

Iturriaga: Baina ez da txarra hango haizea
edota hango giroa,
seme-alabek berriz etxean
a ze nolako lioa!
Hauek Fidelen bila joan dira
ta oker irten tiroa;
gurasoek gerra egiten zuten,
semeek amodioa.

I. Elortza: "Gurasoek gerra eta semeek
amodioa" esan du ozen,
baina ez dakit Iturriaga
ote zabiltzan hain zuzen;
guraso hoiek begiratuta
errez da imajinatzen,
marakak esku artean, kanta
tradizionalak kantatzen.

Iturriaga: Baten Santiago gero Habana,
ez da hain txarra aukera;
gero kalean manifaren bat
"Elian etxera, etxera!"³ .
Itzuli dira ondo pasata,
aprobetxatuta aukera;
hurrengo baten joan beharko dira
seme-alabekin batera.

I. Elortza: Berriro ere kantatu behar
gurasoei atakean;
"seme-alabak hartuta denak
joan" kantatu bat-batean,
baina uste dot hobe daudela
konponduta euren artean,

---

³ Erruz hitz egin eta idatzi zen hedabideetan Miamin "bahituta" eduki zuten Elian Gonzalez haur kubatarraren aferaren gainean. Kuban hainbat manifestazio egin zituzten Elian Kubara, aitarengana, eraman zezaten eskatzeko.

bake apur bat beharko dute
urtean astebetean!

Iturriaga: Ze oroitzapen ene Kubako
rona ta giro epela!
Batzuk Karibe aldean zeuden
marmota batzuk bezela;
seme-alabak berriz klasean,
lozorroan zen tropela...
irakasleek jasan dituzte
baina izorra daitezela!

I. Elortza: Irakasleek sufritu behar
seme-alaben trantzea,
guraso batzuk albora utzi
zutelako euren etxea;
seguru bati ta gehiagori
pasa zaio pentsatzea:
seme-alabak abandonatu
eta hantxe geratzea.

Gurasoek Kubara egindako bidaiara alde batera utzi eta irakasleak zirikatzeari ekin zioten hurrena bertsolariak.

USURBIL (2000-04-01)

Bertsolariak: Amuriza, Sorozabal eta Iturriaga.

Gai-jartzailea: Iñaki Agirresarobe.

Nikolas Izeta zenaren omenez Bota Punttuba bertso eskolak antolatutako jaialdia. Udarregi ikastolan, gaueko hamar eta erdietan. Omendua izan zen ardatz jaialdi osoan. Haren bertso jarri zenbait kantatu zituzten eta gaiak ere haren pasadizoen gainekoak izan ziren. Saioaren hondarrean nahi zuten guztiek agurreko bertsoa kantatu zuten, besteak beste, Lazkanok, Egañak, Muruak eta Telleriak.

Amuriza

Gaia: Iturengo Aurtitzen bertso bazkari baten ostean hiru ordu jardun zenuten zuk eta Nikolas Izetak bertsoan, tabernari baten lagunaren urtebetetzea zela-eta han geunden gehienok bertso bana eskaini ondoren.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Aita izena kanta beharrak

Nikolas hola ezautu nula
zortzi urte badirade,
Nafarroako Aurtitz auzoan
bazkalondoan han gaude;
ezezagun bat hasi zitzaidan

kantuan dale ta dale!
Hiru ordu pasa egin genitun
doinurik aldatu gabe
eta geroztik gelditu nintzan
lagun kutun baten jabe. (bis)

Hi ere hantxe hintzen Nikolas
beste lagunen taldean;
Izeta hintzela erantzun hidan
nor ote hintzen galdean;
hiru ordu hantxe lapak bezela
zeinek zein hartu mendean;
azkenerako neuk moztu nian
saioa iluntze aldean,
hik bukatzeko zain egon banintz
oraindik hantxe geundean! (bis)

Hire lehenengo gomuta haiek
nola nitzake disea,
lagun artean hantxe alkarri
ziri, burla ta iseka;
hi ez zekiat baina ni behintzat
gelditu ninun asea;
nere bizitzan sartu dan puska
kutun bat izan haiz eta,
aldi berean gogoratuko
ta maiteko haut Izeta. (bis)

Sorozabal

Gaia: Orain dela hamabi-hamahiru urte, Hernaniko bertso eskola sortu berria Xabier Amurizaren lezioekin, aurreneko ikasleekin han hintzen: Anatx, Oiartzabal, Rikardo etortzen huan Gasteiztik, eta Nikolas ere bai. Nolako oroitzapenak dauzkak?

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Espainian behera

Hernanin biltzen ginen
sei-zortzi xelebre:
Paulo eta Eizmendi
gazte eta bare,
Joxe Mari Izeta
ta Anatx parez pare,
Oiartzabal ta biok
polliki bazpare
ta Nikolas haundia
gorteko errege. (bis)

Nikolas hasiko zan
kantuan gogotik,

Anatxen erantzuna
laixter zan albotik;
gela ondo itxita
edukiagatik,
gustatzen bazitzaion
bertson bat errotik,
algara entzungo zan
Santa Barbaratik! (bis)

Udaletxe ganbaran
hasi bertso lanak
ta gero tabernetan
bukatzen ziranak.
Nikolasen garaiko
eskol harremanak...
nostalgia sortzen dit
neri iraganak,
berarekin eraman
zizkigula danak. (bis)

Joxe Mari Izeta

Familiaren agurra

Neurria: Bederatzi puntukoa
Doinua: Nere gorputza dardarka daukat

Eskuak ezin mugitu eta
agurtu zintugunean,
zergaitiaren zenbat zergaiti
pilatu zen barrunean;
"heriotzea argi ote da
bizitzaren ilunean?"
galderak ez du atsedean hartzen
erantzunik ez dunean,
baina ez gera bakarrik egon
gure ezintasunean;
behar izan dugunean
herri hau aldamenean,
bertso liburu, bertsoak kantatu...
dena Nikon omenean,
eskerrik asko neurririk gabe
sendiaren izenean.

USANSOLO (2000-04-08)

Bertsolariak: Mañukorta, I. Elortza, Irazu eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Jose Mari Lejardi Gabixola.

Usansoloko Gazte Elkarteak antolatuko bertso bazkaria. Ikastolan izan zen eta giro ederrean jardun zuten bertsoan.

Mañukorta

Gaia: Lehenbiziko zatiari amaiera emateko gauza xeble bat, baina ia egunero telebistan azaltzen dana, eta hori be euskalduna dugu - beno ez dakit euskaraz dakien, baina euskalduna dela bai -, Txumari Alfaro, nafar naturista. Hau naturista dok, medikue, eta hik, beste askok bezala, kaspaz arazue daukek, kaspaz jausten jak hiri be; eta enterau haz horrek daukela formularen bat: egunero heure txix e datea; hori dok itxura danez formularik onena.

Neurria: Berezia

Doinua: Iparragirre abila dela

Ni kaspaz neukan neure buruan,
bardin hemengo ta hango,
Jainkumendian dantza ondoren
ez dakit zenbat pandango;
burutik behera kaspaz,
eskuakin arraspaz,
juan banitzan juango!
Txix eratia ona izango da
baina nik ez det erango. (bis)

Bere ustetan medizinetan
horrek dauka errazoia,
medizina ona errez zainduta
egindutzen du sermoia.
Zu zera naturista,
trumoia ta tximista,
eta esatera noia:
jaboi txinbuaz garbitu zazu
zuk zeure melokotoia. (bis)

Mañukorta

Puntua jarrita

Neurria: Berezia

Doinua: Esateko ez naiz lotsa

Gabixola: Mutilzahar ala ezkongai?

Mañukorta: Hoi esango dizut lasai:
nere bizitza pasatutzerik
gaur ez dago nunahi;
mendi eder baten artzai

edo putikluban alai;
guztizko ondo bizi naiz eta
nik ez nuke ezkondu nahi. (bis)

Gabixola: Milionarixo egina,

Mañukorta: hori da gauza jakina,
diru askorik banku batian
nik ez daukat baina;
irraparra atsegina,
nunahi gastatzeko aina...
zorion hutsez arkitutzen da
Jainkumendiko artzaina. (bis)

Gabixola: Benetan zara artista,

Mañukorta: hori ezin da sinista,
baina gaur honek tipo horretan
dakarkit albista;
badet nahiko errebista
eta berdin telebista,
tipo honetan galdu nahi nuke
nere begitako bista. (bis)

ONDARROA (2000-04-14)

Bertsolariak: O. Enbeita eta Iturriaga.

Payadorea: Santiago Morales *Chago*.

Gai-jartzailea: Iratxe Ibarra.

Euskal Herriko Bertsozale Elkarteak txiletarrak ekarri zituen Euskal Herrira, bertsolariekin batera hiru jaialditan parte hartzeko: lehenbizikoa Hernanin izan zen, bigarrena Ondarroan eta hirugarrena Beran. Txileko payadorerik onenetakoa den Chagok eta bi bertsolarik jardun zuten bat-batean, eta folklore biltzaile eta abeslari Viviana Chavesek Txileko kantu tradizionalak kantatu zituen. Chago, ohi bezala, gitarra lagun zuela aritu zen eta bertsolariek kantatu bitartean Koldo Tapiak egin zion aldi bereko itzulpena. Gai librean ekin zioten jaialdiari, eta ondoren Iratxe Ibarrek jarritako gaien gainean kantatu zuten.

Chago-Iturriaga-O. Enbeita

Chago: Gabon Euskadi diré
para comenzar mi canto (bis)
como un folclórico manto

que en ustedes puedo ver
en el canto creceré
con sentimiento profundo
yo soy solo un vagabundo
de los cuentos ancestrales
y soy el Chago Morales
un payador del fin del mundo.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Kantore berri xarmant batzuek

Iturriaga: Ohore bat da honen ondoan
hemen kantuan hastea;
gaur bi kultura elkartzen dira,
hitza da zilbor-hestea;
bertsolaria ia ezaguna,
payadorea bestea,
kostako haizeak posible eingo dau
bi kulturok nahastea. (bis)

O. Enbeita: Pobre bezala burua aurkeztu,
ez diot hartzen tankera;
abildadea aberatsa du
bere barnean antzera;
payadoreetan ezagutzeko
Chago Morales aukera,
moralez oso gogorra eta
gaizto samarra gainera. (bis)

Chago: Oihane eso es maldad
yo soy un hombre muy serio (bis)
que desoja los misterios
en toda la humanidad
voy cantando la verdad
como hoy día que converso
y mi camino no tuerzo
lo digo con entereza
Dios vendiga tu belleza
pero más aún tus versos.

Iturriaga: Ez da betiko kontua eta
ez da gauza tipikoa:
ahots sendoa eta gitarra,
laguntza erritmikoa;
jantzi dotore, gizon jakitun
eta farmazeutikoa,
gure etxean esango gendun:
"hau etxerako tipoa!" (bis)

O. Enbeita: Laudorioak dauzka niretzat,
hori da hori itzela!

Nik uste nuen zure ondoan
txikiegia nintzela;
eta ohore txiki bat ere
senti dezaket horrela,
nire barnea ukitu duzu
gitarra kordak bezela. (bis)

Chago: Nos separan profundos mares
en lejanos meridianos (bis)
pero los tres somos hermanos
payador y bersolaris
el canto al futuro disparen
olvidando los quebrantos
hermanos les quiero tanto
y mi verso lo detalla
mi fusil es la metralla
con que la cultura dispara.

Iturriaga: Hori indarra, hori abotsa
bihotza bete-betean!
Baina ziria zilegi dogu
bertsolarion artean;
ozen esan du, argi esan du
jendea ohartu daitean,
gure anaia dala esan du
baina aita izan zeikean. (bis)

O. Enbeita: Antzematen da berak diona,
polbora badauka nahiko
ta kulatatik igoal tiro bat
joan daiteke guretzako;
anai-arrebak garela dio
eta ez dago bate txarto,
etorkizuna inprobisatzen
hirurok gabiltzalako. (bis)

Chago: Unai habló de mis canas
me quiere tratar de viejo (bis)
más le puedo dar consejo
en su joven mente que se afana
la cultura nos hermana
se lo digo improvisando
mi forma de estar cantando
es una nueva primavera
¿con las manos en la cartera
que diablos están cuidando?

Iturriaga: Patrikan neure eskuak eta
asko ez jako gustatu,
baina arrazoiak hemendik-handik,
nik erantzuteko batu:
tabakozale naz betidanik,

hori alperrik aipatu,
ta badaezpada Chesterfield on bat
hoba hemen ezkutatu. (bis)

O. Enbeita: Lotsa apur bat edo ez dakit zer
daukagu ezkutukoan,
kaguenlaletxe ebidentzian
utzi behar gaitu gaurkoan!
Ta esku biak atzekaldean
jartzen noa hurrengoan,
postura hau ere existitzen da
gure superformatoan. (bis)

Chago: Ya lo he visto en un calendario
ese juego de las manos⁴ (bis)
pero es el verso es hermano
es algo extraordinario
yo pienso así de ordinario
cuando asumo mi destino
y encontrado en el camino
alguien que fuma lo vano
el Chesterfield es americano
prefiero al cigarro vizcaino.

Iturriaga: Chesterfila da amerikarra
eta euskaldunon penak,
baina zeozer galdu behar dau
zeozer gura dabenak;
Bizkaiakoak zein ote dira
honek probatu dauzenak?
Baina, ai, nire gustokoenak
barruan trukoa daukenak! (bis)

O. Enbeita: Nahiz ta ez garen esku kontuan
lehenau geratu ederto,
ni neu prest nago gitarra hori
aitzaki legez hartzeko;
ez baldin badu bape ideiarik
puntu baten botatzeko,
hiru-lau nota gehiago jo ta
denbora du pentsatzeko. (bis)

BERGARA (2000-04-15)

Bertsolariak: Mendiluze, S. Lizaso, Egaña, Irazu, Peñagarikano eta Mendizabal.

Gai-jartzailea: Inaxio Usarralde.

---

⁴ Euskal Herriko Bertsozale Elkarteak 2000. urtean atera zuen egutegiari egiten dio aipamena.

Erramu zapatuan urtero egiten den jaialdia. Novedades aretoan, gaueko hamarretan.

Peñagarikano

Gaia: Azken batean, lehen mundu deitzen dugun honetan, ez al zaik iruditzen malkorik gabeko negar asko dagoela?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Santa Barbara zure bizitza

Gu desberdinak gerala oso
ezin ukatu inola;
hemen denetik soberan degu,
beste batzuk hola-hola...
motibo gabe makinatxo bat
dago malko dariola;
gu geok ondo gabiltzan arte
besterenak bost ajola! (bis)

Lehen esan dute ez daukagula
hemen ezertxoren faltik,
albiste txarrak, negargarriak
datoztela Etiopitik;
hemen denetik badegu baina
negar malkoak zergatik?:
askotan negar egiten degu
disimulatzeagatik. (bis)

Zein desberdina den egoera,
zein desberdina bizitza!
Hemen gaudenok kexatuz behintzat
gu ezin gindezke mintza;
konformatzeak eskuratzen du
maiz zorionaren giltza;
geure buruak engainatuaz
alper-alperrik gabiltza. (bis)

Peñagarikano-Mendizabal

Gaia: Aste honetan Mariano Ferrer kazetari ezagunari entzun diodan honek bi-hiru bertso kantatzeko lain ematen duela iruditzen zait. Goiz batean, aste honetan, Mariano lanera doala, albisteak ematen ari zen Espainiako irrati bateko esatari batek Peruko berri eman eta Euskal Herriko berrien txanda iritsi zenean, hala bota omen zuen: "Euskal Herriko albisteei dagokienez, ez dago amaren seme edo alabarik ulertuko dituenik; beraz, ez ditugu aipatuko eta aurrera segituko dugu".

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Espainian behera

Mendizabal: Esatari espainola
genula jakina,
Mariano Ferrerrek
bere ahalegina.
Euskal Herriak duen
gogoa ta grina,
ulertezina omen
trakets ta zikina...
ulertu nahi eza da
beraien ezina. (bis)

Peñagarikano: Beraren esaldiak
egiten dit grazi,
Estatu Batutatik
hainbeste notizi...
Perukoak ere bai
dato eta guzi
ta Euskal Herrikoak
joan zaizka ihesi;
esatari izenik
ez dezu merezi! (bis)

Mendizabal: Komentatu beharko
gauza bat edo bi,
horren sustraia non den
badakigu ongi;
itsumustuan inor
ezin da erori;
ez dutela ulertzen,
hainbeste histori...
guk ulertzen diegu
zergatik dan hori! (bis)

Peñagarikano: Euskadi iristean
katea eten da,
kazetariak dauka
betea agenda;
hori esan zuena
zer-nolako prenda,
nola emango zuen ba
albiste zerrenda,
Euskadiko arazoa
ez du ulertzen-da! (bis)

Mendizabal: Gaizki ulertua dala
badakigu hala;
kontatzeko badauka
aipamen zabala,
bainan eskibatu du

nola edo hala;
irtenbide bat badet
orain berehala:
ez bagaitu ulertzen
galdetu dezala. (bis)

Peñagarikano: Hemengorik ez zuen
harek esan bate,
ez zuen ipiniko
hainbat borondate;
horrelako joera
askotxok daukate,
hau utzi nahi digute
erabat aparte,
ta hola mintzatzeagatik
kobratu eiten dute! (bis)

Irazu-Mendiluze-Mendizabal-S.Lizaso-Egaña-Peñagarikano

Gaia: Liburuaren eguna dela eta ez dela, ikusten ari gara aurten ekitaldiak nola aurreratu dituzten, Aste Santuarekin egokitu dela-eta. Hala ere, behin baino gehiagotan entzun diagu, benetako literatura komun publikoetako ateetan idatzita dagoela. Irudimena erabiliz, egin ezak kontu, atzeko horietako bakoitzak zer esaldi, zer lelo idatziko lukeen komun publiko bateko atean; eta zuek, nahi baduzue, erantzun.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Esplikatzera noa kontuak

Irazu: Ate atzeetan ez da idazten
literatura kaxkarra;
Mendiluzeren kaka aldia
daukat aipatu beharra;
usadioan zalia degu,
halare mutil azkarra;
pixa eginez jarri zun "gora
Jainkua ta lege zarra".

Mendiluze: Egia da bai hala esaten det
beti edo gehienez,
hustu beharrak komon batera
eramaten nauenean;
ta azalpena eman nezake
nahiko itxura onean:
txorakeriak esaten ditut
gustora nagoenean.

Irazu: Mendizabalek ligatu zuen,
hoi ez da nobedadia,
nexka batekin, hartu zun gero

komunerako bidia;
egitekoak egin ta fuera,
zerbait jarri zun ordia;
zer jarriko zun?: "ez det ahaztuko
nere lehenengo aldia".

Mendizabal: Egoera hortan aurkitu nintzan
ia ezin kabituan;
pertxero bat'e bertan bazegon
oso modu hornituan;
jolasaldian hasitakoan
kopeta izerdituan...
lurra zikina zegoen eta
galtzak ipini nituan.

Irazu: Athleticzale amorratua,
besterik ez dauka burun!
Sentimentuak gurutzatuta
batzuetan dabil ilun;
orain aspaldi komunera jun
ta narraxkerian jardun
ta irteeran hala jarri zun:
"aurten Realta txapeldun".

Peñagarikano: Pintada batek komona baten
ez du egiten enbarazu;
zu gezurretan ari zera-ta
oso hasarre naukazu;
ortografia txarra dedala
ondo asko badakizu,
hori ez baina idatzi nuen:
"Jezuz Irazu kakazu".

Irazu: Andoni Egaña literatoa
hor dabil bere pausuan,
sententzi onak ipini ditu
eroitzen bada lazuan;
ez naiz oroitzen idatzi hartaz,
ez daukat ondo kasuan,
baina espiluai beida jarrita
kopetean idatzi zuan.

Egaña: Nik kopetean idatzi nuen
abilidaderik gabe,
une haietan nola ez nintzan
boligrafoaren jabe;
hara, kopeta erakusten det,
hemen dezu parez pare,
ta hiru letra soilikan dauzkat,
ximurrak deitzen dirade.

Irazu: Gure Lizason literaturak

badauka nahiko ixtori...
deskuidatuta neskan komunan
barrura pikaro hori;
pixa ta kaka biak eginda
lasai-lasai gori-gori,
ta irteeran hala jarri zun:
"muxu haundi bat denori".

S.Lizaso: Denentzako zen muxuarentzat
zuretzat'e bazeguan;
galtzak askatu, lasaitu eta
ametsak hegara juan;
zure izena paper batean
idazle baten moduan;
ez dut esan nahi gero papera
zertan erabili nuan.

Irazu-Egaña-Mendizabal

Gaia: Hemen Bergaran Jardunek bultzatuta ezagunak dira amodiozko gutunen lehiaketak. Amodiozko gutunak idatzi behar ditugu. Beraz, bertso bana eskatuko dizuet eta horrek gutun bat osatuko du. Hiru gutun desberdin osatu behar ditugu. Batek hasiko du gutuna, besteak segi eta hirugarrenak bukatuko du.

1.- Gure herri honi buruzkoa

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Loreak udan ihintza bezala

Mendizabal: Oh Euskal Herri maitagarria,
hainbat fama eta ospe;
mundu guztitik zugana datoz
zati txiki baten eske;
alderdi txarrak asko dituzu
txarra zeranik ez uste,
goza arazten nauzulako maiz
sufrituarazi hainbeste.

Irazu: Zenbat maitasun, zenbat maitasun...
ezin liteke ukatu;
mila urtetako ipuitxo
ezin batean kontatu;
gorroto asko, ezpata asko,
guztiak ezin zenbatu;
halakoetan zer egiten da:
zeure burua maitatu.

Egaña: Ai Euskal Herri, zuri idazteko
banuen borondatea;

esatekoak esan dizkizut
ta hau da errematea.
Baina sobrean zergatik sartu,
ai Euskal Herri maitea,
ez al da hobe libre utzi ta
haizeak eramatea?

2.- Oporrei buruzko amodiozko gutuna

Neurria: Berezia

Doinua: Sorlekua utziz gero

Irazu: Zure ametsez bizitza
daramat pozik ta alai;
zurikerian hastea
oraindik behintzat ez det nahi.
Gorputz polita, bihotz ederra...
guzti-guztia dezu, ai;
urrun zaudela polita zera,
gertu zaudela ere bai.

Egaña: Arazotxo bat daukazu:
izatea hain iharra;
zurekin igualtsu dira
bai gaurra ta bai biharra.
Horrez gainera opor maitea
badezu alde bat txarra:
denek maitatzen zaituzte eta
nik izan nahi dut bakarra.

Mendizabal: Bakarrantzat ez da hori,
gaude guztiok batera;
eta denen izenean
hauxe noa esatera:
ametsak duen antzekoa da
oporraldi izaera:
ilusiozko hasera dezu
ta penazko bukaera.

3.- Pertsonei buruzko amodiozko gutuna, baina gure inguruan imagina ditzakezuen pertsona ezinduei buruzkoa.

Neurria: Berezia

Doinua: Sorlekua utziz gero

Egaña: Bi milagarren urtean
apirilean Bergaran;
sentimentu modoxka bat
ixuri nahi det ilaran;
batzuk ezindu ikusi eta

ez naiz sentitzen patxadan;
gauza bakarra eskatu nahi det:
ia noiz berdintzen garan.

Mendizabal: Jaiotzetik errugabe,
erantsitako fardela;
ta bizitzan jartzen zaie
bereizketaren nibela;
hala ta guztiz egin nahi diet
nere aitortza fidela:
normalok baino zorionsuago
izaten badakitela.

Irazu: Ipui berean bilduak
helduak eta umeak;
mingotzak izaten dira
ezintasunan uneak.
Nahiz eta nekez irits litezkeen
berdinketako guneak,
beste guztiak gaintitzen ditu
maitasunan sindromeak.

GOIZUETA (2000-04-16)

Nafarroako txapelketa 2000

A. Arzallus

Txapeldunaren agurra

Neurria: Bederatziko txikia
Doinua: Gaztalondo haundian

Hogeigarren urtea
betetzear zela,
osabak atzo utzi
zuen kartzela;
jakin, nere bizitzan
lehen aldikotz dela
ene osaba aske
ikusten dutela.
Eskeintza fidela
dijoa horrela,
aitatxok bezela,
ezin zen bestela,
osabarentzako da
nere txapela. (bis)

OIARTZUN (2000-05-05)

Bertsolariak: J. Sarasua eta Egaña.

Gai-jartzailea: Karlos Aizpurua.

"Bertsoak, olerkia eta zerbait gehiago" goiburuarekin Oiartzungo Bertso Eskolak Bertso Astea 2000ren barruan eratutako emanaldi berezia. Arratsaldeko zazpitan, Pagoa garagardotegian, ehun eta hogeit bat entzule. Hainbat poetaren hamabi olerki errezitatu zituen Karlos Aizpuruak, Aitor Sarriegik bibolinarekin lagunduta; eta olerki horiek izan zituzten kantagai bertsolariak.

J. Sarasua-Egaña

Gaia: **Linguae Vasconum Primitiae** Nik zita bat nuen Bernart Etxeparekin / baina lauhunda piko urtez berandutu naiz. / Harrigarriena da, Bernart Etxeparek itxaron egin nauela. / Euskal poesiaz galdetu didanean esan diot / : "euskaldunek ez dute poesiarik leitzen; ETB ikusten omen dute / eta bidaia turistikoak egiten omen dituzte tropikoetara". / "ETB? ETB?" / Eta ETB zer ote den asmatzen eta neskameak ekarritako sagardoa edanez Axularren zain geratu ginen.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Donostiako hiru damatxo

J. Sarasua: Poesia nahi du poetak eta
barne odolak irakin;
gaur eguneko Euskal Herriak
zenbat ez duen huts egin!
ETBk zenbat kalte egin duen
norbaitek ba al daki jakin?
Euskal poesia izorratu da
Hitzetik Hortzerarekin.

Egaña: Nere ustetan bide gogorra
aukeratu dezu aizu;
egia da bai ETB beti
bertso eman ez jo ta su!
Baina halare oso arrazoi
kaxkarra eman diguzu;
ai, Sarasua, ipurterrea
Patziku ematen dezu!

J. Sarasua: Patziku ezik nik izen asko
dudala esango nuke,
kaxkarkeria nagusitu da
gauza landuaren truke;
horrenbesteko txorakeriak
programan mila entzute
ta poesia duten apurra
zentsuratu egiten dute!

- Egaña:* Iruditzen zait ez zabiltzala
soraio ta erdi lotan,
lehenen bertsoan abitu arren
den-dena apurtzekotan;
lehenengo duda egin dut baina
arrazoia zendun hortan,
txorakeri ta txorikeriak
parera datoz askotan.
- J. Sarasua:* Bapatekoa jainkoturikan
burmuinak daude ahulduta;
euskal munduan ez ote goaz
iparrorratza galdua?
Bertsoa eta literatura
dauzkagu apartatuta,
biak dituen inor ez dugu
Andoni Egaña kenduta.
- Egaña:* Dalako Andoni ez dut ezagun,
bidal dezagun zokora
eta bersotan ganoraz irten
txoritxoaren mokora;
gauza bakarra dago zalantzan:
ia zer dugun ganora,
baina nik behintzat ez nuke joan nahi
garen txo hortatik gora.
- J. Sarasua:* Koldo Izagirrek ez zeukan hortan
bide okerra hartua,
nolanahi ere bertsolaritza
dago bidean sartua;
profeta batek urez bete du
bertsoen basamortua,
gora txapeldun titanikoa
Txirrita Axulartua!
- Egaña:* Hara noraino iritsi zaion
bere drogaren dosia!
Lau hitz gordinez azaldu digu
ikasi duen poxia;
gora Leizko kooperatibak
ta elkartasun hazia!
Gora Txikito ta Sarasua
txapelketen oasia!

OIARTZUN (2000-05-07)

Bertsolariak: J. Agirre, Lujanbio, Martin, Irazu, Sorozabal eta Kolina.

Gai-jartzailea: Esteban Martiarena.

Bertso astea 2000ren barruan Oiartzungo Bertso Eskolak antolatutako jaialdia. Berrehun eta berrogeita hamarren bat lagun elkartu ziren txukun prestatutako Elorsoro kiroldegian.

Martin-J. Agirre

Gaia: Gaur, egun handia da zuen familian: aitona Joxe bertsolariak ehun urte bete ditu. Familiak bazkari bat egin du, eta beste oparien artean iloba Jonek berea ekarri dio: bertsoan hasi zaio.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Hamalau heriotzena

Martin: Bere masail aldean
duen haragia,
mugimendu polita
eta nabaria;
nere aitona degu
gaur bertsolaria,
izaeraz bezela
itxuraz handia;
bertsoz eman nahi dizut
nere oparia.

J. Agirre: Matrailako leun hura
aspaldi det juna,
egun urtean hemen
dena laztasuna;
baina eskertu beharra
daukat osasuna
ta bi ilobagandik
dan etorkizuna;
erregaloik onena
zuk ein didazuna.

Martin: Aitonari iritsi
zaio gaur eguna
eta nik bota diot
hain bertso biguna;
azala latz xamarra,
ahotsa leuna
ta bertsoarekiko
dudan maitasuna;
asko eskertzen dizut
eman didazuna.

J. Agirre: Ezin dizut hitz egin
nahi bezelain ondo,
gizon buru argia
ni ez naiz egundo;
gaztea ikusten zaitut

indartsu ta sendo,
gaizki zabiltzanikan
nik ez dut esango;
pena det: luzaroan
ez dizut entzungo.

Martin: Oparitu zenidan
zuk bertsolaritza
ta orain haren alde
darabilkit hitza;
jakin, gure jarduna
ez zaidala hitsa;
pozez beteko nuke
neronen bizitza,
zu zeran gizonaren
erdia banintza.

J. Agirre: Orain hasi beharra
dezu bizitza-ta,
ez bildurtu, zu orain
ondo zabilta-ta;
nik laiste utzi behar det
munduko martxa-ta,
baina badaukat zugar
gaur poz bat galanta:
ni juango naizela
ordezkoa lagata.

Lujanbio-Irazu

Gaia: Zuek atzo sexu gau ikaragarria jo zenuten. Gaurko gaua ere heldu da.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Haizeak bidali du

Irazu: Egia da gau txarra
ez gendun igaro,
eman beharrekoak
emana zeharo;
baina nere gorputza
honetan akabo,
agujetaik ez daukan
lekurik ez dago!

Lujanbio: Gorputza agujetaz
goraino jarria,
Irazu gizajuak
osasun larria;
atzoko gaua eta
gaur dator berria...

gauz asko izan leike
ikaragarria.

Irazu: Aspaldian zabiltza
indartsu antzeko,
ni eskas antxekua
zuri segitzeko;
nahiz saiatuko naizen
guztia lortzeko,
ez zaidazu esan dana
errepikatzeko.

Lujanbio: Behingoz probatu gendun
ohe gaine baten,
eta egia esan
ez zan gaizki irten;
nahiz atzoko esprinai
ezin merituik ken,
ia gaur maratoia
egin genezakeen.

Irazu: Odolik ere ez zait
irtetzen zainetik
ta zuk adar-jotzia
berriz ordainetik;
zikatriza oraindik
nere ezpainenetik...
gaur zu saltatu zaite
armaio gainetik.

Lujanbio: Nik ez nuen bizitu
Irazuk bezela,
goatu hamar minutun
erdi lo zeundela;
ta armaiuarena
sorpresa itzela...
uste det amets asko
egin zenuela.

Irazu: Aberia bistan da,
adieraztea...
ez nuen arriskutan
burua haustea;
zu gaizki zabiltzala
momentu tristea,
nere kulpa al da zu
berandu hastera?

Lujanbio: Badakit armaiuan
gora igo zela,
eta salto egin zun,
zer egin bestela?

Baina ez zazute pentsa
etzan zanik bela,
saltoka segi zuen
umeak bezela.

Irazu: Ta zuk segitu zendun
pausuan-pausuan,
lotu nahi nizun eta
azpiko lazuan;
dena esan bihar da
behar dan kasuan:
nik ez dakit Viagra
zeinek hartu zuan.

Lujanbio: Ez ginan ez aritu
xuabe-xuabe,
orain agujetakin
biak nahiko grabe;
honetan alde on bat
badago halare:
eskapada ein degula
txupoirikan gabe.

LEGORRETA (2000-05-27)

Bertsolariak: Sarriegi, I. Elortza, J. Agirre, S. Lizaso, Peñagarikano eta Mendiluze.

Gai jartzailea: Jose Mari Agirre "Txato".

Herriko jaietan urtero antolatzen duten saioa. Gaueko hamar eta erdietan izan zen, herriko zineman; ehun bat entzule.

Sarriegi

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Maritxu nora zoaz

J.M. Agirre: Inork ez du izaten
arrazoi osoa,

Sarriegi: lema hori daukat nik
goraino jaso;
hala uste ez dunak
altxatu besoa,

nahiz eta onartzea
ez dan eroso.

J.M. Agirre: Errespetatuko balitz
herriaren hitza,

Sarriegi: hobea litzateke
hemengo bizitza;
gure eskuetan da
aspaldian giltza,
baina sarrailan sartu
ezinik gabiltza.

J.M. Agirre: Nola ikusten duzu
gaurko egoera?

Sarriegi: Ondo ez dago eta
ez doa hobera;
garbi esango dizut:
nere arabera,
martxa hontan zulora
laister joango gera.

S. Lizaso

Gaia: Posible al da bakea?

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

“Nun da pakea, posible al da?”
galdetzen da gehienez;
batzuek baietz erantzun eta
saiatzen gera lanean,
diferentzia ta gorrotoak
utzirik aldamenez;
zoritxarrean etsitzera ere
heltzen gera azkenean...
biren artean ez da pakerik
batek nahi ez duenez. (bis)

Azken boladan giroa dago
nere ustez nahasia,
elkarrizketan nabari baita
gogoaren eskasia.
Proposamenak egiten nahiz ta
jendea dagon hasia,
batentzat ona izaten bada
besteak “ezetz” garrasia,
gure baratzan nagusi baita
konponezinan hazia. (bis)

ITSASONDO (2000-06-03)

Bertsolariak: Sorozabal, J. Agirre, Amuriza, Sarriegi, A. Arzallus eta S. Lizaso.

Gai-jartzailea: Nikolas Zeberio.

Urteroko jaialdia, Udaleko Kultura Batzordeak antolatua. Errota pilotalekuan, gaueko hamaiketan, ehunen bat entzule. Kartelean Xabier Silveira zegoen iragarrita, baina Jokin Sorozabal etorri zen haren lekuan.

Sarriegi-A. Arzallus

Gaia: Venezuelako bi ume zarete. Momentu honetan, Amets adoptatu egin dute Europa aldera ekartzeko asmoz, eta Aitor, berriz, hantxe bertan geratzen da. Zuen agurra bertsotan.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Hamalau heriotzena

Sarriegi: Gaurko albistea ez da
oso pozgarria,
utzi behar baituzu
betiko herria,
baina mantendu nahi dut
nik nere irria;
desio bat zuretzat
ikaragarria:
ondo hastea zure
bizitza berria.

A. Arzallus: Zergaitik behar naute
haraino igorri?
Agurrik egiten gaur
ez utzi inorri.
Malkoen iturria
zerade zerorri,
begiak bustita ta
bi maisailak gorri;
zergaitik ez duzu nahi
nerekin etorri?

Sarriegi: Zure herritik zoaz
ilusio gabe,
gu biok banatzea
ez ote da grabe
utziz herria eta
horrenbeste jende?
Baina mundu honetan

legea da lege,
ezin naiteke joan
nahi izanda ere!

A. Arzallus: Zu gaizki zabiltzala
nago igarrita,
hain triste hemen nere
ondoan jarrita.
Behartsuena ez da
destinu polita,
baina etorri zintezke
kateak hautsita,
zorigaizto guztiak
atzean utzita.

Sarriegi: Biok gera lagunak,
biok gera gazte,
baina ametsak beti
bete ez litezke.
Orain bazoaz eta
aurkitzen naiz triste;
azken agurren nator
gauza baten eske:
oroitu nazazula
nik zu bezainbeste.

A. Arzallus: Gure oroimena beraz
luzatu dadila,
nahiz gizartea ez den
horretan abila.
Europar omen dago
hantxe diru pila
eta ondo koxkortzen
denean mutila,
berriz itzuliko naiz
lagunaren bila.

J. Agirre-Sorozabal

Gaia: Zu, Agirre, baserrian lanean jo eta fuego ari zarela, zeure alaba etorri zaizu esanez hau, Sorozabal, duela mutil-laguna.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Andre txarraren bentajak

J. Agirre: Nere alaba ustez hazi nun
hain modu jatorrekua,
baina bildur naiz hartu ote dun
oain bide okerrekua;
presentatu dit senargaia edo

bere aldamenekua,
baserrian lan egiteko ez da
figura ederrekua! (bis)

Sorozabal: Itxura denez nere figura
ez dago izugarria,
gure xaharra nahiko zalantzan
hemen daukagu jarria;
halare egin behar zenidake
neri ongietorria,
gaurtik aurrera ni izango naiz
hemengo nausi berria. (bis)

J. Agirre: Hori da hori amenazoa
belarriaren ertzea!
Adixkidea pentsatu al dezu
zaharrari prendak hartzea?
Lanik ez dezu egin nahi eta
zuk nahi dezu agintzea,
kostako zaizu nei nagusitza
hortaino errex kentzea! (bis)

Sorozabal: Orain artean zuk izan dezu
hor agintzeko aukera,
alde batetik bakarrik zaude
ta gu berriz biok gera;
beraz orain ni hemen sartzen naiz
aginduak ematera,
eta zu orain goiko ganbarâ
ta aurki ospitalera! (bis)

J. Agirre: Goiko ganbara ederki dago
belar ondutan betea,
horretarako komeni dana
lana gogor egitea.
Etorri orduko neri agintzen,
zu kontuz hasi zaitea...
nahiko milagro ez al da izango
zuri alaba ematea? (bis)

Sorozabal: Orain esan dit bere alaba
ukatu behar didala,
lehengo zaharren kaskoarentzat
hori izango da normala.
Adizu, Joxe, iruditzen zait
oker xamar zabiltzala;
barkatu baina zure alaba
ez da ikuiluko txahala! (bis)

J. Agirre: Bitxo gaiztua ote zeran zu
ni nago enteratuta,
ia utzitzen dituzun hemen

baztarrak endredatuta!
Nere alaba hor dabilkizu
zeure mendean hartuta
ta hunuzkero igual daukazu
gazi-gexan probatuta! (bis)

Sorozabal: Zure alaba nolakua den
pixka bat naiz ikusia,
denak bezela denetatik du:
polita ta itsusia;
denetatikan izango du bai,
gozua eta gazia,
bainan gozua probatu diot
orain arteko guzia. (bis)

DURANGO (2000-06-10)

Bertsolariak: Amuriza, Lujanbio, Mendiluze eta O. Enbeita.

Gai-jartzailea: Peru Magdalena.

Durangoko Kultura Sailak antolatutako jaialdia. Gaueko hamarretan, Andra Mari elizpean.

Mendiluze

Gaia: Orain, garaiotan, modan dabil demokrazia; demokrazia gora, demokrazia behera, besterik ez da entzuten. Nik galdera bat daukat zuretzat: botoek arrazoia ematen al dute?

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Sentimentua sartu zitzaidan

Batzuk aritu ohi dira boto
goserik ezin asean,
beste batzuek lortutakoak
eskuz eskura pasean;
baina arrazoia ezin da lortu
aritzen diran klasean;
nahiz eta eurek eztabaidatzen
duten denbora luzean,
arrazoia ez du inork ematen
norberak euki ezean. (bis)

Batzuk urnara hurbiltzen dira
fededun eta ondradu,
bainan sarritan beste askori
hartu behar zaio kargu.

Boto eskean ari denak'e
zerbaitegatik dihartu,
azken finean agian noizbait
konturatuko gera gu:
botoak ez du ezer ematen
salneurri bat baldin badu. (bis)

Urnan paseak zerate noski
hemen zaudeten gehienak;
bukatu al dira borrokak eta
bukatu al dira problemak?;
bukatu al dira batzuen pozak
ta beste askoren penak?;
harria inora mugitu al du
idi haundi hoien demak?
Zer balio dun erakuts beza
gehien lortzen dituenak! (bis)

BAIGORRI (2000-06-16)

Bertsolariak: A. Arzallus, Kolina, Lujanbio eta Altzuart.

Gai-emaileak: Pantzo Hirigarai eta Mari Ines Gorostiaga.

Irulegiko Irratiak apailatutako Izar Gaua. Gaueko bederatzietan, Lakarra ostatuan. Protagonista bat izaten da urtero saioaren ardatz; aurten Amets Arzallus.

Kolina

Gaia: Badakigu Ametsen lagun mina zarela. Erranen diguzu nor den Amets?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Andre txarraren bentajak

Amets da mutil xintxo-xintxo
zuzena eta otzana,
marmarrik gabe burutu ohi du
agintzen diogun lana;
politika zein beste gaietan
oso argi dauka dana;
kontraesanik ez izatea
da bere kontraesana.

Bertso kantari pasatu ditu
batek daki zenbat oren!
Nafarroako txapeldun haundi
bilakatu zaigu omen;
nahiz ta bizitzan saiatu ohi den

ahal duen eta ondoen,
halare Amets izan behar du
Arzallus izan baino lehen.

A. Arzallus

Gaia: Nafarroako Txapelketan bazen zerbait zortea ekarri zizuna.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haize hegoak hurbiltzen ditu

Sekretu denak kontatzen hasiz
aitortuko dut jakina,
nik txapelketan nahiz egin nuen
sekulako ahalegina,
sakelan zerbait gordea nuen
koilare baten berdina;
nere txapelan sekretua da
nere arreban sorgina. (bis)

Gauz bereziak zuk erran gisan
gertatuak dira aurten,
ta dena nola egin ohi dugun
geroan argitu diten;
bertso afarira etorri eta
guztia dute jakiten...
Sustrairi ere prestatu nion
baina ez zion deus egiten. (bis)

Kolina

Gaia: Ametsi sorgin ttipi hori berriz itzulirik damutu zara?

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Espainian behera

Txapelketa ostean
nengon kopetilun,
zorion printzarikan
ez zegoen inun;
Amets etsaia nuen
nahiz berez den lagun;
nahiz eta Amets gora
jaso dugun egun,
egun hartan sorgina
izan zen txapeldun. (bis)

Txapelketak baditu

horrenbeste lege
eta gauza txikitan
badut hainbat fede;
nahiz ta sorgina izan
neretzat mesede,
ez naizenez aritzen
ongi bezain trebe,
sorgina galduko nun
ta txapela ere. (bis)

Lujanbio

Gaia: Eman dezagun zu zarela delako sorgin hura, bien sakeletan egon zara; zeinetan zara gehien gustatu?

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Sentimentua sartu zitzaidan

Amets Arzallus nuen nik jabe
eta hala komeni zen;
sakel barruan sartzen ninduen
eta bertan edukitzen;
sakel barrena berotu ohi zen
bera ari bazen larritzen;
lepotik heltzen zidan estu ta
ez zuen bela etsitzen;
lau aldiz egon nintzen bertan ta
ia-ia ito nintzen! (bis)

Egun batean egin nun hegan
Ametsengandik aparte
eta Sustraiengana sartzeko
behingoz hartu nuen tarte;
ni gozo-gozo egoten nintzen,
bera kantari jo ta ke!
Bere eskuaz laztantzen nindun,
nik ez nuen hainbat neke...
biziki maite nun Sustrai baina
berak ez ninduen maite. (bis)

OIARTZUN (2000-06-17)

Bertsolariak: Lazkano, J. Agirre, Egaña, Amuriza, Maia, Sorozabal, I. Elortza, Loidisaletxe II.a, Lujanbio eta Legarreta.

Gai-jartzaileak: Joseba Santxo, Mikel Taberna, Jose Mari Agirre "Txato", Laxaro Azkune, Karlos Aizpurua, Joxerra Garzia, Pantzo Hirigarai, Saroi

Jauregi, Aloña Galarraga, Rufino Iraola, Antton Kazabon, Igor Aldanondo, Bernardo Mandaluniz eta Josu Goikoetxea.

Hitzetik Hortzeraren ikasturteko azken programa zela-eta antolatutako bertso bazkaria. Pagoa garagardotegian, arratsaldeko ordu bi eta erdietan. Hirurogeiren bat lagunek bazkaldu zuten bertan, baina bazkalondoan jende gehiago ere inguratu zen saioa entzutera. Maila oneko saioa izan zen, oro har. Bero ikaragarria egin zuen egun horietan Euskal Herrian.

Amuriza-Egaña

Gai-jartzaile: Joseba Santxo

Gaia: Bakarrizketa bik elkarrizketa bat osa al dezakete? Andoni, hi, naufrago bat haiz itsasoaren erdian ohol baten gainean. Badator itsasontzia Amurizak gidaturik. Ikusi hau, eta aurrera egin beharrean gelditu egin da. Biok zaudete elkarri begira, baina elkarrengandik urrun, eta gogoetan hasi zarete, baina ez diozue elkarri entzuten. Naufragoa hasi, neurri eta doinu egokian.¹

Neurria: Berezia

Doinua: Itsaso hori dago zatarra

Egaña: Untzi hau nere brujula iparra,
orain loratu zait irriparra;
hara untzi bat nun abitu den
niregana tirri-tarra! (bis)
Nere destino baldarra
ez da bihurtu edarra;
etsipenezko didarra...
hau da nere desgrazia ta
hau da nere zoritxarra,
tipoa hemen geratu eta
txapela eman beharra! (bis)

Amuriza: Hau da trantzea, hau aldarte,
entzunezina da bitarte!
Eta bakoitzak izan behar du
destino hontan parte. (bis)
Badaukat borondatea
irekitzeko atea,
honantz hurbildu zaitea...
Baina agian pentsatuko zun
suizidatzera joatea,
eta salbatzen badut egingo
diot betiko kaltea. (bis)

Egaña: Nere ezina, nere kaltea

---

¹ 1982ko Txapelketa Nagusian Xabier Amurizak eta Jon Lopategik antzeko gai baten gainean kantatu behar izaten zuten bakarka, kartzelako lanean.

zein dan, mesedez, ohar zaitea,
kostatu baizait zazpi urtean
buruan eramatea; (bis)
ustegabeko dotea
txapelakiko trotea,
bizitzaren truk botea...
ez da normala pare-parean
ene kapitan maitea;
hain xuxen horri deitzen diot nik
kriminala izatea. (bis)

Amuriza: Kapitain honek badauka zama
eta bihotzak haruntz darama,
nahiz ta lehenago izana dudan
korsario baten fama. (bis)
Horrek izango du ama,
bihotzean daramana;
hau da destino bakana!
Begiratuta izan behar du
ene Egaña laztana,
Zarautzen hasi surfean eta
itsasoan galdu zana. (bis)

Egaña: Surfean beti nabil erronkan,
gaurkoan kilak danba arrokan;
taula xaxtar bat lagun dedala
hemen nabil gaurko hontan (bis)
salbamenaren zelotan,
halare errezelotan
jaus nadin zure besotan;
pelma tankera hartzen dizut nik
hizketan eta bersotan;
untzira igo ninteke baina
isilik egotekotan. (bis)

Amuriza: Nola aurkitu naizen honela,
bizi bat neure eskuan dela,
baina uste dut uhin berri bat
erdira badatorrela. (bis)
Hau ez da hilaren eskela,
nolatan esan bestela?
Ez daukat bihotz ustela;
salba nahi badu utziko diot
bere eskuan batela,
baina mesedez utzi dezala
lehengo lekuan txapela. (bis)

Egaña: Hau bizi-nahia ta hau antsia,
arnasa zer den ere ahantzia!
Salbazioak une hauetan
badu bere garrantzia. (bis)
Hartua daukat etsia,

txapela bertan utzia,
horra azken irrintzia;
zoaz bakarrik mesede baitut,
hau da nere iritzia;
zure atzetik belaxe dator
Lopategiren untzia. (bis)

Amuriza: Bizkaiak badu nahikoa tratatu,
beltz batek ez nau gaizki tratatu;
utzi pakean hari eta guk
behar dugu egin paktu. (bis)
Uretan elkar topatu,
nik salbamena opatu
ta honek irudiz ukatu;
txapela ere lehia onean
hementxe dugu jokatu;
orain berdin zait biok hondatu
edota biok salbatu. (bis)

J. Agirre-Sorozabal

Puntuak jartzen: Joxerra Garzia

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Sastarretik hasita

J. Garzia: Gertu al zaude Joxe
bertso lanerako?

J. Agirre: beti gertu egoten naiz
behar danerako;
bainan esango dizut,
uste dedalako:
bildurra daukat zure
aldamenerako.

J. Garzia: Ez dago egoterik
beti egoniam,

J. Agirre: horregatik ari gera
hemen jardunian;
baina kezka bat badaukat
nere barrenian:
latoso galanta dut
gaur aldamenian.

J. Garzia: Kanpoan ta etxian

ona da bakia,

J. Agirre: horren bila gabiltza
beti jo ta kia,
baina baztarretan bada
beti atakia;
guk nahi degun pake hori
ez dago merkia!

J. Garzia: Diotenez bakiak
preziorik ez du,

Sorozabal: horrela ohi dute bai
pakia aurkeztu;
baina etorkizuna
egin zaigu beztu
ta pakean bidea
ezin da erreztu.

J.Garzia: Preziorik ez dunak
ez du deus balio;

J.Agirre: ez dakit egia dan
honek hala dio;
zenbait gerraren bila
beti da propio...
ojala gaitz gaizto bat
sortuko balitzaio!

J.Garzia: Balio ta balegi,
balu eta balitz,

Sorozabal: hori entzuten degu
makina bat aldiz;
zuri begira hoixe
ikusten det berriz,
ez daukagu zurekin
ibiltzeik pikardiz.

J.Garzia: Ikasita al zaude
eurotan kontatzen?

J.Agirre: Ni diruakin gutxitan
naukazu pentsatzen;
nere eskutara ez da
asko ailegatzen,
baina ikasita nago
pobrezan bizitzen.

J. Garzia: Europa izango da
gure aberria,

Sorozabal: hori daukagu behintzat
gainetik jarria;
egin nahiko nioke
ongietorria,
baina ez det sinesmen
ikaragarria.

J. Garzia: Igual-igualak dira
Holanda ta Oranda,

J. Agirre: xelebria izan da
zure propaganda;
Izarraizko haitz onduan
ni jaio nitzan-da...
Holanda berriz dago
urrutira joanda.

J. Garzia: Egin beharko degu
bertsotan ingelesez;

Sorozabal: laister aspertuko naiz
holako jolasez;
nahiko lan izaten da
gaur arteko klasez,
hizkuntza arrotzian
ez da izango errez.

J. Garzia: Joxe ingelesez agur
esaten da "good by";

J. Agirre: nik inglesakin ez dut
ezertxo jakin nahi;
Euskal Herrian bizitu
nahi nuke nolnahi;
haiek maite badituk
heori jua hai!

Loidisaletxe II.a

Gai-jartzaile: Bernardo Mandaluniz

Gaia: Herri honek bere etorkizuna jorrazteko bidean hamaikatxo oztopo baditu, asko ezagunak; eta horien artean bat: euskaldunok ez omen ditugu behar beste ume egiten, batzuek bi, baina askok bat eta batere ez. Ostera,

zu, hemen zagoz, Juan Joxe, zeure besoetan duzula, jaioberrie, zeure hirugarren semea.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haurtxo txikia negarrez dago

Ama ta biok nahiz lasai geunden
lehen bi haurrak koxkortuta,
zu egitera ausartu ginan
egoerak behartuta;
euskaldunikan gabe herria
ikusteak bildurtuta,
zuk gauza bera egin dezazun
gu eredutzat hartuta.

Haurrak sortzen du inoiz nekea
edo amorrazioa,
baina bestetan berpizten digu
galdu zen ilusioa;
haurrak direla, jakiteko nik
izan det okasioa,
gurasoaren bizi-poza ta
herrian salbazioa.

Gure arrazak dio luzaro
lurralde hontan eutsia;
jarraipenaren katea dago
gaur egun ia hautsia;
zuenganako esperantza da
gelditzen zaigun guzia,
euskaldun jendez betetzeko guk
erdi hustuta utzia.

Lujanbio-I. Elortza

Gai-jartzaile: Josu Goikoetxea

Gaia: Gaia biontzat da, baina, Maialen, zurekin hasiko naiz. Bi elkarrizketa izan dituzu Hitzetik Hortzeran azkenaldian, eta batean esaten zenuen gai topiko ugari dagoela eta zuek bertsolariok ere topikoa erabiltzen zenuela bertsoan; bigarrenean sexismo asko dagoela bertsoan. Gaur, gai topiko eta sexista bat jarriko dizuet eta zuen esku beste modu batera tratatzea gai hori. Senar-emazteak zarete, sei bat urte daramazue elkarrekin, sexu harreman onak izan dituzue orain arte, baina Igorrek ez du funtzionatzen. Gaur, Viagra bote batekin heldu da etxera.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Esnasaltzailearena

I. Elortza: Behin ezkondu ginela
joan da denbora (bis)
ta ohean galdua
aspaldi ganora;
orain Viagrarekin
egin nahi aproba,
ia "jaisten ez dana"
altxatzen dan gora,
baina zure laguntza
ere beharko da. (bis)

Lujanbio: Viagra lagun ona
ez da ba hain zuzen, (bis)
dopinga erabiltzea
beti da errezen;
hanka tartea beti...
derrigorra al zen?
Jolas berri batzuek
probatzera goazen:
eskuekin bakarrik
jolastu gaitezen. (bis)

I. Elortza: Behingoz gora heltzea
dugula helburu, (bis)
aspaldiko partez gu
berriz buruz buru;
Viagrak efektoa
ia pasatu du...
eskuekin soil hortan
ez nago seguru,
txalopin txalo soilik
egin behar al dugu? (bis)

Lujanbio: Txalopin txalorekin
bakarrik dago jai, (bis)
baina mingain bat dezu
desio gaiztoz blai;
hanka tartelai beira
beti, ta ni're bai;
gorputz oso bat dago,
aztertu nolana,hi,
terreno berri pila
esploratzeko zai. (bis)

I. Elortza: Lehen matxistaegia
nintzen nire platan, (bis)
baina egon nahi nuke
orain arrakastan;
noski aldagarria
naiz ni nire kastan,
erremedioa nola
gogortasuna ez dan,

sensibilidade haundiz
egidazu laztan. (bis)

Lujanbio: Entzuten dizut eta
eiten dizut kasu, (bis)
baina erdi parrezka
neri amenazu.
Esan dedan bidea
txarra al da, aizu?
Laztan eskean orain
baldin bazaude zu,
ez dezu gozatuko
siniste'z badezu. (bis)

I. Elortza: Sinismena badaukat,
begira, begira! (bis)
berreskuratu nahirik
orduko dizdira;
zuk egidazu laztan,
bultza eta tira
ta ea iristen garen,
gu horrela di-da,
hamarreko txikitik
hamarreko haundira! (bis)

Lujanbio: Hamarreko haundian
plazerrez beteta, (bis)
azkenik eingo dugu
gure jostaketa;
baina viagra potea
ez utzi gordeta,
ohe ondoan jarri
ta beira tarteka,
horrek kriston morboa
ematen du-eta! (bis)

Maia

Gai-jartzen: Joxerra Garzia

Gaia: EITBk hemezortzi urte bete dituenean, bere izar nagusiak jarri ditu publizidade edo propaganda, ez dakit zer den, egiteko, beraiek hemezortzi urte zituztenean zer ziren eta abar. Bertsolaritzak ere baditu bere izarrak, Jon Maia horietako bat, eta guk ere egin nahi dugu geure buruaren propaganda, hemezortzi urte baino gehiago bete ditugu eta. Jon, hik, 1990ean-edo bete hituen hemezortzi urte. Orduko Jon Maia hark izango zian pentsamenduan Jon Maia helduak, adibidez hogeita zortzi urteko Jon Maiak, nolako behar zuen, zertan jardun behar zuen, nola jokatu behar zuen... Zertan da oraingo Jon Maia ametsetako Jon Maia hura baino hobe? Zertan da okerragoa? Zertan geratu haiz motz? Zertan pasatu haiz?

Neurria: 10eko nag.
Doinua: Gogoan daukat ez du aspaldi

Orain horrela egoterikan
ez nuke egingo apustu;
inuzentea nintzen orduan,
edo zertarako prestu.
Baina bizitzak bere bidea
ez du izan horren estu;
alperrik dira garai hartako
uste, asmo ala juzku;
politena da gure izana
ez dagola gure esku. (bis)

Eskolarteko txapelketetan
gustoz hartu nuen parte;
nerbio eta ilusioak
ez neuzkan oso aparte.
Badakit orain nere buruai
ein niola nahiko kalte,
baina hemen nago zuen aurrean,
badet nahiko borondate;
lehen bertsolari izan nahi nuen
ta orain izan naiteke. (bis)

Oraindik ere egun askotan
sortzen zait neri ikara;
ez det urruti urduritasun,
beldurra eta zirrara;
oraindik ere hankak dardarka
ateratzen naiz plazara,
baina bidea luzea daukat,
ez det egin nahi algara;
ametsa amets ezin da izan
gazterik kunplitzen bada. (bis)

LEKEITIO (2000-06-18)

Bertsolariak: Maia, I. Elortza, Murua eta Iturriaga.

Gai-jartzailea: Jose Antonio Aranburu "Natxi".

Lekeitioko Kultura Sailak eratutako jaialdia. Kiroldegian izan zen, arratsaldeko bost eta erdietan. Entzule gutxi samar. Bezperan bezala, igandean ere sekulako beroa egin zuen Euskal Herrian, eta bertsolariek aipagai izan zuten beroa saioan zehar, behin baino gehiagotan.

I. Elortza-Iturriaga

Gaia: Atzo Bilbo aipagai izan zen askorentzat. Igor, zu zara Bilboren lehena, hain zuzen be Don Diego López de Haro; eta Unai, osterera, oraina, Iñaki Azkuna. Egun osoa alkarregaz pasa dozue, batetik bestera, erreberentzia eta jende artean. Gabaz, afaltzen zagozie bixok mano-mano.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Santa Barbara zure bizitza I

I. Elortza: Nik eta beste batzuk behinola
hiri hau sortu genduen;
haundi-haundia be egin jaku
ni konturatu baino lehen;
orain badakit Guggenheim eta
zenbat gauza egin dozuen,
baina seguru al zagozie
norantza daroazuen? (bis)

Iturriaga: Hiri eder bat badago hemen
don Diego zuk zeuk eginik,
atzo egona dana gris-grisa
ta dana zikin-zikinik,
eta gaur dugu Guggenheimduta
Euskalduna euskaldunik;
bihar ez dogu gogoratuko
langilerik egon zanik. (bis)

I. Elortza: Langileena izan da beti
gure Bilborik zaharrena;
oin industriaik kasik ez dago
baina hori ez da txarrena.
Turismoa ta zerbitzuetatik
etorri leike herrena:
bilbotarrena zan lehengo Bilbo,
gaurkoa kanpotarrena. (bis)

Iturriaga: Garai bateko Bilbo zahar hori
nahiz ta ez zan izan makala,
bihurtu dogu zerbitzuzkoa
ta apur bat zerbitzala.
Neure helburua lortu dot behintzat
ta badakizu hau dala:
Kontxakoa baino famatuago
da Guggenheimen postala. (bis)

I. Elortza: Hangoa baino famauagoa,
hori da esan dozuna;
konpetentzia kaiku horregaz
norantza goaz laguna?
Gauza bakarra dozu don Diegok
eskatu behar dautsuna:

ez egixue galtzera bota
hiri honen nortasuna. (bis)

Iturriaga: Gonbidatu lez ekarri eta
zetan zabiz atakean?
Zuk kejaren bat ba ete deuko zu
gaurko edan ta jatean?
Hara, kanpaiak hor entzun dodaz
San Antongo zubipean;
zoaz hemendik ta isilik egon
beste zazpirehun urtean. (bis)

ELGOIBAR (2000-07-01)

Bertsolariak: Mendiluze, Gorrotxategi, Legarreta eta J. Agirre.

Gai-jartzailea: Auzotar bat.

Sanpedroak zirela-eta antolatutako bertso afaria. San Pedro auzoan izan zen, hirurogei bat afaltiar bertan zirela.

Mendiluze-Legarreta

Gaia: Hauek andra-gizon berriak dira, Xabier emaztea eta Aitor gizona. Ezkondu berriak dira, baina lehengo ohitura zaharrekoak, sekula ezer egin gabekoak ezkondu arte. Gaur gabea pasa dute elkarrekin, eta goizean gabeko gorabeherak elkarri kontatzen hasi dira.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Orain hasi bihagu

Mendiluze: Gaua igaro degu
guk biok primeran,
bai ahalegindu ere
tokatzen dan eran!
Nik ahal dedana egin det
gaur nuen aukeran,
baina ez dakit ordea
ondo egin al dedan.

Legarreta: Gaur arte izan arren
bikote apala,
gaur abitu berri da
gure eginahala;
ohe gainian zabiltz
dinbili-danbala,
nabaritzen zitzaizun
berria zinala.

Mendiluze: Normala da jardunda
praktika hartzea,
bainan hasi orduko
hau malaletxea!
Zerbait egin nahi nuen
ta nere trantzeta...
bai zaila dala gero
korseta kentzea!

Legarreta: Ezer egin gabian
luze eta jator,
bainan lasaitu zaitez
hemen nago Aitor;
gorde-gordean banun
beste gizon bat hor
ta lehendikan harekin
entrenauta nator.

Mendiluze: Beraz ez zera egon
orain arte lotan
eta ni hasia naiz
ikasi asmotan;
pasa naiz inoiz pasa
ez nintzan txokotan
eta hoinbestez nahiko
konformatu hortan.

Legarreta: Biak aurkitzen gera
gu sasoi gazteko,
biak nahikuak gera
bazterrak nahasteko
eta ez gera jeiki
arpegi tristeko...
latzak pasa zenitun
kondoia jazteko!

Mendiluze: Abilidade falta
zaigu nabarmendu:
lehenengo ezin jantzi,
gero ezin kendu;
hurbildu nahi genduen
ta seitun aldendu...
hobe ezkondu aurretik
ikasi bagendu!

Legarreta: Biak gu zein baino zein,
ez al da normala?
Ohera sartu ginan
atzo berehala;
poz bat bakarra daukat:
gaua pasa ahala
Viagrarikan gabe

moldatu ginala.

Mendiluze: Probatu degu zutik,
probatu etzanda,
ezer ez lortuta're
zerbaiten demanda;
zer egin degun ez dakit
egia esanda,
baina azken muxua
polita izan da.

Legarreta: Ohearen gainean
moldatuak trebe,
ez da esperientzia
moldatuko hobe;
nekatuta gabiltza
dotore-dotore;
gaur deskantso egigun,
bihar berriz ere.

GETXO (2000-07-12)

Bertsolariak: S. Lizaso, Egaña, Gaztelurrutia, Iturriaga, Maia eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Josu Goikoetxea.

Algortako Bertsolari Eskolak, Getxoko Udalaren babesean, eraturako jaialdia. Gaueko bederatzietan, Bihotz Alai plazan, berrehun eta berrogeita hamarren bat entzule. Gai-jartzaileak bi taldetan banatu zituen bertsolariak, alde batean zaharrak eta bestean gazteak. Nahikoa saio polita atera zen.

S. Lizaso-Iturriaga

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Sastarretik hasita

J. Goikoetxea: Zu zer zara laguna
heldua ala zaharra?

S. Lizaso: Saltsa ez ote dago
argitu beharra?:
nahiz eta pasia nagon
berrogeiko marra,
oraindik badadukat
gaztean indarra.

*J. Goikoetxea:*Noiz utziko diozu
gazte izateari?

Iturriaga: Hori galdetu behar
zaio jenteari;
nik ez diot begiratzen
nere edadeari,
zahar edo gazteen gisan
hor nabil kantari.

*J. Goikoetxea:*Nola ikusten duzu
horko talde hori?

S. Lizaso: Bertsotan hasitakoan
daude erdi grogi;
nahiz kontatu hainbat erronka
ta hainbat istori,
hauen bultzadarekin
gu ezin erori.

*J. Goikoetxea:*Azeri zaharrak eta
oilarrak batera;

Iturriaga: hemendik ezin leike
gauza onik atera!
Zaharrak eroan beharko
kartzelan katera
ta ikusiko dugu
gaurtik bost urtera.

*J. Goikoetxea:*Bihotza biguna ta
gogorra azala...

S. Lizaso: uste det zuen ondoan
beharrezko dala;
jende heldua beti
izan da formala
ta ez lotsagabea
gaur zuek bezala.

*J. Goikoetxea:*Zer duzu zuk nahiago
gerra ala bakea?

Iturriaga: Zaila da hori hemen
ta orain esatea;
bietarako daukat
nik borondatea;
zeuk zabaldu ezazu
lehenengo atea.

Iturriaga-Egaña

Gaia: Unai, zu, azkenaldian ez zara ondo sentitzen; barruan baduzu zerbait ez dizuna uzten lasai sentitzen, baina ez dakizu zer den. Halako batean, zure ateko txirrina jo dute eta hor agertu zaizu saltzaile bat, gaizki jantzita, zikin, betaurreko lodiekin eta maleta zahar batekin; zer saltzen duen?: labatiba magikoak. Ea zertarako den.

Neurria: Lauko handia

Doinua: Kontu barri bat suzeditu da

Egaña: Kaixo, egunon, hementxe nator,
azaldu zazu kartera;
gero neronek azalduko'izut
nola sartu ta atera.

Iturriaga: Gaitz bat badaukat baina burutik
sortzen dena beharbada
eta lehenago konponduko da
ahotik hasten bazara.

Egaña: Tramankulu bat polita daukat,
hau erostera ausartu;
burua ere garbi dezake
nahiz beheraxiotik sartu.

Iturriaga: Maleta horrek neri gaurkoan
itxuraik ez dit ematen;
nun lortu duzu maleta hori,
Auschwitzeko dendan baten?

Egaña: Auschwitzeko denda baten edo
igual degu hauts-biltzeko;
oraintxe dezu aukera aizu
labatibari heltzeko.

Iturriaga: Egia da bai egin behar dut
nik osasunean gora,
baina lehenengo zeurekin egin
algodoiaren aproba.

Egaña: Neronek probatzeko dio ta
horrenbestean akabo;
aspalditxoan probatu nun ta
arazorik gabe nago.

Iturriaga: Uste al duzu, lagun, naizela
ni tipo horren tontoa?
Zer da hauts hori gatz lodia edo
edo bikarbonatoa?

Egaña: Labatiba da gauza bitxia

ondo pentsatu ezker,
beherapenak ekartzen ditu
baina erosi ta gero.

Iturriaga: Beherapena ekartze'omen du,
beraz eingo dut aproba;
labatiba nik ez nuen behar,
badut lehendik labadora!

Egaña: Baina atetik ez zaite joan
deus ere erosi gabe,
labatibarik nahi ez baduzu
badauzkat bibliak ere.

Iturriaga: Ezetz laguna, segi dezagun
labatibarekin bueltan;
nun eingo dugu, etxe barruan
edo deskansilloan bertan?

Egaña: Egia esan proba hobe da
ataian, hementxe, bota,
zure ateko felpudoak'e
"ongi etorri" dio-ta.

Iturriaga: Zuk irakurri duzu gaurkoan
"ongi etorri" atean;
ongi etorri esaten du bai
korrika joan artean.

Egaña: Itxi ezazu behingoz atea,
ipini zazu krixketa,
ta izan dezun pazientziatik
tori opari maleta.

Iturriaga: Ez, azkenean proba egin nahi dut
eta barrura etorri;
sartu eidazu tututxo ta
tarte ta biblia irakurri.

Egaña

Gaia: Zintzo esaiguzu hiru mutil horiek, hiru gazteak, ikustean zer
pentsatzen duzun.

Neurria: Berezia

Doinua: Habanera

Gazteria omen degu
ilusioen arrago,
gaur egun hemen bagaude

heldu gintezke harago;
nahiz etorkizuna izan
apurka eta zailago,
ni hiru hoiek ikusiz
oso itxaropen nago;
hiruetan inor ez da
ez tonto eta ez babo,
baina zurikeritatik
egira nahi det igaro;
ondo begiratu eta
hitz bat bakarra: akabo;
Euskal Herrian geroa
esku ederretan dago!

Euskal Herria noizbaiten
jausi zitzaigun desdixan,
gauza onikan ba al da
gazteriaren kositxan?
Ni hiru hauei begira
lelotuta egon nintzan,
ederki nekien hauek
nun eta nola zebiltzan:
bat zortzi urte soilekin
marihuanaren peskisan;
bestea txinaturikan⁵
harresiaren gerizan...
Nahiz oraindik pardilloak
izan hor bertsolaritzan,
etorkizuna ez da beltz
nahiz beltzan itxura izan.

Gazte hauek ikusiaz
emozionatzen naiz seko,
hain ditut hurbilekoak
ta hain ditut bihotzeko;
sentimentua pizten zait
begirada bakoitzeko;
eskatu behar lanari
beti gogotsu heltzeko.
Xebastian zahartua dago
bere adina tarteko;
ni ere ia ez-gauza,
konpromisoen kateko;
Peña eskakeatzen da
mesede edo kalteko...
zuek behar zaituztegu
txapelketara joateko.

---

⁵ Egañak bertso hauek kantatu aurretik, Maiak Peñagarikanorekin jardun zuen Txinako harresiaren aurrean bertsotan.

Maia

Gaia: Zaharrei begira bota itzazu hiru bertso.

Neurria: Berezia

Doinua: Habanera

Andoni azaldu zaigu
beti bezela pikaro,
lehengo hamarkada omen
bertsolaritzan arrago;
orain ez da ba hain arra,
gero eta emeago;
entzulegoa gurekin
berritua da zeharo;
gaur egun gure itxura
jada ez da hain arraro;
zuek'e hortxe zaudete
nahiz ta denbora igaro,
oraina hementxe gaude,
ordezkaritzan ni nago;
bertsoaren iragana
zuen eskuinera dago.

Hemen guztiok daukagu
ahal degun talentua
ta aprobeixatu asmoz
dabilkigu momentua;
denek ikusi dezute
nola den gure kontua;
lehenago ona zen baina
izan liteke ondua,
haritz hauen itzalpean
sortua zaigun onddua;
gure partetik ez dago
aukerarikan galdua;
Xebastian dugu aita
ta Peña seme tontua,
Egaña espiritua
baina ez bate santua.

Algortan ikusi degu
denok dugunaren printza,
daukaguna ematea,
hori da lehen baldintza;
zorionean guztiok
nahiko batera gabiltza,
nahiz ta gaur nik ez dakidan
nork jasoko duen giltza,
denok erakutsi degu
bete nahi degula hitza,

ez dadila izan inoiz
denboraren joana hitsa;
gure partetik haxe da
bertsolarien bizitza;
garena ta ez garena,
hori da bertsolaritza.

ZUBIETA (2000-07-25)

Bertsolariak: Irazu, Lazkano, O. Enbeita eta J. Agirre.

Gai-jartzailea: Iñaki Agirresarobe.

Santiotan urtero antolatzen duten jaialdia. Gaueko hamar eta erdietan, plazan; entzule ugari eta saio bizi-bizia.

O. Enbeita

Gaia: Gaur egun ere bortxaketak gero eta gehiago izaten dira, zoritxarrez, eta sofrituenak emakumeak eta haurrak dira. Zer deritzozu?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Komeni zaigun ixtoria bat

Umeak eta emakumeak
lehen filan sufritzeko,
badute nahiko aukera eta
duintasuna galtzeko;
batzutan asko aurkitzen dira
gizonak haundi usteko,
baina ez dute eskubiderik
bizitza bat lapurtzeko. (bis)

Nahiz ta askotan salatu izan den,
batzuentzat ez da aski;
bortxaketaren ondorioa
ez da suertatzen ezti;
emankortasun guztia kenduz
badira hainbeste pizti,
baina pertsona duinak gara
gure bular eta guzti. (bis)

Emakume ta hurren aurrean
horren gogor, horren tente;
ta sentimendu oso txiki bat
euren barruan daukate
demostratzeko behar izana,
beste guztientzat kalte;
guraize batzuk hartuta zera
moztu egingo nieke! (bis)

Lazkano-J. Agirre

Gaia: Gaur egun garai bateko errota zaharrak konpontzen edo zaharberritzen ari dira eta guk eguneroko ogia lasai jaten dugu, eguneroko ogia ziurtatuta daukagu; baina jakin nahi genuke zuen gazte garaian eguneroko ogia jateko nola konpontzen zineten.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Hasiko al naiz hasiko al naiz

Lazkano: Gauza zahar horiek mejoratzea
nahi digute aidanean;
horregatikan ari dirade
nahiko serio lanean,
garrantzitsuak izan baiziran
gu gazteak ginanean,
prexintatuta eduki arren
gehiena behar zenean.

J. Agirre: Errota zaharrak konpondu eta
jarritzea aukerako,
nere ustetan ez da izango
inorentzat kalterako.
Gazte denboran ogia ez zan
orain daukagun erako,
hoeta bi urte izango nitun
nik nahikua jaterako!

Lazkano: Gure aurreko aitona zahar haiek
jarri zituzten egoki
hamaika erreka! bazter politak
izanikan bizitoki;
bainan gu haurrak ginan garaian
nozitu genuen ederki,
Franco aluak agintzen baitzun
noiz itxi ta noiz iriki.

J. Agirre: Garai haietan Patxi ez zegoen
hain jenio ondraduan,
jokatzen zuen Euskadin aurka
deabru baten graduan!
Geure laboreak eraman ta
multa pagatu genduan...
Aizu, Lazkano, holakorikan
ezagutu al zenduan?

Lazkano: Garai harretan familirikan
inork ezin zun mantendu;
hura pentsatzen hasitze hutsak
negargurea ematen du!

Oraindik ere orduko gaitza
guk ezin degu aldendu;
ogi pixka bat eman digute
bainan gauza asko kendu.

J. Agirre: Gauz danetatik ez gabiltza ez
gu zorion ugarian;
oain ere sarri penaren kargak
ia behera erorian;
hemen ez dago aukera haundirik
artuan eta garian
eta errotak arreglatutzen
laboreik ez dan garaian!

Lazkano: Nolabait ere kanpo-herritikan
nahi baigaituzte kontrola,
txupatzen dute gure izardia,
baita ere gure odola;
herri bat izan nahi degu eta
ezin eskura inola;
esango nuke oraindik ere
Franco bizirik dagola.

J. Agirre: Horregatikan degu bizitzan
horrenbeste buruhauste,
nahiz ta Patxiko bizi danikan
inortxok ez degun uste;
aspaldi hontan frankokumeak
indarrak hartu dituzte
eta bildur naiz: hoiek bizirik
gu laiste jango gaituzte!

ADUNA (2000-08-12)

Bertsolariak: I. Elortza, Lujanbio, Irazu eta A. Agirre.

Gai-jartzailea: Jon Zaldua.

Herriko festetan urtero antolatzen duten jaialdia. Herriko plazan izan zen, gauean, entzule ugariaren aurrean.

A. Agirre

Gaia: Udan gero eta turista gehiago dira, beldurrez, hona, Euskal Herrira, etortzen ez direnak.

Neurria: 8ko nag.
Doinua: Ihes betea zilegi balitz

Nahiz ez aurkitu historiaren
garai oparoenean,
Euskal Herriak zer eskainia
badu bere barrenean;
atzerritarrek jakingo dute
etortzen diren unean,
zein gogorra den bizi-irautea
hitza're ukatzen denean!

Aintzinakoa den hizkuntza da
Euskal Herriko ikurra;
albistegien gezurrek sortu
die barruan beldurra;
baina ez dira gauza berdinak,
hori da egi ziurra,
eurei saldu zaien herria ta
guk zapaltzen dugun lurra.

Ez da zehazten gezurra eta
egian arteko muga,
"Euskadi" hitzak terrorismoa
baitakarkie burura;
irudi beltza garbitzea da
euskaldunaren ardura,
jakin dezaten zein haundia den
herri txikien kultura.

ZIZURKIL (2000-08-15)

Bertsolariak: Sorozabal, Irazu, J. Agirre, A. Agirre, Lujanbio eta S. Lizaso.

Gai-jartzailea: Iñaki Agirresarobe.

Herriko jaietan urtero egiten den jaialdia. Plazan izan zen, gaueko hamar eta erdietan.

S. Lizaso-Lujanbio

Gaia: Udal liburutegiko arduradunek kanpaina bat hasi dute: herritarrak liburutegira hurbildu ordez, liburutegikoak joaten dira herritarren etxeetara. Honela irakurzaletasuna bultzatu nahi dute. Maialen Lizasoren etxera hurbildu da.

Neurria: 8ko nag.
Doinua: Txoriak eta txoriburuak

Lujanbio: Atea jo ta Xebastian irten

hau da sorpresa, hau marka!
Zuk interesa izango dezu
ez zan besterikan falta!
Zuk irakurtzen baldin bakizu
hona liburu aparta
ta irakurtzen ez badakizu
dibujo dexente dauka. (bis)

S. Lizaso: Gure etxean liburu gutxi...
beraz zuk ere igarri;
liburuekin gure etxean
bixitak ez dira sarri;
nahiz eta Platon eta Socrates
nire aukerako jarri,
nire gustoko libururikan
batere ez dezu ekarri. (bis)

Lujanbio: Pazientzi pixkat izan Sebastian,
egin zaidazu mesede;
derrepentean ez zaitez sutu
era hortan alafede;
Andoni Egañan liburua're
ekarri dut erdi gorde,
komeni zaizu irakurtzia
kontra egiteko ere. (bis)

S. Lizaso: Barkatu neska baina horretan
zu oker antxean zaude,
liburu hori hobe zenduen
beste batentzako gorde;
irakurtzeak ez dit egingo
zuk uste hainbat mesede,
zer jarriko dun dakidalako
irakurtzen jardun gabe. (bis)

Lujanbio: Hori liburu txikia da bai
ta ez noa ematera,
zure eskuak ikusi ditut,
liburuxka hori kalte da;
entziklopedia edo atlasa
hobeko nuke atera,
liburu ttikin pasako ditu
hiru-lau orri batera. (bis)

S. Lizaso: Atlasan falta ote daukadan
antzeman ote aurpegian?
Atlasik gabe nik ondo dakit
herri guztiak non dian.
Pedro Maria Otañorikan
ikusi ez aspaldian,
horrelakorik ez al da izaten

udal liburutegian? (bis)

Lujanbio: Otañorenik bate ez dago,
eskeintza eskasa gurea,
bertsolarien mundua beti
izan dalako pobrea.
Hain lotsagabe zaude Xebastian
ta badezu umorea,
bestena letu nahi ez badezu
idatzi zazu zurea! (bis)

S. Lizaso: Proposamena onartzen badet
litzake nire kalteko,
hasi ta ere behar bezela
nola ez nukeen beteko;
buru argia nola ez dudan
bide hortatik joateko,
lehenbizi zerbait izan behar du
historia egiteko. (bis)

Lujanbio-S. Lizaso-A. Agirre-Irazu-J. Agirre-Sorozabal

Gaia: Maialen, enteratu gaitun irailean bost kontinenteetan zehar ibiltzekoa haizela bertako kulturak aztertzeko asmoz. Atzeko bostak Maialeni laguntzera doaz.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Antton eta Maria

Lujanbio: Bost kontinente eta
mila herri gorde
ezagutu nahiean
gabiltza goi ta behe;
Afrikara seguru
joatea hobe,
Xebastian daramat
polizian pare
elefanteik azaltzen
baldin bada ere. (bis)

S. Lizaso: Nerekin Afrikara,
norekin bestela?
Uste dut asmo hori
okerra ez dela;
ustea behintzat ez da
irtengo ustela,
orru egiten badet
bertsotan bezela,
askok usteko dute
Tarzan bat naizela. (bis)

Lujanbio: Gero Australiara
pausoka-pausoka
hobe hangoekin ez
sortzea borroka;
Amaia etorriko da,
ta ez gogoz kontra;
hango beltzekin hobe
festara hau bota
larrubixik ibiltzen
ohituta dago-ta.⁶ (bis)

A. Agirre: Nahiz eta larrubixi
nagon parregarri,
beltzak gustatzen zaizkit
nei ikaragarri;
bertako hondartzetan
estu eta larri
ez naiz ez ibiliko
bainujantzi egarri,
baina Jokin zurekin
ez zazu ekarri. (bis)

Lujanbio: Nahiz eta ez bueltatu
denbora luzian,
"ni juango nintzake"
Joxek esan zian;
elegante tokatu
liteke Asian,
turbante ta soineko
hor gorputz guzian,
disimulatuko du
bere eskasian. (bis)

J. Agirre: Gure neska morena
nerekin juanik
ez dut uste askorik
galduko duanik,
horrek uste dun aldian
asko baitakit nik;
orain hemen utzi nau
eskas bat esanik,
gero ez du esango
eskasa naizenik. (bis)

Lujanbio: Irazu're animatzen
omen da aibala,
oraintxe egin behar dut
talde mundiala!
Rusitik pasatzean

---

⁶ Aurretik, Sorozabal eta A. Agirre hondartza nudista batean jarri zituen gai-jartzaileak.

mendirira doala,
Txetxeniara bidali
nola edo hala,
honako idea berrik
ekarri ditzala. (bis)

Irazu: Munduko parajeta
jun asmoz zabilta,
nik'e eman nizun bai
joateko hitza;
Txetxenia aldera
a zer argi printza!
Idea berri bila
alperrik zabilta,
han ta hemen idea
berdintsuk dabilta. (bis)

Lujanbio: Azkenik joango naiz
Europatik gora,
izotza zeharkatu
ta Ipar Polora;
hango eskimalekin
pasa nahi denbora,
sudurra igurtzea
dute hango moda,
zurekin asmatzea
errez izango da. (bis)

Sorozabal: Oso lan egokia
hasi zait prestatzen
erreza omen delako
nerekin asmatzen;
baina jarri dun plana
nei ez zait gustatzen,
nahiz eta gauza hasi
ondo bideratzen,
ni horrekin bakarrik
ez naiz konformatzen. (bis)

GERNIKA-LUMO (2000-08-16)

Bertsolariak: I. Elortza, Maia, O. Enbeita eta Mendiluze.

Gai-jartzailea: Josu Goikoetxea.

Andra Mari eta San Roke jaietako egitarauaren barruan eratutako jaialdia.
Arratsaldeko seietan, Sebero Altube auditorioan, hirurehun bat entzule.

I. Elortza

Gaia: Bertso saiora zatozela, Gernikara, Zugaztieta parean kriston kontrol zatia topatu duzu: Goardia Zibila; eta horrelako itxuragaz, gelditu egin zaituzte: gazte izanda, pegatinaren bat ere izango zenuen kotxean...eta ea nora zoazen galdetu dizu goardia zibilak; eta "Gernikara"; eta ea zertan, bertsotan; "zu zer zara ba?"; "bertsolaria;" "¿y eso qué es?"

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Bihotz gureko Tolosa zaharra

"¿Y ezo qué es?" esaten dausta
bardin hots eta azentu;
nik esateko nahiz eta batu
gura hainbeste talentu,
mingainak dardar egiten dausta,
kasik esplotatzeko gertu!
Nik ezin dautsut azaldu eta
zuk nahi dozuna ulertu.

Zer dala eta egin ete dot
nik zuekin estropozu?
Kasik prest nago makurtu eta
botan emoteko mosu!
Guadia zibila niri eskatu
gurarin bat badaokozu,
ta Estatutuan alde kantauko
dot zuk agintzen badozu.

Azkenerako antza euki dau
honek nahiko borondate;
atzekaldean hor itxi dodaz
gaurkoagatik aparte;
Estatutuan alde ez dot eingo,
beraz izorratu zaite!
Hemen kantari segiko dogu
zuek danok joan arte.

Maia-Mendiluze

Gaia: Zuek biok seme bakarreko bi ama zarete eta normala den moduan asko maite dituzue zuen semeak. Baina guztiz desberdinak dira seme horiek: Jon, zure semea golfo hutsa da; Aitorrena, berriz, formal-formala. Jaiak heldu dira, Gernikako jaiak, eta Jonek ez du ikusi bere semea bost egunetan, baina Aitorrena egunero gaueko hamabietan etxean agertzen da. Defenditu itzazue zuen semeak.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Zeru altuan zegoen jaunak

Mendiluze: Seme bakarra daukagu biok
eta nahi diogu eutsi,
baina ez diogu bizitzarako
lege bera erakutsi:
nereak badu errespetoa,
zureak hortatik gutxi;
beti esan dizut bakarra izanda
ezin dela libre utzi.

Maia: Baina halare jakin badakit
gaztea beti da gazte,
festak hasi ta ez da etortzen
bost egun pasatu arte;
egun hoietan zai egoten naiz
sukaldean triste-triste,
horregaitikan datorrenean
maitatzen det horrenbeste.

Mendiluze: Datorrenean maitatzen dezu...
zer zabiltzan ez dakizu;
zure kaltean ari zerala
egiten dizut abisu;
gutxitan dator ta etortzean
hark adarra jotzen dizu;
bakarra dezu ta laister batez
hola uzten badiozu!

Maia: Bakarra daukat ta zuk ere bai,
ez zazu hitz egin fuerte;
amaren lanak ematen ditu
nik ez dakit zenbat neke!
Nerea beti kalean dago
ta zurea irtetzeke...
baldin kalera irtengo ez balitz
kezkatuko nintzateke.

Mendiluze: Ordun kezkatu behar zendukeela
ez zazu esan faborez!
Pentsatu nahi det semearena
hartzen dezula umorez;
nerea beti zintzo ohi dator
ta bere orduak gordez;
nik beti lasai egiten det lo
jaietan egon edo ez!

Maia: Lasai lo eginez izan liteke
amesgaiztoz enbarazu,
nik konfiantza haundia daukat
ta ez naiz egoten izu;
zuk konpainia behar al dezu?

Horretan semea maisu;
zuk semerikan ez dezu behar
zuk katua behar dezu!

Mendiluze: Haserre jarri nahi nindukezu
baina ez dezu lortuko,
nere semea beti baitaukat
nere lagun ta gertuko;
eta badakit ez dula zure
semean bideik hartuko,
zuk utzi joaten baina itzultzean
hark ez dizu eskertuko.

Maia: Ez eskertzea legezkoa da,
ez det belztuko kopeta;
trofeo legez zergaitik egon
armarian gordeta?
Zozoa zera, aspertu nauzu,
moztuko det berriketa;
agur, banoa txarangarekin
semea hor daukat eta.

Maia

Gaia: Laurogeita hamar urteko agure zaharra zara. Ohean zaude gaixorik
eta leihotik entzuten duzu jaien zarata, gazteak zarataka, gustora... eta hor
hasi zara zure azken egunotan edo urteotan atzera begira.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Gogoan daukat ez du aspaldi

Gazte nintzela festa izan zen
nere lehenengo baldintza,
jendearekin elkartu eta
elkarri trukatu hitza;
orain ordea hitza motel dut
ta memoria ere hitsa;
musika handik entzun dezaket,
leihotik sartzen zait printza...
hiltzen ari den kantu zahar bat
ote da nere bizitza? (bis)

Entzun dezaket burruna eta
algara dagola nunahi;
entzun dezaket herri osoa
kalejiran pozik alai;
ikus dezaket gazte jendea
goitik beheraino festaz blai...
ta ni ohean etzanda nago
ordua noiz helduko zai;

egindakoen damurik ez det,
ez egindakoena bai! (bis)

Ez naiz hasiko alper-alperrik
joandako denboren bila;
armarioan gordeta daukat
pasiatzeko makila;
orain eguna ez da izaten
lehen bezain borobila...
Ni banijoa baina atzetik
badatorku gazte pila;
gure herria odol berriaz
luzaro bizi dadila! (bis)

ARANTZA (2000-08-18)

Bertsolariak: A. Arzallus, Murua, Irazu eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Patxi Larretxea.

Jaietan urterokoa den jaialdia. Herriko plazan, arratsaldeko zazpitan, berrehun eta berrogeita hamarren bat entzule. Saio polita oro har.

Murua

Gaia: Badakik datorren urtean Himalayara espedizio bat antolatuta dagoela, eta hor tartean direla Ana Arantzatik eta Xabier ere bai, ia arantzartua. Hi orain hil berri den Felix Iñurrategiren izpiritua izango haiz. Hagoen lekuan hagoela, emaikiek pare bat aholku gazte hauei.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Beste bateko inularretan

Pozik nintzana hor bihurtu naiz
herio beraren mezu;
mendizalea, gailurra hurbil
arrisku asko daukazu;
ez zaitez hasi itsu-itsuan,
ez zaitez hasi jo ta su;
nahiz ta bihotzak hala ez agindu
buruaz pentsa ezazu. (bis)

Gailurrak hurbil izan izan du
poza eta gozatua,
bainan beherako ibilbidea
bada zertan erratua;
halare ez zazu atzera egin,
gaindi ezazu patua,
bizitza amets haundi bat baita
amets txikiz osatua. (bis)

Mendizaleak bere gogo,
bere grina du oinarri;
bere barruan gogo guztia
izan izan du jatorri;
eutsi zaiozu gaztetasan
golpeko indar haundi horri
eta zoazen sasoi berdinez
edo hobeaz etorri. (bis)

BILBO (2000-08-22)

Bertsolariak: O. Enbeita, Gaztelurrutia, Ugartetxea eta A. Lopategi.

Gai-jartzailea: Joserra Bilbao.

Bilbo Aste Nagusian Santutxuko Bertso Eskolak eratu ohi dituen saioetako bat. Santiago plazan, eguerdiko ordu batean.

O. Enbeita-A. Lopategi

Gaia: Oihane, Aritz zure aitak zure urtebetetze egunean auto bat egin dautzu opari; baina, hori bai, argi itxi deutsu hileroko pagea ez deutsula igoko.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

O. Enbeita: Auto bat emateko
oso prestu zaude,
paga ez didazula
igotzen halere;
nahiz eta egin auto
haundi baten jabe,
nora joan behar dut
gasolina gabe? (bis)

A. Lopategi: Eskean dator barriz
dinbi eta danba,
sekula ez dau galtzen
hortarako txanda;
bape ez dozu merezi
egia esanda,
bizitza osoko paga
kotxean joan da. (bis)

O. Enbeita: Nahiz ta haseran nioen
"aita eskerrik asko",
ez ote zait zertxobait
halere faltako;

bizitza osorako
izan dala nahiko...
kotxe bat inoiz ez da
bizitza osorako. (bis)

A. Lopategi: Alabatxo honekin
ai, zenbat endredo;
kejatzen etortzen jat
ia egunero!
Eskean egon barik
beti bero-bero
ez al dozu pentsatu
lan eitea edo? (bis)

O. Enbeita: Aguantatu beharra,
hori da trantzea;
alabaren lana da
beti eskatzea;
lanik ez ote dudan,
hori galdetzea...
nahiko lana ez al da
zu aguantatzea? (bis)

A. Lopategi: Begira zertan doan
alaban denbora,
nik ondo hezi arren
hori bai ganora!
Niri aguantatzea
lana izango da...
gura badozu joan
zaitezke parora! (bis)

A. Lopategi

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Xarmangarria zera

J. Bilbao: Bertsoaren kimikak
ze formula dauko?

A. Lopategi: Konplikatua dala
guztiak lekuko;
nik ezagutu arren
kanpo ta barruko,
urteak joango dira
asmatu orduko.

J. Bilbao: Zein da edade ona

txapela janzteko?

A. Lopategi: Txapelak beti dauka
hainbat errespeto,
gazte edo zaharrentzat
ez baita kalteko,
beti gagoz gogotsu
ha irabazteko.

A. Lopategi-Gaztelurrutia

Gaia: Aritzek Beñat neska ederragaz ligatu dau hemen jaietan eta hor ibili dira gau osoa tragoka, eta Aritz zelan kaballero hutsa den, berak ordaindu dauz gau osoko gastuak. Heldu dira eguerdiko hamabietara gaupasa egin eta gero, eta Aritzek egin dautso bere proposamentxoa, ia oheratuko direnentz edo; eta Beñat neska ederrak esan dautso baietz, baina lehenago bazkaltzera gonbidatzeko hotel Ercillara.

Neurria: Lauko txikia

Doinua: Orbelak airez aire

A. Lopategi: Neska hau asetzea
ez da hain erreza; (bis)
gainera ez dau jango
tortilla frantsesa! (bis)

Gaztelurrutia: Oheratzeko esan
didazu mesedez; (bis)
gehiegitxo edan dut
eta hobe gaur ez. (bis)

A. Lopategi: Baina orain sortu jat
sekulako kezka: (bis)
ohekoa ez dautsazu
kobratuko ezta? (bis)

Gaztelurrutia: Horretaz ez zaitetz ba
egon hain seguru; (bis)
lehenengo bazkaldu ta
ikusiko dugu. (bis)

A. Lopategi: Oraintxe jarri jaku
tema serioa; (bis)
ez da txikia gero
zure balioa! (bis)

Gaztelurrutia: Potro gitxi botata
koldarrak bezela; (bis)
zeuk egin duzu lagun

tortilla itzela. (bis)

A. Lopategi: Ez dakit ba zer esan
oin zure gerizan; (bis)
arrautza frijituak
ez al dira izan? (bis)

Gaztelurrutia: Zu ezin zara izan
hain bedeinkatua; (bis)
ez zazu ezer esan
ta kendu eskua! (bis)

A. Lopategi: Oraintxe sentitzen naiz
tonto bat bezela; (bis)
guztiekin portatzen
al zara horrela? (bis)

Gaztelurrutia: Tonto bat bezala hau,
baina ez da joan; (bis)
hori esan nahian nabil
ni gaba osoan. (bis)

A. Lopategi: Hori esaten ei zabiltz
ekin eta ekin; (bis)
gauza onik ez dago
Bilboko neskekin! (bis)

Gaztelurrutia: Inguruan badabil
makina bat zorri! (bis)
Oihane're hor dago,
eskaiozu horri. (bis)

A. Lopategi: Zu zeu ez zaitudanez
hain neska sana, (bis)
aukera baten bila
beregana noa. (bis)

ARRASATE (2000-08-24)

Bertsolariak: Murua, S. Lizaso, Irazu eta Mendiluze.

Gai-jartzailea: Kepa

Gaueko hamar eta erdietan hasi zen jaialdia, ehunen bat entzule bertan zirela.

Murua-S. Lizaso-Mendiluze-Irazu

Gaia: Inguru honetan, eta hemendik hain zuzen, askotan ikusi izan ditugu iñurrategitarrak, Felix eta Alberto, entrenatzen; korrika egiten, bizikletan... Hori ez da errepikatuko.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

S. Lizaso: Aupa Alberto, adio Felix,
ta entzun gure ahotsa;
mendizalea zendun gorputza,
mendizalea bihotza;
ondo uztartuz barrengo sua
ta Himalayako izotza;
zoritxarrean handik heldu zen
guretzat berri mingotsa,
soka beraren bi ertz baidira
bizitza ta heriotza. (bis)

Irazu: Zuen ametsak pausatzen ziran
mendi-gailur zorrotzetan;
Felix betiko gelditu zera
G II-ko magal hotzetan;
Albertok berriz ibili behar
ibilera arrotzetan;
ez egon gero berriz batera
pasiatzeko lotsetan,
nahi aina leku baidaukazue
euskaldunen bihotzetan. (bis)

Murua: Bi buru baina bihotz bakarra
mendiko jardun finean;
gorputz bat gorpu han gelditu zen
Himalayako gainean;
nik nahiko nuke Albertok segi
dezala ahaleginean;
zuen lagunok ariko gera
ekinaren ekinean,
bion indarrak batu daitezen
bizi denaren soinean. (bis)

Mendiluze: Goia jotzeko ilusioa
barruan ezin kabitu
zitzaielako, joan ziren eta
Felix mendian gelditu.
Inguru hontan aritzen ziren
ta denak hunkitu gaitu;
baina nahiz eta aurrerantzean
bietatik bat aritu,
bihotzarekin beiratzten dunak
biak ikusiko ditu. (bis)

BILBO (2000-08-27)

Bertsolariak: I. Elortza, Iturriaga, Peñagarikano eta Lujanbio.

Gai-jartzailea: Marta Ortiz.

Santutxuko Bertso Eskolak Bilbo Aste Nagusian egunero eratu ohi dituen saioetako bat. Santiago plazan, eguerdiko ordu batean.

Iturriaga

Gaia: Bilboko Arenalean bizi zaren atzerritarra zara. Joan den barikuan, jakingo duzue, Arenalean bertan Bai Euskal Herriari ekimenak ekitaldi berezia egin ebala saioaren ostean, eta zeu bentanatik begira-begira geratu zinen.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Gure aurreko guraso zaharrak

Bentanan jarri eta jentea
han ikusten neban kolan,
telebistatik bonba kontua
baino ez badau be modan;
han sinadura asko batu zan
eta egin zan nahiko lan...
herri honetan zerbait badabil
nahiz ta ulertzen ez dodan.

Ni kanporra naz ta ez dot hau
ulertzen ez oso errez;
medioetan aurpegi batzuk
sarri etaraten dabez;
batzuk herri bat bestek bestea,
bakotzak bereai babes,
bertako denek erabaki arte
herri bat diran edo ez.

Ez jate txarto iruditu gaur
martxan jarri dan idea,
hor ikusi dot ezezaguna
laguna ta adiskidea;
alemana naiz ta aukera hori
beti euki dot librea;
euskaldunek be beharko leukie
hortarako eskubidea.

BERMEO (2000-09-13)

Bertsolariak: I. Ajuria, Azpillaga, J. Lopategi, S. Lizaso, Egaña eta Amuriza.

Gai-jartzailea: Bernardo Mandaluniz.

Herriko jaietan urtero egiten den jaialdia, Euskeraz Berbetan Taldeak eratua. Artza pilotalekuan, gaueko hamarretan; bostehunen bat entzule.

S. Lizaso

Puntua jarrita

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haizeak bidali du

B. Maldaluniz: Periodiku atsegina
da *Egunkaria*;

S.Lizaso: pixkanaka egiten
ari da bidia;
Bizkaikariak ere
ikusi argia,
baina erosle gehio
behar ditu ordia.

S. Lizaso

Gaia: Euskal kirola bere garapenean aurrera doa eta horren erakusleetariko bat emakume bat izan dugu: Joane Somarriba. Berarentzat zure bertsoak.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuaurreko

Joane ez zera edozein izan,
hori da gauza jakina;
saiatu eta asko sufritud
lortu dezu etekina.
Garai batean honelakorik
ezin zeiken imagina:
Giroa eta Tourra irabazi,
zu zaitugu erregina,
bainan Jainkoa izango zinen
gizona izan bazina. (bis)

Neskatxa zera, gaintitu behar
nork daki zenbat oztopo!
Aurretik ondo prestatu eta
garaipenarekin topo;
zu maillotakin ikusi eta

guk pozez hamaika malko...
Gizonarekin konparaketaik
nahiz ta ez zaizun faltako,
Joane harro sentitu zaitez
emakume zarelako. (bis)

Egaña

Gaia: Andoni, puntue barik bertso bat kantako dotsut, zure adiskide batek idatzie, Jexus Mari Irazuk; honelaxe dino: Bertsolari ta korrikalari / euskalgintzaren zutabe / Patzikurentzat funtzionario / askorentzat sormen labe / Etxenikeren aurrean berriz / zientzia gizon goi ta behe / ordu txikitan Glent Grand doblea / belodromoan aldare / zenbat aurpegi eduki leizken / kara askorikan gabe.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haizea dator ifarraldetik

Neri buruzko bertso hori da
nunbait Irazuk botea;
"aurpegi asko, kararik batez",
diagnostiko betea.
Nere helburu ta amets izan det,
komeni da esatea:
lotsabakora iritsi gabe
lotsarik ez izatea.

Egunez lana egiten dut maiz,
gauzez parrandan jo ta ke;
mila aurpegi izaten ditut,
mila lan ta mila neke;
estadistika kontua da hau,
dudarik ez daukat bate:
gauza pila bat egin ezkerro
bat ongi irten liteke.

Nere kezka da lanak nahiz famak
ez nazala behintzat ito;
zenbaitentzako izan ninteke
saltsero eta ijito;
beste batzuntzat izan ninteke
akatsik gabeko mito;
baina ez bata ta ez bestea,
naizena naiz eta kito!

S. Lizaso-J. Lopategi

Gaia: Zuk, Xebastian, senarra jubilatuta barrie dozu. Orain arte mantso-mantso izan dana oheratu orduko beti gogotsu eta beti eske jarri jatzu jubilatuta denetik hona.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Maritxu nora zoaz I

S. Lizaso: Senarra patxada pixkat
har zazu mesedez;
zure nahiak betetzen
ez dadukat errez;
beti zerbaiten eskean
zu halabeharrez;
gorputza jubilatuta
baina burua ez.

J. Lopategi: Estimatzekoa da
horrela esana,
eta estimatu zuk
senarrak dun fama;
aspaldi jarri nautsun
hortarako plana;
hartzea baino ez da
zuk daukazun lana.

S. Lizaso: Garai bateko idia
berriro zezendu,
nahiz ta bestea ez zaion
gehiegi zuzendu;
lata ta lata ezin det
ondotikan kendu...
nik baietz esatean
biharko uzten du.

J. Lopategi: Hori gertatzen danik
ez naz enteratu
eta abildadean
ondo begiratu;
badakit nun apunta
eta nun zulatu...
garritik behera ez naiz
oindik jubilatuta.

S. Lizaso: Zergatik ari zera
gezurrak kontatzen?
Zure indarrak ez da
ohean azaltzen.
Berak esan du "badakit
ondo apuntatzen"...
argia piztuta ere
ez dezu asmatzen!

J. Lopategi: Ondo betetzen ditut
hainbat gizalege,
eta animoso nago,
hori alafede;
gezurrik ez eizu esan,
beti nago trebe
eta emongo dautsut
eskatu ez-ta ere.

S. Lizaso: Tarteka hasten zara
laztan eta musu;
gero ezin bete ondo
hainbat konpromisu;
tarteka epeltzen zara,
baina ez bero ta ez su...
pelikula gehiegi
ikusten dituzu!

J. Lopategi: Nire desafioan
daukazu ikara;
atakatzen badautsut
Jainkoak anpara!
Erreminta hor dabil
hona eta hara...
krema bat behar dozu,
legortu egin zara!

S. Lizaso: Jolasik politena
krema gabekoa;
gehiegi harrotu zait
ondoko tipoa.
Nahi badezu izango da
gaurkoa nahikoa;
zatoz ta egin dezagun
urte guztikoa!

J. Lopategi: Zelebratu dagigun
alkarri helduta!
Jubilatuz ez nago
ni behetik ahulduta,
baina animuz ez dago
gaur zure konduta;
zuk behar dozuna da
Bernarren kontsulta.⁷

---

⁷ Bernardo Mandaluniz gai-jartzailea medikua da lanbidez.

OÑATI (2000-09-22)

Bertsolariak: Maia, I. Elortza, Irazu, Iturriaga, Sorozabal eta Mendiluze.

Gai-jartzailea: Egoitz Aizpuru.

Oñatin urtero egiten diren jaialdietako bat. Kiroldegian, gaueko hamar eta erdietan; entzule asko eta saio ona.

Sorozabal

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Xarmangarria zera

E. Aizpuru: Plazarako desioz
edota beldurrez?

Sorozabal: Galdera egiten du
gaur honek indarrez;
tarteka itzultzen naiz
alaitsu ta parrez,
baina jua n izan naiz
etxera negarrez. (bis)

E. Aizpuru: Bertsolaritza al da
herriaren hitza?

Sorozabal: Hori esanez hasi
zan behin Amuritza;
barrukoa esatea
da gure baldintza,
ta aspaldi ahalegin
horretan gabiltza.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

E. Aizpuru: Zer dakizu bertsoez
guk ez dakiguna?

Sorozabal: Laister emango dizut
zuri erantzuna:
doinua eta errima
hautatu txukuna

eta hortik aurrera
bakoitzak ahal duna! (bis)

ELGOIBAR (2000-09-30)

Bertsolariak: Mendiluze, Irazu, I. Elortza, S. Lizaso eta Ugartetxea.

Gai-jartzailea: Mariasun Oteiza.

Sanmigeletan urtero antolatzen duten jaialdia. Pilotalekuan izan zen, gaueko hamar eta erdietan.

Irazu-S. Lizaso-Mendiluze

Gaia: Esaiguzue bizitzak zer oparitu dizuen zuei.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Aita izena kanta beharrak

Irazu: Larraulen jaio, izana igoal
paraje lorez betea,
mendialdeko bizimodua
ez baita beti kaltea;
txarrerako ta onerako're
bitarako da zortea,
neri bizitzak zer oparitu...
zer nahi dezu esatea?
Oparirikan haundina izan da
bersolari izatea. (bis)

S. Lizaso: Jaio ondoren aman tititik
hamaika trago egina!
Ume izana, gero mutiko,
hori da gauza jakina;
mutiko denak gizon izan nahi,
hau betiko ahalegina;
opari gisa bertsoen sena
geurekin daukagu baina,
gu ez ginaden ezer izango
geu saiatu ez bagina. (bis)

Mendiluze: Gazteak beti bikotea nahi
izaten du bere jiran,
bizitzak eman ohi dun opari
onena nola hori dan.
Nik lortu nuen maitemintzea
ta hara gauzak zer diran:
istripu latz bat izan zun baina
ondo jarri zen segidan;

beraz bizitzak andregai bera
bitan oparitu zidan. (bis)

Irazu: Etxean inoiz ez ditut falta
maitasuna ta jatena;
hemezortzi urte bete nitun ta
nere kasara hurrena;
lagunak asko, onak ere bai,
baina hori ez da dena;
atzokotikan ase ezin denez
pertsone baten barrena,
oaindik heltzeko egon dedila
oparirikan onena. (bis)

S. Lizaso: Nahiz ta onena bidean izan,
lehen jaso nabarmena:
Euskadi omen da Europa aldean
herrialderik zaharrena,
ta nortasuna gorde duena
hainbat mendetan barrena;
jarraitu nahia ez ote degu
iraganak dakarrena?
Euskal Herrian jaio izana
oparirik ederrena. (bis)

Mendiluze: Ni ikasten ta lanean nabil,
ez alperkeri hutsean;
bertso saio bat ere badaukat
behar dedan bakoitzean;
lagun artean maiz ibiltzen naiz
ta maite naute etxean;
beraz bizitza oraingo behintzat
doa nahi dudan antzean,
ta opari bat berriz hartzen det
eguna sortzen denean. (bis)

Irazu: Beste opari bat izan liteke
dexente biajatzea;
ezagutzen det Ingalaterra ta
Egipto aldeko trantzea;
batzutan aldiz ez da txarrena
etxe bueltan gelditzea;
igoal onena nahiz ta ez izan
ez nuke nahi zuzitzea,
oso detalle polita izan da
San Migel ezagutzea. (bis)

S. Lizaso: Zer da opari, zer da patua
tarte txiki bat tarteko?
Diferentzia nun ote dagon
ez naiz kapaz esateko;
bertsolari naiz, bestela ez zen

nere patua beteko;
bertsolarian seme ta aita,
hau ez da nere kalteko,
eta bertsoak aukera eman dit
zuen lagun izateko. (bis)

Mendiluze: Neronek ere bertsoarekin
ia badet zor ugari,
hala sentitzen nuelako ni
egin nintzen bertsolari;
zuek ta beste askon aurrean
jardun izan naiz kantari
eta etxera pozik joango da
gaur zuentzat dena ari,
zuen irriak eta txaloak
baditu gaurko opari. (bis)

S. Lizaso-Mendiluze

Gaia: Zuk, Aitor, agentzia bat jarri duzu bakarrik dagoen edo sentitzen den jendeari laguntza emateko. Sebastian duzu zure lehenengo bezeroa, aspaldi batean zure sikologoa izandakoa.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Sastarretik hasita

Mendiluze: Beti egin izan dezu
sikologo lana,
bainan zure bideak
norantza darama?
Bakarrik ote zauden
da zure esana,
ez betetzeagatik
esan zenidana.

S. Lizaso: Norbere uste asko
sarritan aldrebes,
lehen erakusteko banun
hamaika interes!
Baina zure diskursoa
aldatu mesedez,
lagunak badauzkat baina
laguntasunik ez.

Mendiluze: Beraz hori aurkitu
beharko zenuke,
ezin da dena lortu
hitz hutsaren truke;
baina jende ugari

badaukazu zuk'e,
bisitan etorri ta
ordaintzen dizute.

S. Lizaso: Ezer ez dut lortuko
nik hitz onarekin
eta ordain kontuakin
ez zaitea ekin;
lagunekin ez dut lortzen
nahi hainbat etekin,
nola ez naizen fiatzen
neure buruakin.

Mendiluze: Beraz besteek egin
behar dizute burla,
uste det gauza gaizki
atera zaizula;
ta lagunik ez dezu
izango sekula,
zeuk pentsatzen badezu
dena dakizula.

S. Lizaso: Dena dakidanikan
ez dizut esango,
hori horrela balitza
hau dena akabo;
baina lagun bila ez naiz
inora joango,
lagun artean ere
bakarrik bainago.

Mendiluze: Beraz harremanikan
ez da eramaten,
lagun artean ere
bakarrik den baten.
Zure konponbidea
errez da esaten:
zeuk ikasi behar dezu
laguna izaten.

S. Lizaso: Alde batera egia
zuk esan dezuna,
horretara zuzendua
dut nere zentzuna;
lagun premian nagola
hau da oihartzuna,
ia zeinek ematen dun
orain erantzuna.

Mendiluze: Lehen zurekin banuen
hainbat konpromezu,
lagundu zenidan ta

hain harro zaude zu;
zure laguntza nigan
aurki dezakezu,
lagun izango nauzu
hala nahi badezu.

S. Lizaso: Horretan aspaldian
nahiz ta ahalegindu,
barka zaidazu baina
bihotzak ezin du;
nere ezetzarekin
zu ez zaitetz mindu,
ahal dezun bezela segi,
nereak egin du!

Irazu-I. Elortza

Gaia: Zu, Jexux Mari, enpresa bateko gerentea zera eta Igor enkargatua, zure tailerrean behar-beharrezkoa dena. Atzo jaio zen Igorren lehenengo semetxoa eta haurra izan ondoren hartzen den baja berak hartu behar duela esan dizu.

Neurria: Lauko handia
Doinua: Kontu barri bat suzeditu da

Irazu: Enkargatua izango al da
lanean segitzeko gai?
Lehenago alta hartu zenuen
ta orain baja hartu nahi.

I. Elortza: Enpresa utzi behar dudala
eta ez egin zarata;
oraintxe baja hartu behar dut
moralak altu daukat-ta.

Irazu: Arriskutsuak izaten dira
mundua dagon bezela...
Ai, enkargatu seguru al zaude
umia zeuria dela?

I.Elortza: Maternidade baja hartu behar
dudala nago esaten,
gizonok ere ikasi behar
baitugu ama izaten.

Irazu: Ama izateko lanak hartuta
ibiliko da dotore,
izanez ere gorputz ona du
titia emateko're!

- I. Elortza:* Beharrezkoa baldin badugu
eman beharko da titia
ta bitartean zeuk bete zazu
nik utzitako zatia.
- Irazu:* Ez da zilegi zure postua
nere eskutan uztia,
baja zerorrek hartu behar dezu,
ba bidali emaztia!
- I. Elortza:* Orain artean jatorra zela
gerentea nuen pentsatzen,
orain lan doble egin behar du
eta hasi da kejatzen.
- Irazu:* Lan doble eta umearekin
ez zaude gorputz tristeko,
baina zu kapaz derrepentian
gehiago egiten hasteko.
- I. Elortza:* Sigma enpresan lan egin eta
horixe dugu helburu;
umerik inun ez baldin bada
nori saldu behar diogu?
- Irazu:* Zeini saltzea arazoa da,
beti izan da horrela;
nere enpresa laixte itxiko da
Sigma itxi zen bezela.
- I. Elortza:* Baina berriro birsortu egin
behar da Sigma enpresa;
nik umetxo bat ekarri badut,
ez da ezinezko, pentsa.
- Irazu:* Ezinezkoa ez izan arren
ez gaude denak dakinak,
lehenago ondo miatzen ditu
zure josteko makinak.
- I. Elortza:* Nik andreari behin esan nion
umetxo bat ekartzeko,
aitzakiren bat behar bainuen
noizbait oporrak hartzeko.

TOLOSA (2000-10-07)

Bertsolariak: J. Lizaso, Garmendia, J. Lopategi, Egaña, Gorrotxategi eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Laxaro Azkune.

Tolosako Udalak Antonio Zavala herriko seme kutun izendatu zuela-eta antolatutako jaialdia: Leidorren, gaueko hamar eta erdietan, entzule asko.

Garmendia-Peñagarikano

Gaia: Txominek mendiko erromeriak ezagutu zituen ondo; garai hartan ondo ibilitakoa da. Anjel Marik, berriz, beheko erromeriak, dantzaleku eta pub eta horrelakoak ezagutu ditu. Zeinek egin ote du neskatan gehiago?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Gure herriko bikariuak

Garmendia: Odola bero eta ausarta
izaten du gazteriak,
eta gu ere bide hoietan
sarri ginan eroriak.
Gaur Peña honek maitatzen ditu
bai kaleko komeriak;
neretzat gauza ederrak ziran
mendiko erromeriak.

Peñagarikano: Gauza ederrak nolatan ziran,
gu hori entzunak gaude;
neskatan gehien nork egin duen
nolatan egin du galde?
Berroita hamabi urte zitula
egin zan andrean jabe...
ni hemen nago berroita bikin
inor konkistatu gabe!

Garmendia: Ai, Peña honek alde batera
egi haundia esan du,
Txomin Garmendia ezkontza hortara
iritsi zala berandu;
eta egiaz berrogeita
hamahiru urtekin ezkondu,
baina, jakin zazu, ordura arte
lotan ez nintzan egondu.

Peñagarikano: Zeure denboran gauza askotako
ibiliko ziran presto;
orduan ere orain bezela
nahiko baldar, nahiko basto;
bainan ez pentsa neronek ere

daukatenik mila txasko,
txapel bakarra jantzi nuen nik
baina "txapel txiki" asko.

Garmendia: Ai, Peña maite, bertsoan bidez
gaur nere padezera;
ondo ulertu nahi baldin ba'ezu
belarriaren ertzera;
berandu benik Txomin hau iri-
tsi baitzan ezkontzera,
nik gradu hori hartu nuan ta
zu iritsiko al zera?

Peñagarikano: Abildadea haundia dunik
ez du inoiz erakutsi;
zeure laguna ez dezazula
hain desonrratua utzi;
zure garaian kantatzen zenun
"no te cases con la Lutxi"...
aitortu zazu nik bezelaxe
ein dezula oso gutxi.

Garmendia: Gutxi egiteko iritsi nitzan
makina bat lekuraino,
zeru oskarbi bat ikusi nahi ta
sarri gertatzen zan laino;
nere gisara Peñak'e ez du
behar hainbeste enpeino;
burla egiten errezago da
norberak luzitzen baino!

Peñagarikano: Ta orain berriz aipatu dezu
burla eitearen kontua;
zaudela lasai gaur erabaki
behar degu asuntua;
Diario Vascon idazten dezu
seigarren mandamentua...
oso bizkorra ez naiz ni baino
zu're bastante tontua!

Garmendia: Garai haietan gu igandero
ibiltzen ginan elizan;
sermoi ederrak entzun ere bai
misiolarian gisan;
ta Peña nik ondo dakit zu gaur
ze klasetara zabiltzan...
zure aukera izandu banu
lehenoz ezkonduko nintzan!

Peñagarikano: Ni bezelaxe zuk ere urri
izango zenun aukera;
ondo pentsatzen jarrita ere

jaunak hau da egoera!
Ta Txomin honek zenbat ein zuen
kontuak hortik atera!
Zuk ere praile sartu behar zenun
Zavalarekin batera!

Garmendia: Alde batera bertso polita
kantatu dezu ondradu,
baina nik ez dizut gaur emango
merezi hainbeste gradu;
eta guztiok badakizute,
gaurr'e lehenago esan du
amonan ohiera⁸ sartutzen danak
gaur maiteko ote du?

Peñagarikano: Lehen esan dezu aukera pranko
izan zenula antzinan;
lehengo bertsuan mintzatu zera
amorruan eta grinan;
nere ondoan hementxe zaude
inola isildu ezinan...
hainbeste kontu esan bazendu
lehenoz ezkontuko zinan!

Garmendia: Barkatu baina horren buelta
emango dizut egoki,
ta azkenerako arrazoietan
hasiko gera poliki;
mendiko erromeritan nik banun
merezi hainbeste toki;
gizarajo honek neska launtzea
ere zer degun ez daki!

Peñagarikano: Honta ezkeron hemen gurekin
ez da izango gauz onik!
Alde batera ez det ulertzen...
nola isildu gizonik;
aitortuko det: santuren planta
sekula ez det izan nik,
baina mesedez ez'idazu esan
gizarajoa naizenik!

MENDARO (2000-10-13)

Bertsolariak: Egaña, Irazu, Kolina, O. Enbeita eta Sorozabal.

Gai-jartzailea: Fernando Loiola.

---

⁸ Amonaren ohera sartu zen gizonaren paperean jardun zuen lehenxeago Anjel Marik.

In Leike taldeak euskal astearen barruan antolatutako jaialdia. Monjen kapilan, gaueko hamar eta erdietan. Saio bizia eta beroa atera zen. Entzulea gertu eta leku txikia izateak konplizitate handia sortzen duela argi geratu zen beste behin.

Sorozabal

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Sastarretik hasita

Egaña: Aita izango al haiz
Eguarrik aldera?

Sorozabal: Hori da esan dutena
gutxi gorabehera;
guri're etorri zaigu
noizbaite aukera,
lanak txukun egiten
saiatuko gera.

Kolina: Aita izan liteke
aitaren batean,

Sorozabal: gertatu izan dira bai
gauzak ezustean!
Gure kasua dago
hortik apartean,
pentsatzen egon baigera
hamaika urtean.

Irazu: Erosi al dezute
sihaska berria?

Sorozabal: Hortarako badaukat
nik plana jarria;
neronek egin diot
bat izugarria,
sartzen ibiliko du
istilu gorria!

URRUÑA (2000-10-21)

Bertsolariak: Iturriaga, Egaña, A. Arzallus eta Kolina.

Gai-jartzailea: Karlos Aizpurua.

Hendaia Bertsutan taldeak apailatutako afaria. Ehunen bat afaltiar elkartu ziren Xaia ostatuan. Bertsotarako giro ona, saio luzea baina polita, eta zenbait mementotan distiratsua.

Iturriaga

Gaia: Tabakoa uztea bezain gauza errazik ez da munduan: nire lagun batek ehun aldiz utzi du. Hik serio hartu duk erretzeari uztearena. Azken zigarretari begira hago.

Neurria: Berezia

Doinua: Sorlekua utziz gero

Azkeneko zigarreta
ta hau da nire letxea!
Tabakoa nuen ohe,
papela nuen etxea;
baina kantzer bat omen dut eta
hau da orain nire trantzea,
aukeran balitz nahiago nuke
gehio narruik ez jotzea!

Zigarreta daukat lagun
luze badihoa gaba,
edo ordenagailuan
bultzada bat behar bada.
Mediku jaunak azkena esan du,
behingo z sendatuko zara;
bi metrokoa hartu dut baina
azkenekoa badaezpada!

Atzamarren bitartean
zigarreta hauen dantza;
bizitza ala heriotza,
halaxe dago balantza;
gehiago ezin dut Winston, Marlboro
edo Chester erre antza...
kanutoetan oinarritzen da
orain nire esperantza.

A. Arzallus-Egaña

Gaia: Bi euskaldun zarete. Lehen aldiz Frantziako futbol selekzioan parte hartuko duzue. Ohitura den bezala Marsellesa ari da. Andoni gogotik hasi da kantuan eta Amets isilik.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haize hegoak hurbiltzen ditu

A. Arzallus : Zure ahotsa ozen entzun dut
ta nola ez jarri kexu!
Emozioa kontrolatzeko
arren egin zazu kasu;
zure izena Andoni dugu,
abizena Lizarazu,
Euskal Herrian ez kantatzeko
promes egin zinun, aizu. (bis)

Egaña: Ni Antoine naiz, aizu Didier,
frantsestasunan islada;
etorri gero hasi gaitezen
Marsellesakin "tralara";
traizio bat ezin liteke
erdibideetan laga,
traizioa egitekotan
osoa egin behar da! (bis)

A. Arzallus: Esan duzuna barkatu baina
ez zen egia izango,
zure ahotsa entzun liteke
berdin hemengo ta hango;
ez neretzat ta ez zuretzat'e
ez dago batere ondo,
ez zaituzte ez berriro bela
Athletica eramango! (bis)

Egaña: Ni Athleticen izan nintzen bai
hamar hilabete luze,
baina handikan Alemanira
aldegin nuen belaxe.
Aizu, zeuk ere zeure ametsik
ezetz sekula hor ase,
hemen ordezeko izango zara
lehen Karambeu bezalaxe. (bis)

A. Arzallus: Egia esan Karambeurena
ez dut hain gaizki hartuko,
Marsellesikan bota gabe're
bere azalean sartuko;
ni Karambeu naiz egia duzu,
ezin dizut egin uko;
bere andrea sekula ez du
zureak ordezkatzuko. (bis)

Egaña: Baina ez pentsa naizenik horrein
gaiztoa edo saldua,
gustoa ere nola ez dudan

oraindik horrein galdua.
Aldatzearen ez dut sekula
aztarrikatu mundua;
haren andrea modeloa da
ta nerea eredua. (bis)

A. Arzallus: Zuk eredua Frantzia duzu,
guztia zure kaltera;
ez dakit nola iritsi nintzen
halako talde batera!
Jarri eskua bihotz gainean
kantatzeakin batera,
ta gero Lepen etorriko da
zuri eskua ematera. (bis)

Egaña: Euskalduna naiz eta frantsesa
nago ikasi gabian,
"lapen" zer kristo izan litekeen
zalantza daukat kabian;
baina partida hastera doa,
jarri gaitezen guardian;
orain muxu bat eman zaidazu
buru soilaren erdian. (bis)

Iturriaga

Gaia: Beste zigarro bat piztu duzu Unai. Zer pasa da aurreko hitzarekin?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Balentin Berriotxoarena

Marka guztiak luzera dena
erretzen hainbeste urte...
zuk esan arren uzten dudarik
Karlos ez zazula uste;
tabakalera aberastu dut
nire bizioan truke,
ta tabakoa utzi nahi badut
Españan utzi nahi nuke. (bis)

Egaña

Oinak emanda

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Aita izena kanta beharrak

Iparraldean ezaguna zen
bertsuaren **arrabotsa**,

Mattin genuen zango ta beso
Xalbador berriz **bihotza**.
Hogei urtean jasan ondoren
isilaldi bat **zorrotza**,
entzuna dugu hemen kontua
doala aintzina **ontsa**,
gorputz bizia bihurtzeraino
garai bateko **hilotza**. (bis)

Kolina

Oinak emanda

Neurria: Berezia
Doinua: Munduan libre bizi izatea

Bertsoa ia galduta zegon
dula hogei urte **inguru**
eta gaur berriz bertso-eskolak
aurkitzen dira **mukuru**:
Garazi, Hazparne ta Donibane
Baiona edo **Ziburu**;
ahantzi zombait estakuru,
garaipenaren **aiduru**...
Lanean zintzo ari gara ta
egon zaitezte **seguru**,
denak batean jardun ezkerro
xede a lortuko **dugu**. (bis)

Egaña-Iturriaga

Gaia: Zer da hilekoarekin egotea zuen esperientziaren arabera?

Neurria: 8ko nag.
Doinua: Zeru altuan zegoen jaunak

Egaña: Lehen egunez buruko mina
ta ezin bainatu lasai,
aurrekaldetik hiru bat egun
noiz etorriko ote den zai;
heldzen denean tripako mina,
hemen zastada ta han, ai!
Neronek ez dut sufritu baina
inguruan ikusi bai.

Iturriaga: Hilekoa da, hilero dator
eta hori da letxea!
Zail izaten da aro horretan
harremanak gozotzea;
hilekoa da tanpaxa jarri

eta tanpaxa kentzea,
egunon esan maiteari ta
mutur okerra jartzea.

Egaña: Unaik ederki esplikatu du
eta gainera nabarmen,
nik ondo dakit elkarbizitzen
hamabost urten ondoren;
kumunera jo ta Evax pakete
txiki bat daukagu hemen,
hark abisatu egiten baitit
egunon esan baino lehen.

Iturriaga: Buruko mina sarri askotan
ta ibilera baldarra,
aspirinarik ezin hartua
eta sortzea liskarra;
hilekoa da, hilerio dator
ta nahiko notizi txarra...
hurrengo hilean ez etortzea
txarragoa den bakarra.

Egaña: Baina gaur egun bada hainbeste
zientzia ta kategori
ta hilekoak ez digu sortzen
hainbeste problema lodi;
nere laguna ustegabeen
ar begiradan erori,
fimosisana ez al zan Unai
ibilera baldar hori?

Iturriaga: Nahiz zaila izan ikasten dugu
egoera eramaten,
ikasi dugu horrela dela
guztiok ere azken baten;
baina ikusiaz telebistatik
ze iragarki bota zuten,
emakumeek soilik dakite
lainoek ze usain duten.

Egaña: Hilekoakin abitu gera
esplikatzaile planean;
ni maisua naiz, katedradun bat
dabilkit aldamenen.
Hileko hori izorratzaile
gertatu zait azkenean,
garai batean ez bazetorren
ta orain datorrenean.

Iturriaga: Ez bada etortzen seinalea da
geuk sartu dugula hanka;
buelta bat eman, laster liskarra,

laster lagunari zarta...
baina ikasi dut horrela dela
nahiz den hileroko lata,
hilekoa da gorria baina
zuritzen duna soldata.

GASTEIZ (2000-10-21)

Bertsolariak: As. Otamendi, Amuriza, Lazkano, Perea, Mendiluze eta U. Agirre.

Gai-jartzailea: Josu Goikoetxea.

Florida Kultur Etxean, arratsaldeko zazpitan. Entzule gutxi.

Lazkano-As.Otamendi

Gaia: Zu, Lazkano, haurra zara eta zure amak lan egiten du; eta hemen duzu aita zu zaintzen, baina zuk ama nahi eta negarrez ari zara, eta aita lasaitzen saiatu da.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Uso zuri bat inguratu zait

Lazkano: Asko sufritu beharra daukat
nere denbora gutxian,
amaganako ilusioa
daukat nik nere iritzian,
bainan arazo latzak ditugu
aita alper sentitzian;
ez al zen hobe zuk lana egin
eta amatxo etxian?

As. Otamendi: Amak'e lana egin nahi zuen,
badu nahiko enbarazu;
aitan ondora etorri zaite
eta kasu egiozu;
ni izango naiz zure tutore
edo eta zure maisu,
neri jarraitu behar didazu
gizon egin nahi baduzu.

Lazkano: Ez nau gehiegi konbentzitzen
egin dituzun aitorrak;
agian zure intentzioak
izan litezke jatorrak,
bainan neretzat une hauek dira
gaziak eta gogorak,
nere masailik ez du gozaten

aitaren titi legorrak.

As. Otamendi: Beraz gaur faltan botatzen duzu
aman titian aukera,
beste hainbat gauza egiteko're
biok badaukagu era;
guazen, etxetik atera eta
dibertituko baizera;
nere kotxea hartu dezagun,
guazen buelta ematera.

Lazkano: Aita etxean ta ama lanean,
nere ustez ez da justua;
jakin nahi nuke zeinek asmatu
duen zuen apustua;
nik amatxoren gozotasuna
dadukat ezin ahaztua
ta aita berriz iruditzen zait
haundia eta bastua.

As. Otamendi: Seme honekin letxe txarrean...
jadanik jarri naiz bero
eta horrela segitzen badut
laster burutikan ero;
esker on hori emango zunik
ez nun inondik espero...
bakar-bakarrik utziko zaitut
kejatzen segi ezker.

Lazkano: Aita zahar honen berekoi hori
ez degu gero makala!
Honen aldean goxoa genun
gure amaren magala
ta letxe txarra badula ere
aitatu du berehala,
honek ez daki letxe on hori
amak izaten duala.

As. Otamendi: Egia da bai letxearekin
hemen sortu dela traba;
bere hizkera aditu eta
hau da aitaren ikara!
Azken-azkenik aholkutxo
eman nahi nizuke hara:
ama utzi ta neska gaztetan
pentsatzeko garaia da.

DONOSTIA (2000-11-04)

Bertsolariak: S. Lizaso, A. Agirre, I. Elortza eta Amuriza.

Gai-jartzailea: Joxerra Garzia.

Donostiako lehenbiziko bertso astearen hondarreko jaialdia, Bagerak eratua. Lugaritz kultur etxean, gaueko hamar eta erdietan.

Amuriza-S. Lizaso

Gaia: Xebastian, bolada honetan etsipenak jota dexentetan habil, eta hire etsipena leuntzeko asmotan pasiora ateratzen haiz mendira. Eta mendian entzuten duan bakarra duk udazkenean kantatzen duen txori bakarraren kantua, txantxangorriarena.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haize hegoak hurbiltzen ditu

S. Lizaso: Halabeharrez azken boladan
ni goibel samar egona,
alaitasunik ba ote dagon
pasiatuz nator hona;
txoriak ere ez dauka orain
lehen zuen zoriona
kantu tristeak ez du alaitzen
lehendikan triste dagona. (bis)

Amuriza: Ni ere inoiz aurkitu izan naiz
neure hegoak moztuta,
mendiak eta kaleak alde
haundiegirik ez du-ta,
baina igual bidaliko haut
gogo ilunak poztuta,
eseri eta aitzen badidak
mundu horretaz ahaztuta. (bis)

S. Lizaso: Nahiago nuke baldin bazendu
horretarako lain kemen,
gutxienekeo intentzioa
eskertzen dizut nabarmen;
begiak itxi, amets goxoak
nik egin nitzazke hemen,
baina egia gordinago da
gero esnatu ondoren. (bis)

Amuriza: Hemen hainbeste pasaiari ta
bada nunbait ihesika,
ez naturala balitz bezela
entzunez gure musika.
Ai, Xebastian, ere izan da
gizon haundia hazita,

gizona ai zer errukarria
txori batek ikusita! (bis)

S. Lizaso: Arrazoi dezu, erreparatu
naturak duen legea:
udazkenean gauza ilun ta
udaberrian berdea
eta txoriak itxaropena
ohi du geroko gordea,
udaberrian itxaropenik
nik ez dadukat ordea. (bis)

Amuriza: Begira zazu mendi ta zuhaitz,
ez al dauzkazu eskura?
Begira zazu txantxagorrien
biluztasun ta freskura;
hara, Lizaso, hartu ta eraman
nazazu zeure kuartura,
neuk argituko dizkizut zure
negua eta tristura. (bis)

S. Lizaso: Txantxangorria zure eskeintza
iritsi zat bihotzera,
zalantza batzuk izan ondoren
egin behar dut atzera;
eta ez zaitut nik eramango
sekula nere etxera,
ni neu ez nauzu alaituko ta
zu zeu tristetuko zera. (bis)

Amuriza: Nola nezake gizon triste bat
atera bere kezkatik?
Nola lezake txantxagorriak
jan Lizasoren uztatik?
Elkarrentzako ezer dugunik
baliozkorik ez dakit,
honekin ia alperrik da-ta
banoa bere bistatik. (bis)

A. Agirre

Gaia: Bertsolari izateaz aparte, bertso programan ari da lanean joan den urtebetean. Horretan ari dela, bertsolarien irudiak aurrera eta atzera ibiltzen da. Seguru nago bakoitzaren keinuak eta joerak badakizkizula honezkero. Denak ez du zertan egia izan beharrik. Konta atzeko eta beste bertsolari guztien sekretuak, kontatzeko modukoak badira behintzat.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Ihes betea zilegi balitz

Goizero hogei bertso entzuten
ditut nik hurrenez-hurren
ta tabladuan hainbat pertsona
harrapatzen degu herren;
nik Xebastian aipatuko det
nor bait salatutzearren,
lo egoten da konzentrazio
plantak eiten ditun arren.

Hamaika parre eginak gera
Igor Elortzan kontura,
badu begitan tik berezi bat
baina ez dio ardura;
bere eskuekin zer egiten dun
sarri sortu ohi zait duda,
tabladuetan egiten baitu
azkazalen manikura.

Gure Xabier nondik irtengo
den aurretik ezin jakin,
maiz latinari ateratze'io
komeni hainbat etekin;
majo orrazten saiatu ohi da
bizar eta ileekin
ta bertso eskasa disimulatu
irriparretxo batekin.

UREPEL (2000-11-05)

Bertsolariak: Xalbador II.a, Alkhat, Xanpun, Amuriza, Mendiluze eta A. Agirre.

Gai-jartzailea: Joxe Mari Aranalde.

Xalbadorren omenez urtero egiten den jaialdia. Arratsaldeko lauretan, elizan.

Amuriza

Xabierri, bere alaba ttikiak, asmo haundi bat azaldu dio. Honela galdetu dio alabak bizkaieraz: "Aita, bertsolari izan gura dot".

Neurria: Berezia

Doinua: Uso zuria errazu

Oraino ttipi zerala
baduzu asmo zabala,
Jainkoak babes zaitzala!
Zure buruan berdinak dira
nahia eta ahala,

baina ez pentsa nahi duten denak
gero iristen dirala. (bis)

Ene Miretxu maitea,
zabalik duzu atea,
baina ohartu zaitea:
maiz aipatuko dizute apez
baten ume izatea,
ta zuk erantzun horixe zela
Jaunaren borondatea. (bis)

Adinez gora nauzula
ta zu neskato ahula
ez dut ahantziko sekula;
zinez diotsut hauxe dudala
ene desira mardula:
bizi nadila ikusi arte
aita gainditu duzula. (bis)

Mendiluze-Amuriza

Gaia: Aitor Mendiluzek uste du Xabierren bizar horrekin ez deikela muxurik eman fundamentuz.

Neurria: Seiko txikia
Doinua: Bertsoak jarri dizkat

Mendiluze: Xabierren bizarrari
begira aritu...
muxuak emateko
arazoak ditu;
nahi duenak ezin du
ezpainik aurkitu. (bis)

Amuriza: Muxua hartzeko nunbait
ni ez naizela gai,
hartzten dudana ez dut
ia sentitzen ai,
baina ematen didanak
igartzen dio bai! (bis)

Mendiluze: Behin ahalegintzen dena
ematen hastian,
muxuak ezin iraun
nahi duen guztian,
kilimak dauzkalako
sudurran azpian. (bis)

Amuriza: Kilima egitera
gauza naizen hori,

ez naiz horretaraino
ni hain maiz erori,
baina zure laguna
ai ledin etorri! (bis)

Mendiluze: Bizar horrekin ezin
muxu onik tira,
neguan aurpegia
estaltzen ari da
ta udaran eltxoak
ateratzen dira. (bis)

Amuriza: Eltxo kontua ez al da
orain abusua?
Mihia luzatzea
dut nire kasua,
harrapatzen dut eltxoa
baitare muxua. (bis)

Mendiluze: Begira nola dagon
bizarra tartean,
bere andreak ere
etxetik joatean,
agur-muxua ematen
dio kopetean. (bis)

Amuriza: Hori ere gertatua
izan zait noski maiz,
baina hik sinestea
baitaukak horren gaitz
zergatik ez duk probatzen
dudan baldin bahaiz? (bis)

Mendiluze: Muxu bat eman nahi ta
aho hori nun da?
Asko daude alperrik
horrela jardunda,
ni konformatuko naiz
besteei entzunda. (bis)

Amuriza: Eta ni hau ikusita
hartzen nau gogoak;
orain moda horiek
ez dira eroak,
gozoa izan behar du
Aitorren ahoak! (bis)

Mendiluze: Nik sinistatzen ditut
entzundako danak,
baina zuk probatzeko
badauzkazu lanak,
zu ere ase zaitzala

besteen esanak! (bis)

Amuriza: Gaztea zara eta
ohartu zaitea,
agian bukatu zait
muxuen tartea;
hortarako aski dut
amets egitea. (bis)

Mendiluze: Hori aski dezu zuk
zerorren hitzetan,
beraz galduko zera
zu gogo hutsetan;
bizarrak kendu arte
segi ametsetan. (bis)

Amuriza: Barka baina bizarririk
ez diat kenduko;
zahartua nagola
ezin egin uko,
baina ematen didana
ez da dolutuko. (bis)

Mendiluze: Eman edo ez eman
gure komeriak,
baina muxuka ezin
hasi gera biak;
beraz konforma eskua
ematen badiat. (bis)

Amuriza: Auzia bukatzera
badoa kasua;
zergatik ezin diat
nik hartu muxua,
izanik hain merkea
eta hain gozua? (bis)

ATAUN (2000-11-10)

Bertsolariak: J. Agirre, Peñagarikano, Irazu, S. Lizaso, Egaña eta Begiristain.

Gai-jartzailea: Herriko talde bat.
Aurkezlea: Jon Aizpurua.

Samartinetan jai batzordeak urtero antolatzen duen jaialdia. Herriko antzokian, gaueko hamar eta erdietan; berrehun eta berrogeita hamarren bat entzule. Jaialdiaren hasieran herriko lau bertsolari gazte aritu ziren kantuan.

Egaña-Peñagarikano

Egaña

Oinak emanda

Neurria: Zazpi puntukoa

Doinua: Munduan libre bizi izatea

Aukerak gutxi izaten dira
irteerak ez dira **hamar**,
behin honezkero alperrik dira
hainbat kontu eta **marmar**;
ta etzidamu baino hobe etzi,
etzi baino hobe **bihar**;
horrenbeste arrazoi **txar**
badarabilkizu **Aznar**,
zeurean tinko gelditu gabe
mugitu zaitea **azkar**,
sarri geldirik egote horrek
atzera joatea **dakar**. (bis)

Peñagarikano

Neurria: Zortzi puntukoa

Doinua: Maitasuna da bizi izateko

Noski bizitza ez degu soilik
ez betetzea **zakua**,
bestela ere hartu gentzake
sekulako **gozatua**;
urtetan noa aurrera baina
badaukat **pulamentua**;
bart arratseko **tratua**
ez genun izan **kantua**,
ez da gezur ta **kontua**!
Zertarako da Vaticanoa,
zertako **Aita Santua**?
Nik nahi dedana maitatze hori
inoiz ez da **pekatua**. (bis)

Egaña

Neurria: Bederatziko handia

Doinua: Nere gorputza dardarka daukat

Atzo gauean nere lagunak
ze zalantza ta ze **kinka**!
Neskatxa gazte ta polit bati
hasi zitzaion **zirika**;

lehendabiziko hemen ukitu,
azkenerako han **zista**;
bere ustetan beti izan da
gauza hoietan **artista**,
baina zapaldu nahi zun tokian
azkenerako **irrista**;
akabo bere **tximista**,
lana utzi zun **erdizka**
kondoiarekin pekatu da ta
gabe ez leike **arriska**;
nere lagun hau gizarajoa
arrazoiz da **pesimista**.

Egaña

Gaia: Kantu ezagun bat kantatu zioten gai-jartzaileak eta entzuleek eta horixe izan zuen bertsoarako gai: "Oh gu hemen bidean galduak, oh gu hemen bideak galduak, oh gu hemen bideak galduak, heriotz minez."

Neurria: Berezia

Doinua: Oh gu hemen bidean galduak

Esku huts,
galdu gendun giltza;
ze gorputz?
Gorpua da hitza;
umezurtz,
halaxe gabiltza
bidean minez.

Aznarri
aholku batzuk, lehen,
ezarri
dizkiot nabarmen;
ni larri
beteko dituen
orgullo minez.

Mesedez,
ETA ere aitu:
odolez
kalerik ez blaitu;
tamalez
lotu egin gaitu
askatu minez.

Narrastu
da giro txepela;
garrastu
harreman nibela;
ez ahaztu

herri bat badela
bizitza minez.

Begiristain-Peñagarikano

Gaia: Zu, Begiristain, urtetan aurrera soltero dagoen baserritarra zara. Ez duzu denborarik andregaiia bilatzeko eta ezkontza agentzia batera joan zara. Agentziak neska hau, Peña, aurkeztu dizu. Oraintxe ikusi duzue elkar lehenbiziko aldiz.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Zeru altuan zegoen jaunak

Begiristain: Baserri baten jaio nintzan ta
ia urtetan gorantza;
motilzaharrentzat jartzen ari da
nahiko bizimodu latza.
Neska igar bat hor azaldu zait,
baneukan esperantza,
erabat ez da eskaxa baina
sudurra du luxe antxa.

Peñagarikano: Agentzia bidez ezagututa
hemen egin degu zita;
hau da sustoa hartu dedana
mutiko hau ikusita!
Ez ote dagon hau neretzako,
hala nago iritzita
lehenengo eunean azaldu behintzat
galtza garbiak jantzita!

Begiristain: Jugoslabi'aldetik etorri da...⁹
zer gauza penagarriak!
Ta galdetzen dit ote ditudan
oandikan galtza garbiak;
hoiek baino zikinagoak
mendian dauzkat ardiak...
gajoa ikusi behar dituzu
orain istilu gorriak!

Peñagarikano: Laguna izan nintekeen baina
bilakatu naiz etsaia,
ta honek berriz muxu gorria
edo aurpegi alaia;
bere eskuak sartu patrikan
ta dago lasai-lasaia...
barkatu baina ezin det jasan
zuk dezun simaur usaia!

---

⁹ Aurretik erabili zuten futbolaren gaineko gai bati egiten dio aipamena.

Begiristain: Hori nolatan esan didazu
Jainkuaren izenean!
Formalidade pixkat hartuta
goazen gora zuzenean;
hasi beharko dezu ardi jezten
eta maitasun lanean,
usai kontuak ahaztuko dira
txortan hasten geranean!

Peñagarikano: Hau neregana gaur etorri da
zeinek daki zein lekutik!
Ta ohartu naiz edukazioik
honek ez duela tutik;
lehen ere garbi esan dizut nik,
borratu zaitut listatik;
Juan Inazio aldegin zazu
nere begien bistatik!

IRUÑEA (2000-11-16)

Bertsolariak: S. Lizaso, Irazu, O. Enbeita eta A. Arzallus

Gai-jartzailea: Estitxu Arozena.

Nafarroako Bertsozale Elkarteak Iruñeko Udalaren laguntzarekin urte sasoi honetan eratu ohi duen Bertso Aroaren hondarreko jaialdia. Gurutzeta plazako institutuan, ilunabarreko zortzietan; berrehun eta berrogeita hamar bat entzule.

S. Lizaso-A. Arzallus

Gaia: Gabonak ere ez daude urruti eta "olentzero gauean" kokatuko gara. Haurrak, Ametsek, bideo-kamara bat jarri du zapataren ondoan, eta hurrengo goizean grabatutakoa ikusi eta Olentzeroren antz handia izan arren, bere aita ezagutu du opariak jartzen.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Kantore berri xarmant batzuek

A. Arzallus: Ni Olentzeroren bila sarri
naiz hemendikan aritzen,
urterik urte misterioa
hala ere ez zait argitzen;
telebistan zu ikusi zaitut
eta aita iruditzen...
bizarra ederki ikusi nuen,
besterik ez zen kabitzen! (bis)

S. Lizaso: Ustegabeko galdera batzui
erantzunakin segida

eta guztia esango dizut
komentzian neurrira;
bideo bidez hor egon zara
zeure aitari begira,
oain badakizu zer alde dagon
ametsetatik egira. (bis)

A. Arzallus: Amets haundi bat nuen barnean
eta orain jo atzera,
Olentzeroa urterik urte
etortzen baitzen etxera;
hala ere aita utzia nauzu
ni harrituena antzera,
tximinitikan behera nolatan
urtero pasatzen zera? (bis)

S. Lizaso: Hara umea zure galdera
zuzena bezain ausarta;
tximinitikan behera sartzeko
ni banintz lekua falta,
eta gainera izango ziran
buila eta zalaparta...
Olentzerorik ez da etortzen
etxean egoten da-ta. (bis)

A. Arzallus: Hori entzunda sinestezinik
utzi nauzu nahiko larri,
Olentzeroren amets horretan
sarturik buru-belarri;
Olentzero, zu, urtetarako
plana nahi nizuke jarri:
beste haurreri gutxio eman
ta neri gehio ekarri. (bis)

S. Lizaso: Hara haurtxoa ez det ulertzen
zenen bihotz gogor zeran!
Zeu bakarrikan izan nahi hori
nabari zure hizkeran;
opari denak ez dira izaten
Olentzerontzat aukeran,
nik opariak ekartzen ditut
beti xoxan araberan. (bis)

S. Lizaso-Irazu

Gaia: Gai honen arabera zu, Lizaso, bertsolari tipikoa zara, plazaz plaza ibiltzen den horietakoa, sagardo, ardo eta parrandazale purrukatua. Gaur Irazurekin egin duzu tipo Bertso Aroan, bertsolari iraultzaile teknozalearekin.

Neurria: Seiko txikia

Doinua: Bertsoak jarri dizkat

Irazu: Urtetan ta ideatan
denean nagusi,
zu bezain klasikorik
ez det nik ikusi;
nola ez zera etorri
kupel eta guzi? (bis)

S. Lizaso: Gauzak dauzkazu pixkat
argitu beharra;
nik aspaldi pasa nun
formalaren marra;
kupel bat ekarri det
ta hustu xamarra. (bis)

Irazu: Nunbait hustu xamarra
bota eta kasu;
ordenadorearen
garaiak arazu...
portatilla ez beste dena
izango zera zu. (bis)

S. Lizaso: Ordenadore aroai
gaztediak heldu,
bat galtzarpean hartuz
noranahi azaldu
ta klasiko garenak
buruan daukagu. (bis)

Irazu: Buruan portatilla
gauza dotorea,
estetika're zerbait
badegu ordea;
propio al dakarkizu
egur kolorea? (bis)

S. Lizaso: Ohartu zera, ez da
zuretzat kaltera,
hobe dezu kontuak
aurretik atera...
propio etorri naiz
egurra ematera. (bis)

Irazu: Egurra emateko
Azpeititik korri,
lehengoak txikiteoa
maite dute sarri;
tabernan hasi eta
berandu etorri. (bis)

S. Lizaso: Berandu etortzea
agian kalteko,
hala ere ez ote ditut
nik lanak beteko?
Azkar bukatu nahi dut
berriro joateko. (bis)

DONOSTIA (2000-11-19)

Bertsolariak: Egaña, O. Enbeita, E. Arozena, S. Lizaso, Iturriaga eta Peñagarikano.

Gai-jartzailea: Joxerra Garzia.

Irutxulo astekariaren seigarren urteurrena zela eta Bagerak eraturako jaialdia. Antzoki Zaharrean, arratsaldeko seietan. Gaiak jartzeko lanean gehiago ez duela jardungo iragarri zuen Joxerra Garziak, bertsolariei amaierako agurra eskatu aurretik.

Peñagarikano-O. Enbeita

Gaia: Demagun Peña eta Oihane ezkondu egin zinetela. Orain badaramatzazue urte batzuk ezkondua eta egiguzue zuen matrimonioaren historia birtuala, bakoitzak bere ikuspegitik.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Santa Barbara zure bizitza

Peñagarikano: Urte batzuek badira eta
nik hitz egingo det klaro;
nahiz eta hogeitigarro diran,
hain azkar dira igaro!
Bost seme-alaba izan ditugu
eta oso pozik nago;
orduaz asko maite zintudan
ta orain askoz gehiago. (bis)

O. Enbeita: Bost seme-alaba neure barrutik...
martirioa makala,
zenbat alditan sentitu naizen
sagardo kupel bezala!
Damutzea ere zilegi baita
historia da hain petrala!
Ojala gure ezkontza ere
izan balitz birtuala! (bis)

Peñagarikano: Hankasartzerik nik dakidala
ez dezu egin bizitzan,
oain bezelaxe orduan ere
oso jatorra bainintzan;

hainbeste urte igaro eta
biok elkarren gerizan...
arren egia esan ezazu,
gezurti ez zaitez izan. (bis)

O. Enbeita: Bata bestean gerizan biok
ta zu ni baino hobeto,
hogeitertan ni zai egon naiz
eguzkia ateratzeko;
zenbat amante asmatu ditu
Oihane jeloskortzeko?
Baina gehiegi ezagutzen dut
bat bakarra sinisteko. (bis)

Peñagarikano: Zaharrena degu pelotaria,
bigarrena fubolista,
hirugarrena bertsolaria,
laugarrena trapezista,
ta bosgarrena okupa degu,
harek bai daukala bista!
Gaur zein etxetan ikusten dira
gurean aina artista? (bis)

O. Enbeita: Bost seme-alaba ta nola deitu
aukera zen nabarmena;
lehenengo hiru sementzat horra
honek jarri zun izena:
Peña lehena, Peña bigarren
ta Peña hirugarrena;
trapezista ta okuparentzat
emaztean abizena. (bis)

Peñagarikano: Lehenbizikoa Asier degu
ta Xegundo bigarrena;
hirugarrena Hirune degu
eta Laura laugarrena;
ta bosgarrena Amaia degu
ipinitako izena;
behin ta berriro aitortuko det
zoriontsua naizena. (bis)

O. Enbeita: Izen guztiak buruz dakizki,
hori gauza nabarmena;
amak askotan esaten zidan
mutil hori da kirtena;
ta azkenean ezkondu nintzen,
hori baitzen nahi nuena;
zenbat alditan oroitu dudan
nire amaren izena! (bis)

Egaña

Gaia: Lehen esan dizuet bitxi samarra egin zaidala *Irutxuloren* seigarren urteurrena hain haundi jartzea, izan ere efemeride oso zaleak dira edo gara une honetan; eta hori ikusita pentsatu dut efemeride esaktoago bat edo borobilago bat bilatu behar nuela, eta Andoniren biografia arakatu dut erabat eta topatu diot bat: gaur, une honetan bertan betetzen dituk nik dakidanez, auskalo zenbat urte, auskalo zenbat hilabete, auskalo zenbat aste, auskalo zenbat egun eta ordu azkeneko aldiz negar egin huela; eta okasio hori ospatzekoa denez, lagunak bildu dituk eta hemen daukak kopa huts hau eta hirekin hola goxo-goxo egon ondorenean, orain topa egiteko unea etorri zaik, kopa hutsez.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haizea dator ifarraldetik

Negar eitea beti izan da
gizon-andreen bertute,
andreek berez dagiten hori
berez baidagigu guk'e;
nik ondo dakit zenbat ordu den,
zenbat egun, zenbat urte...
baina negarra neurea da-ta
neuretzat gorde nahi nuke.

Negar-malkoei fetxa jartzea
zeinen lantegi krudela,
hortan'e markak ipini behar!
Ez al da marka itzela?
Gaur ere negar egin nahi nuke
egun hartantxe bezela,
ondo baitakit nere lagunek
ulertuko didatela.

Gure herrian etorkizuna,
gure hizkuntzan dizdira,
bertsolaritzak zenbat zaletu
sartu ditzakeen saskira...
Hortaz oroituz, beira kopa hau,
bete liteke erdira,
baina malkoak, egiazkoak,
barruan geratzen dira.

EIBAR (2000-11-24)

Bertsolariak: A. Agirre, Ostolaza, Mañukorta, Uranga eta Elustondo.

Gai-jartzailea: Ernesto Ezpeleta *Bihurri*

... Eta Kitto! euskara elkarteak urtero eratzen duen jaialdia.

Uranga

Puntua jarrita

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Antton eta Maria

Bihurri: Zer gauza polita den
gazte izatea!

Uranga: Horretarako badet
nik borondatea,
gaztaroa ez baita
izaten kaltea;
nik nahi nuke gauza bat
garbi esatea:
behin zahartutakoan
hil eta pakea. (bis)

Uranga

Hitza emanda: Gaztea

Neurria: Berezia

Doinua: Iparragirre abila dela

Hemen gazteak beti behar du
horrenbeste errespeto,
bere erara ibiltzen baita
beti askozaz hobeto;
ni nauzue gaztea,
oso mutil trastea,
nago osasun beteko
eta asmorik ez daukadana
ez zahartzeko, ez hiltzeko. (bis)

GETXO (2000-12-16)

Bertsolariak: O. Enbeita, S. Lizaso, Peñagarikano, I. Elortza, Irazu, Egaña, Maia eta Iturriaga.

Gai-jartzailea: Josu Goikoetxea.

Argortako Bertsolari Eskolak aurten hogeitun urte bete dituela-eta antolatutako ekitaldian azkena –hogeigarrena-. Larunbat arratsaldean izan zen, Getxo antzokia leporaino beterik zela. Mikel Urdangarinek bi kantu kantatu zituen eta saioaren erdialdean oroigarriak banatu zitzaizkien Euskal Herri osoko hainbat bertso eskolari.

Egaña-Iturriaga

Gaia: Unai, hogeita sei urte dituzu. Hogeita hamar urteren hatsa kokotean antzematen duzu. Zuk, Andoni, hogeita hemeretzi urte, ia kokoteko bat hartu duzu. Biok, atzo, mozkor latza harrapatu zenuten. Zer moduzko harremana da zuen adinekoen artean. Mozkortuta serio hitz egiten hasten gara, beraz, hasi sexuaz eta maitasunaz hitz egiten.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haizea dator ifarraldetik

Egaña: Urtez bastante aurrera noa
ta ukatzea alperrik,
zenbait gauzatan intentziotan
ez diat galdu indarrik.
Lehen hiru trago egin ta gero
nekusan nexka ederrik
ta orain berriz ez det izaten
tragorik egin beharrik.

Iturriaga: Nik hogeita sei urte bakarrik
ta ia badakit latinez,
orain artean mantendu arren
hainbeste itxura finez.
Sexua beti konpondu leike
zanbonbari eraginez,
baina gizona ondino ere
hil ein leike maiteminez.

Egaña: Zanbonbarena hor daukagu bai
eta zer erremedio,
baina musika sortu liteke
beste lagun bat medio;
egia esan neure burua
ez dut maite, ez naiz fio...
zanbonbarikan ez zazu aipatu
ta Gabonetan gutxio!

Iturriaga: Hori bizitza teoria bat zan,
ez dozu ondo ulertu,
nire gorputzai zelan deusodan
adinagaz gaina hartu.
Galderatxo bat ein gura dautsut,
zuk erantzuna aurreratu:
zenbat alditan maitemindu ta
zuk zenbat bihotz apurtu?

Egaña: Gazte garaian zoroa eta
txoroa nintzen ni klaro;
egun txar batez ezkondu nintzan
ta abenturak akabo;

zu oso kristau txepela zera
eta jabetuta nago:
zeure burua maitatzen dezu
hurkoa baino gehiago.

Iturriaga: Narziso hutsa antza ni nintzen
zure ustez sortu mundura;
buru-haustea etorri jataz
niri gerora ingurura;
ez dogu ezer konpondu eta
aidean ixten dot duda...
adinagatik ta errespetuz
zerbezak zeure kontura.

Egaña: Kamarera hau ederra zagok,
hara hango señorita...
iruditzen zait oraintxe bertan
nagoela erorita;
zertan aztertu gerorakoen
edo ta geronen pinta?
Zerbezatxo bat edan dezagun
teoriari utzita.

Iturriaga: Hainbeste gairi, hainbeste ordutan,
hainbeste zerbezaz ekin
ta azkenean amaitzen dogu
beti lez sexuarekin;
ikusten zaitut sasoi onean,
ez zagoz triste ta erkin;
zure moduan egon nahi neuke
zure edadearekin.

BILBO (2000-12-17)

I. Elortza

Bizkaiko Txapelketa 2000

Txapeldunaren agurra

Neurria: Hamabiko txikia

Doinua: Udaletxean badut

Akordatu beharra
daukat hamaikagaz:
preso ta iheslariez,
herriaz, euskaraz,
osaba bat, aitita
bi ta amamagaz,

gure itsumutila
Santi Begi zanaz
ta baztez be zugaz Jon,
batez be baltzagaz, (bis)
zeuri eskerrak naz ta
betsolari banaz.

ELGOIBAR (2000-12-22)

Bertsolariak: Irazu, Maia, Iturriaga eta A. Agirre.

Gai-jartzailea: Josu Goikoetxea.

Gabonetako saioa, Izarra Kultur Elkarteak antolatua. Herriko antzokian, gaueko hamaikak laurden gutxitan, ehunen bat entzule.

Irazu-A. Agirre-Maia

Gaia: Irazu elgoibartarra, gaueko ordu txikietan lo egin ezinik zaude, eta pentsatu duzu zure eskopeta kolekzioa garbitzea. Jaitsi zara salara eta hor ikusi duzu zure alaba Amaia, tipo horrekin, Jonekin, zirriak egiten.

Neurria: Lauko handia

Doinua: Kontu barri bat suzeditu da

Irazu: "Salan hobeto egongo nintzan..."
hobe banengo ohean,
azkenean ni utzi bainaue
eskopeta paperean!

A. Agirre: Aita goitikan behera jaitsi da,
zer nolako zalaparta!
Lasaitu, Jon, zure eskopetak
kartutxo gehio dauzka-ta.

Maia: Orain ez dakit zer kristo egin,
burua jarri zait bero,
prakak beheraino jetsiko zaizkit
eskuak jaso ezker!

Irazu: Askatasuna gauza ederra
ta gora sexu librea!
Ze armeritan topatu dezu
horrelako kalibrea?

A. Agirre: Gure aita eskopeta kontutan
hain degu gizon petrara,
aitortu zazu hortara ez baino

inbidiz jaitsi zerala.

Maia: Lasaitu zaitez orain mesedez,
egizu azkar mesede;
ni prest nengoen hau egiteko
apuntatu gabe ere!

Irazu: Zuk diskotekak eta tabernak
zenitun zure kontura,
aizu, alaba, zergatik zatoz
nire koto pribatura?

A. Agirre: Barkatu baina nerea bada
ez nator zure kotora;
zurea tiro bakarrekoa
bera repetidora.

Maia: Holako gauzak gertatzen dira
euskal herrietan zehar,
beingoan ehizan egingo eta
ehizatuta bukau behar!

Irazu: Aizu, alaba, ez zazu hitz egin
lotsagabeek bezela,
nola dakizu nire eskopetak
tiro bakarra duela?

A. Agirre: Behin amak halaxe esan zidan
urte askotan barrena,
zer ehizatuko jetsi baitzaigu
pajarorik haundiena.

Maia: Hauei begira geratua naiz
despistatuta zeharo;
zuek jarraitu diskusioan,
nerea jetsita dago.

Irazu: Azken puntua ez bedi izan
eragozpena ta traba,
baionetakin liatu zaigu
rekortadaren alaba.

A. Agirre: Aita zuregan izan ez dezu
behar hainbat kategori,
reklamora etorri zera ta
gure sarean erori!

Maia: Azkenerako ideia hau xe
unean pentsatu det nik:
herri honetan ezin ligatu
bakezalea izanik!

Maia-A. Agirre

Gaia: Amaia Tamara. Bera izatez santurtziarra; eta bere lanagatik lotsagarri uzten ari da euskaldun guztiak. Maia Santurtziko alkateak deitu dio nahikoa dela esanez.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Kantatzera nijoa

Maia: Nahi dezuna egizu
kantatu ondoren,
ridikuloa ere
egizu nabarmen;
dirua irabazi
ta kantatu hemen,
baina ez zazu esan
zu nungoa zaren! (bis)

A. Agirre: Euskaldun petoa naiz
jaiotzez tamalez
ta zure ustez nabil
aspadi aldrebes;
gure arten zer dagon
esan leike errez:
Tamara ondo dabil
zure ganbara ez. (bis)

Maia: "Tamara ondo dabil"
hau entzun beharra!
Ez zera ez artista
zeu zera makarra;
España eta gure
artean ze marra...
hemen ez zera inor
eta han izarra! (bis)

A. Agirre: Espainiar bihurtu
nintzen sos batzun truk,
baina ez naiz kantari
ez eskas, ez arrunt;
inbidia didate
maiz euskaldun batzuk;
zuek Espainin adina
desafinatzen dut. (bis)

Maia: Horretan ona zera
zu desafinatzen,
puzkerran pare ere
ez dezu kantatzen!
Ez naiz harritzen, inoiz
bazaitut topatzen
kale kantoian batean

dirua eskatzen. (bis)

A. Agirre: Nire eztarriai kendu
genion herdoia,
ezin onartuz zabiltz
nik dedan sasoia;
entzuleak eman dit
noiznahi arrazoia,
nahi'zunen egingo det
Santurtzin pregoia. (bis)

Maia: Baina ez zaite porta
berriro arlote,
zure metafora ere
klinexen bat ote?
Orain izarra zera
bihar monigote,
horri "usar y tirar"
esaten diote. (bis)

A. Agirre: Horri "usar y tirar"
esaten diote..
ni ez baina zu zatoz
gaurkoan arlote;
hontan segitzeko nik
mila borondate,
Santurtziko pub-etan
ni entzuten naute. (bis)

LARRABETZU (2000-12-25)

Bertsolariak: Maia, I. Elortza, Lekue eta Gaztelurrutia.

Gai-jartzailea: Patxi Gezuraga.

Hori Bai gazte elkarteak urtero antolatzen duen Natibitate eguneko jaialdia, aurten "XX. Mendeko azken bertso saioa" izenburupean egina. Gaztetxean, arratsaldeko zazpitan, ehun eta berrogeita hamar entzule.

Lekue-Gaztelurrutia

Gaia: Zuek biok badakizue lehengo astean Euskaldunan egon zirela bertsolari bi normalean baino neurri handiagoan kantetan. Lehenengoz egon ziren finalean, eta pozik, harro, elegante, suelto... eta denon ahotan dago benetako sorpresa izan zirela. Zuek biok finalaren ateetan geratu zineten. Aukera daukazue orain, finalean zer egingo zenuketen botatzeko.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Kantatzera nijoa

Lekue: Nahiz ta kantatu altu
nahiz kantatu fuerte,
final hortatik kanpo
guk beste bi urte;
baina Beñat gu trankil
geratu gaitezke,
erraz egingo gendun
guzti hoiak beste. (bis)

*Gaztelurrutia:*Finalean jardun ziren
guztiak jo ta su,
ia bertso guztiei
egin nien kasu;
uste nuena baino
argiagoa zara zu,
berbak mingain puntatik
kendu dizkidazu! (bis)

Lekue: Beraz argi dago hori
egi hutsa dala,
demostratu behar dogu
nola edo hala;
Fredri han ikusten dut
nik harro bezala,
datorrela hona eta
demostra dezala! (bis)

*Gaztelurrutia:*Bertsoa beti izan du
mutilak graziko,
lagunartean dago
fuerte eta tinko;
baina horrek ez gaitu
Etxahun gu begiko,
alper-alperrik zabiltz
ez da etorriko. (bis)

Lekue: Nahiz eta ibili zan
Euskadunan abil,
orain jarrita dago
han atzean trankil;
zelan harrotu ahal zara
horrenbeste mutil?
Hamar bat zentimetro
altuago dabil! (bis)

*Gaztelurrutia:*Hamabost goitik dabil
esango nuke nik,
baina berak ez dauka
denaren kulparik;
horrek gure ondoan
Etxahun ez du antzik;

helduko zara eta
jarraitu holantxik. (bis)

Maia-I. Elortza

Gaia: Frantzian bost urte preso daramatzen Monika larrabetzuarra laster Espainiako poliziaren esku geratzeko arriskuan dago. Zuek bi polizia izango zarete. Jon frantsesa, jendarmea; eta Igor Intxaurrendoko goardia zibila. Irungo mugan elkartu zarete, eta polizia frantziarrak furgonetan neska gazte bat dakar polizia espainiarraren esku uzteko.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Adiskidea Andoaindikan

Maia: Merkantzia bat mugitzen degu
gainera oso merkea,
gure herriak zuen herriai
eman ohi dion dotea;
ehungarrena izango da hau,
komeni da esatea;
itxaron zazu pixka batean
hortxe daukat "paketea".

I. Elortza: Gaurko erara mugan lehenago
hartuak dodaz hiru-lau;
itxura danez oin urte asko
hasi zanak hortxe dirau,
eta Españak bere lagun zein
dan gogoan eukiten dau,
gure jefeeek zuen jefeei
ordainduko dautsie hau.

Maia: Eta horrela berotzen degu
herri honen lapikoa,
kartzeletako negozioa
dugu oso begikoa;
gure arteko harremana ere
aspaldi ondo dijoa,
legeztatua dagoenetik
gizakien trafikoa.

I. Elortza: Giza-trafiko hori egitea
aspaldi zan erabaki,
baina niretzat ez da nahikoa
kartzela emotea bati;
adibidetzat Geresta zana,
zeinek hil eban nork daki?
Tartean behinka pasa'idazu bat
baina estraofizialki.

Maia: Estraofizialki lehendikan ere
pasatzen ditugu ia;
gure artean gorde behar da
biok dakigun egia.
Guk presoren bat pasatzen degu,
hartu diogu neurria
eta Españak erosten digu
behi eroen haragia.

I. Elortza: Dena batera joan daiteke
haragia ta kartzela,
gerra honetan laguna hau da
tokatzen zaigun papela.
Ez dakit baina ikusten zaitut
desanimatu bezela,
seguru nago hauts zuri honek
animatu zaitzakela.

Maia: Berandu samar egin da jada,
hau konpromizu galanta!
Atzean dago Monika hori,
begiratu bere planta;
tori zuentzat eta guk behintzat
egin behar degu hanka;
kontuz bisitan doazenekin
builoso batzuk dira-ta!

GALDAKAO (2000-12-28)

Bertsolariak: O. Enbeita, Irazu, Maia, A. Lopategi, S. Lizaso eta Egaña.

Gai-jartzailea: Arkaitz Estiballes.

Seigarren Bertso Saldaren barruan Galdakaoko Bertso Eskolak antolatutako jaialdia. Ilunabarreko zortzietan, Torreababal kultur aretoan, hirurehun eta berrogeita hamarren bat entzule.

S. Lizaso-Egaña

Gaia: Joan da Lizaso bere kotxeagaz, eta nor topatuko bidean eta Andoni ertzaina kontrola jartzen.

Neurria: Lauko txikia

Doinua: Ikusi nuenean

Egaña: Kaixo messie Lizaso
zerorri al zera?

S. Lizaso: Uste gabe heldu naiz

Egaña: zure kontrolera.
Nik zuri ikusten dizut
telebistatikan;
S. Lizaso: gaur han ikusita ere
ez zen inportikan.

Egaña: Ni euskera ikasten
eta bertsoxale,
S. Lizaso: ia izaten degun
gaur horren seinale!
Egaña: Zu oso ona zara,
oso-oso ona,
S. Lizaso: ta nolakoa ote da
begira dagona?

Egaña: Ni ere ona naiz bai
oso ona oso,
S. Lizaso: beraz kontroletikan
libratu Lizaso;
Egaña: nere jefeak dio
hori ezin dela;
S. Lizaso: ez kasorikan egin
askotan bezela.

Egaña: Autografo txiki bat
firmatu mesedez;
S. Lizaso: gogoia badut baina
boligraforik ez;
Egaña: tori boligrafoa
eta zuretzako,
S. Lizaso: baina sinatzea da
nere kalterako.

Egaña: Lizaso zu zera bai
nere idoloa,
S. Lizaso: baina ez'idazu kendu
neri gaurko loa;
Egaña: zure pila izena
ez al da Andoni?
S. Lizaso: Hori ez da ta neri
hoi ez zait komeni.

Egaña: Zu ez al zera bada
Zarautzen jaioa?
S. Lizaso: Deskuidatuta zabiltz
kaiku arraioa!
Egaña: Hori burla ez al da
autoridadeai?
S. Lizaso: Ez dago egiterik
bate ez daukanai.

Egaña: Hauxe mingailuze ta

belarrihaundia!
S. Lizaso: Serio jartzeko ere
heldu da garaia.
Egaña: Ni hemen kanpoan nago
eta hau da hotza!
S. Lizaso: Ea izozten zaizun
behingoan bihotza!

Egaña: Alkoholemia proba
egin behar duzu;
S. Lizaso: sarritan egina det,
horretan naiz maisu.
Egaña: Nere aparatoa
gustokoa al da?
S. Lizaso: Hortarako aurretik
ikusi behar da.

**BAT-BATEKO
SARIKETAK**

BORTZIRIETAKO TALDEKAKO II. TXAPELKETA

FINALA

LESAKA (2000-01-28)

Bertsolariak: A Taldea: Xabier Terreros, Alaitz Rekondo, Estitxu Arozena.
B Taldea: Manolo Arozena, Saioa Mitxelena eta Xabier Silveira.

Aurkezleak: Maite Bidarte eta Izaskun Etxepeteleku.

Lesakako Arrano Elkartearen jokatu zen Bortzirieta Taldekako Txapelketaren finala. Kanporaketaren antzera finala ere afalondoan izan zen.

Terreros

Gaia: Zu herri txiki batean bizi den pertsona bat zara. Azkenaldian, konturatu zara gero eta jende gehiago doala hirira bizitzera eta herria hustutzen ari dela. Zein burutapen dituzu?

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Arratsaldeon lehendabizitik

Lehen mila ginen ta orain berriz
bi dozena-edo gaude,
asperturikan bizitzen gera,
ilusiorikan gabe;
baina halare ez dut egingo
nere herritikan alde,
orain daudenak behin betirako
joaten badira ere. (bis)

Garai bateko kale beteak
etortzen zaizkit burura
poztasuna ta irrifarrea
genuen gure eskura.
Etxe rural bat egingo dut nik
ta biziko naiz gustura,
nere bizitza egingo baitut
joan direnen kontura. (bis)

"Zergatik doaz denak hirira?"
ni orain nago galdezka,
bakarrik nago etxean eta
beraz ez nago farrezka;
galdu egin da garai batean
hemen zegoen oreka;
ni lasai nago herriarekin
batera hilko naiz eta. (bis)

Silveira

Gaia: Zure arazoengatik zure bizitzaz aspertuta, zure buruaz beste egiten saiatu ondoren, gaur ospitaleko ohe batean esnatu zara. Zer pentsatzen duzu?

Neurria: Berezia

Doinua: Munduan libre bizi izatea

Saminez hiltzen nuen eguna,
negarrez laztandu gaba,
negarrez entzun nere bihotza,
sentitu bere ikara;
bizitzak berak aurrez jarriak
nik ez dakit zenbat traba!
Odolez betea aba,
hau samina, hau zirrara!
Zer da bizitza ez baldin bada
heriotzaren aldaba?
Nahi edo ez nahi horrela da ta
hiltzeko jaioak gara. (bis)

Aspaldi ez dut lo gustoz egin,
ezin dut esnatu lasai;
zazpi buruko herensugea
sentitzen dut nere artzai;
sarri somatzen ene erraiek
horrenbeste odol usai!
Beti irrifar baten zai,
ta ez nintzen hartzeko gai;
orain bihurtu zaizkit etsaiak
hainbat lagun eta bi anai;
bizitza horri deitzen bazaio
ez dut gehiago bizi nahi! (bis)

Iraganataz badut oraindik
hainbat oroitzapen labur;
nere burua engainatua,
niri egina iruzur;
baina itzali behar den suari
zertan bota gehio egur?
Zertan bizi burumakur?
Zertan bizi zur eta lur?
Zerutik ere ezingo diot
munduari erran agur,
zeren ni hiltzen banaiz sekula
infernura noa ziur. (bis)

IX. BBK SARIKETA
FINALA
BILBO (2000-04-09)

Bertsolariak:

Busturialdea: Jon Rementeria, Amaia Jauregizar, Iñaki Basterretxea, Iker Belaustegi, Onintza Enbeita eta Ander Oleaga.

Lea Artibai: Oier Azula, Lander Ibarluzea, Urki Bilbao, Eñaut Ibarra, Joseba Gojenola eta Gorka Ostolaza.

Gai-jartzailea: Bernardo Mandaluniz

Bizkaiko Bertsozale Elkarteak, Bizkaiko Ikastolen Elkarteak eta BBK-k elkarlanean antolatutako txapelketaren finala. Bilboko Kafe Antzokian, eguerdiko hamabietan.

Basterretxea

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Xarmangarria zera

B. Mandaluniz: Asteburuaren zain
joaku astea,

Basterretxea: hari begira gabiltz
bata ta bestea;
gero alkoholarekin
beteaz hestea,
etxera heldu eta
a ze desastrea!

Bazterretxea

Gaia: Gaur emon dozu lehenengo mosua ezpainetan. Zer sentitu dozu?

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Mutil koxkor bat itsuarreko

Egia esan iruditu zait
esperientzia aparta,
eguna ere itxurosoa
ta neska ere galanta;
oso ederto ibili gara
eskuz esku, hankaz hanka,

baina guztia jende aurrean
hola ezingo dut kanta,
hortik aurrera gertatu dena
oso pertsonala da-ta! (bis)

Ostolaza

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Xarmangarria zera

B. Mandaluniz: Zu fidatzen al zara
epaimahaiarekin?

Ostolaza: Fiatu nahi dut baina
gehienetan ezin,
hoien epaiak sarri
ematen baidit min;
eta fiatzekotan
Iratxe Ibarrakin.

Ostolaza

Azkena emanda

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Beste bateko inularretan

Sufrimendua badago hemen
bai orain eta bai aurrez,
hau da daukagun oraina eta
ezin dugu egin ihes;
nahiz eta elkar begiratzea
une hontan izan nekez,
**denboreagaz zauri guztiak
osatu egin daitekez.**

Ostolaza

Gaia: Etxekoak gogaituta dozuz, Gorka, domeketan oso berandu jaikitzen
zarela ohetik. Lehengo domekan jaiki zinenerako denak joanda ziren,
bakarrik itxi zinduezan.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Aita izena kanta beharrak

Nik ohiturari inolaz ere
ezin diot egin ihes,

larunbatetan parranda on bat
botatzen baidugu errez;
joan den astean ere berdintsu
pasa zen, betiko legez;
nahiz ta itxura txarra eduki
ezer ez dago aldrebes:
eurak ez dute ezer nahi nikin
ta nik eurekin ere ez. (bis)

Gurasoekin hasarratu naiz
dagoeneko betiko,
familiako giro onari
guk ez diogu eutsiko;
ta hasitako bide horretan
jarraitu beharko tinko,
nahiz ta etxean bakarrik egon
pasatu nuen polito;
etxean inor ez zegoen ta
neskari deitu ta listo! (bis)

XI. PRUDENTZIO DEUNA SARIA

FINALA

GASTEIZ (2000-04-15)

Bertsolariak: Iriondo, As. Otamendi, Soroa, Perea, Glez. de Durana eta Z. Enbeita.

Gai-jartzailea: Talde bat
Aurkezlea: Iñigo Izagirre

Arabako Bertsozale Elkarteak antolatutako hamaikagarren Prudentzio Deuna sariaren finala. Florida aretoan, arratsaldeko zazpitan.

Soroa

Gaia: Banatuta dagoen guraso bat zara. Gaur zure haurrak aitaz galdetu dizu.

Neurria: 8ko nag.
Doinua: Egun lanerat abiatu naiz

Zuretzat nahi nun beste haur guztiek
daukaten etxe gozoa,
baina tamalez hartua nuen

erabaki ezerosoa;
ulertu zazu, modu hontara
bihurtuko da usoa
etxe honetan bizi ezkerro
guretzat zena otsoa.

Nahiz eta zure aita ta ama
ez diren bizi batera,
nahiz ta biekin ez zeran bizi
zure lagunen antzera,
sinets zaidazu, gure artean
oso maitatua zera,
eta nahi dezun guztitan joan
zure aitatxo ikustera.

Perea-As. Otamendi

Gaia: Koadro abstrakto baten aurrean zaudeten bi pertsona zarete: Asier koadro horren egilea da, eta Oihane, berriz, hamar minutu luzez begira dagoena.

Neurria: 10eko txi.

Doinua: Espainian behera

Perea: Erakusketa hontan
biok dugu zita,
ona zela uste-ta
joan naiz korrika;
ez zait ona iruditzen
koadro honen pinta,
nahiz begiak ditudan
ondo irekita,
uste dut dagoela
aldrebes jarrita. (bis)

As. Otamendi: Aldrebes jartzea da
orain dugun moda;
koadro hortan badaude
makina bat lora;
egin nuen ta orain
ni nago gustora;
kritikekin ez zazu
zuk galdu denbora,
kontuz zeren ta ni naiz
Picasson iloba. (bis)

Perea: Loreak dituela...
koloreak bero;
nota jarriko dizut:
zero koma zero;
artistek baduzue

hamaika endredo!
Zuk artista deitzea
gaur duzu espero,
txistorren olioa
bota eta gero. (bis)

As. Otamendi: Alper-alperrikoa
zure berriketa;
artista haundi honi
ez egin iseka;
ni margolaria naiz
gainera poeta;
azkar begira zazu
ta ez galdu beta,
Guggenheimera laster
joan behar du eta. (bis)

Perea: Horrek joan behar du
Guggenheima bueltan...
egia esan zabilta
orain edozertan.
Kodroa ikusita
nago ni penetan
ta artista sentitu
behar naiz benetan,
koadro hobeak egiten
ditut konpresetan! (bis)

As. Otamendi: Beraz irudimena
zuri zaizu sortu,
eztabaida ez zazu
gehiegi gogortu.
Koadro honekin dut nik
nahi nuena lortu;
konpresa aipatuta
egin naiz berotu,
ta orain zu biluzik
nahi zaitut margotu. (bis)

XXIX. OSINALDE SARIA

FINALA

GABIRIA (2000-04-15)

Bertsolariak: E. Agirre, Sarasola, Elustondo, E. Eizagirre, Zubeldia eta E. Goikoetxea.

Gai-jartzailea: Iñaki Murua.

Hogeita bederatzigarren Osinalde Sariaren finala. Ohi bezala, Gabiriako Osinalde elkartean izan zen, afalondoan.

E. Eizagirre-E. Agirre

Gaia: Zuk, Estitxu, Gabonetan zure kanpin-denda utzi zenion Eñauti eta orain, Aste Santurako behar duzula eta eskatuta itzuli dizunean, konturatu zara ez dagoela ebaltzeko moduan.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Orain hasi bihagu

E. Eizagirre: Kanpina nola dagon
ez al da ezagun?
Gaurtik aurrera Eñaut
nik ez zaitut lagun;
kanpinakin zer kristo
ote zinen jardun...
barrikadan erdian
akanpau al zendun?

E. Agirre: Lagunakin gustora
akanpau Ernion
ta hara gure lagunak
hasarre zer dion!
Lehenago erreparatu
biharko zenion
zeini ta zertarako
utzi behar zaion.

E. Eizagirre: Lehendik ezagutzen det
Ernio mendia,
hara juateko sarri
daukat egarria;
han zer ibili zinan
dizut igarria:
barillekin egin zun
gurutze berria.

E. Agirre: Ernio alde hortan
joera epela,
badakizu mutiko
formala naizela;
ta esan zenidanez
fiatzen zinela,
ibili det neria
balitza bezela.

E. Eizagirre: Besteren kanpinakin
egiten du plana,

dana txikitutzeko
daukazu afana.
Zuria balitz bezela
didazu esana,
neri ekarri beste bat
zuria ez dana.

E. Agirre: Aizu nere esanak
kontuan har itzazu,
nik behintzat zuriari
ez diot eingo kasu;
oso neska formala
ta ona zera zu,
hurrungo urterako
konpondu ezazu.

E. Goikoetxea-Zubeldia

Gaia: Gabirin bada aharizale ezagun bat Noare baserrikoa, guk Noare hots egiten diogu berari ere, eta ahariak entrenatzeko nahiko inbentu bitxia dauka: bera kotxean joaten da eta aharia sokatik lotu eta korrikan atzetik. Zu, Iker, Noare zara eta Ekaitz aharia.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

E. Goikoetxea: Ford Fiesta xaharrari
hartu ziot usai,
azeleratu eta
ez natxiok lasai;
belozidade ona
ezina eta ai,
ezin diat gehio ta
polikio jun ai. (bis)

Zubeldia: Lehengoan egin zidan
latza komeria,
nunbait egin bainuen
frenazo haundia;
hau degu martxea ta
ta hau degu harria,
orain jarri beharko det
piloto berria! (bis)

E. Goikoetxea: Apustun ikusi nahi
ninukek nabarmen,
baina nik ez zeukeat
uste aina kemen;
patxada gehixeago
ipini zak hemen,

hil egingo nauk eta
iritsi baino lehen! (bis)

Zubeldia: Batzutan arrastaka,
bestetan korrika,
gure ahari hauxe
hain geldoa baita!
Halare asmatu det
sistema polita:
prueba egin behar det
aurretik jarrita. (bis)

*E. Goikoetxea:*Autoan ipinita
mendi ta karrikan,
aldamenetik hasi
ez haiz ba kritikan!
Gogorik ez zeukiat
nere partetikan,
lehen'e ematen didak
ipurtzulotikan! (bis)

Zubeldia: Ahari polita ta
kuriosoa haiz,
talkean aritu haiz
askotan eta maiz;
kopeta gogorra diat
ta ohartu nauk garaiz:
aharia saldu ta
neu hasi behar naiz. (bis)

I. MATTIN SARIA

FINALA

AHETZE (2000-04-29)

Bertsolariak: X. Paia, A. Arzallus, Basterretxea, Terreros, B. Lizaso, Artetxe, Zabaleta eta Kolina.

Gai-jartzailea: Aitor Errenteria *Txato*.

Ahetzen jokatu zen lehenbiziko Mattin Sariaren finala, aurretik zenbait kanporaketa jokatuta.

A. Arzallus

Kartzelako gaia: Zaharragoek errepikatzen dizuegun leloa da "gazteok etorkizuna ate joka duzue", baina zuok gazteok nola ikusten duzue etorkizun hori?

Neurria: Berezia

Doinua: Gregario edo laguntzaile naiz

Etorkizunak ematen dizkit
ez dakit zenbat nahigabe,
horregaitikan ezin naiz egon
mutil amestien pare;
argi izpi bat begi aurrean
ikus dezaket halare;
beraz xuabe-xuabe,
indarrez baina herabe;
"geroa ate joka daukagu"
hitzak entzun ditut grabe,
gu joan behar gerade bila
beraren zai egon gabe. (bis)

Artetxe

Kartzelako gaia: Zaharragoek errepikatzen dizuegun leloa da "gazteok etorkizuna ate joka duzue", baina zuok gazteok nola ikusten duzue etorkizun hori?

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Gure aurreko guraso zaharrak

Noizbait hazi hau bihur dezagun
Euskal Herriko haritza,
xedeak mila, gogoak mila
eta luzea bizitza;
indarra dugu, gogoa dugu...
betetzen dugu baldintza;
etorkizuna dugu atean,
ez da panorama hitsa,
baina nork eman behar digu ba
irekitzeko den giltza?

Kolina

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Xarmangarria zera

Txato: Gurasoen etxean
zenbat urtetako?

Kolina: Luzerako nagola
aitortu beharko;
nik kanporako planik

ez daukat biharko,
gurasoen etxean
bizi bainaiz bapo.

Txato: Zaharrak zuhurtzia,
gazteak indarra;

Kolina: hori horrela dela
aitortu beharra;
puntu amankomuna
badugu bakarra:
gu gorputzez ta buruz
mundu hau azkarra.

Kolina

Kartzelako gaia: Zaharragoek errepikatzen dizuegun leloa da "gazteok etorkizuna ate joka duzue", baina zuok gazteok nola ikusten duzue etorkizun hori?

Neurria: Berezia

Doinua: Itsaso hori dago zatarra

Gure herrian da gerratea,
han eraso, hor atakea;
tokatu zaigu etsai gogorren
irain oro jasatea. (bis)
Etorkinunan tartea
zaila da eramatea,
izan liteke kaltea;
halarik ere bihar dakusat
etorkizunez betea,
lortu ezkerro askatasuna,
lortu ezkerro bakea. (bis)

XXIV. LIZARDI SARIA

FINALA

ZARAUTZ (2000-09-01)

Bertsolariak: E. Eizagirre, Gabilondo, Elustondo, Osa, Mantxi, E. Goikoetxea, Martin eta Uranga.

Gai-jartzailea: Arantxa Laskibar

E. Eizagirre-Gabilondo

Gaia: Azkenaldian asko entzun dugu Kurs urpeko ontzi horren berri. Hil diren soldadu horien hiletetan zaudete. Zu, Estitxu, Putin zara eta zu Nahikari hildako baten alarguna.

Neurria: 8ko nag.

Doinua: Haize hegoak hurbiltzen ditu

E. Eizagirre: Badakit une hau zuentzako
dela gogor eta gordin,
oporretatik etorria naiz
ahal bezain azkar ta fin;
tori zazpina milioi zuentzat,
sentimentu hori arin;
errusiagatik hil zen bera ta
gutxio ezin nun egin. (bis)

Gabilondo: Baina lehenago ez dezu azaldu
behar horrenbeste neke,
zeure herriai bizkar emanaz
ez al dezu saldu merke?
Geure bururik zurikeriez
arren ez zazula bete,
zeure semea bertan balego
mugituko zinateke! (bis)

E. Eizagirre: Zure senarran ikus dezaket
nire semea islada,
baina estrategi kontu hauetan
gorde behar da patxada;
gure soldau ta zure senarraz
harrotu gaitezen, hara:
Kurs-en numero sartu zen eta
heroe bihurtua da. (bis)

Gabilondo: Hitz jariorik zertan gastatu,
zertan hainbeste zarata?
Nere bistatik aldegin zazu
txorakeriak lagata!
Ustez guztia jarri diguzu
polita bezain aparta,
ezertarako ez dit balio
heroe hilak dira-ta. (bis)

E. Eizagirre: Zer nahi dezu ba gure herriak
bere iraultza galtzea?
Heroe batentzat hoberena da
utzi zunari heltzea;
ekarri zazu zure umea,
utzi dezala etxea;
hark nahiko luke bere semeak

bide bera jarraitzea. (bis)

Gabilondo: Herriarentzat izan bazenu
zeuretzat hainbeste kemen,
pena-malkoak pozezkoen truk
irtengo lirake hemen;
etorkizuna zeure eskutan
utzi genuen nabarmen
ta itxaropena ito zitzaizun
hangoak ito baino lehen. (bis)

Uranga-E. Goikoetxea

Gaia: Zuek bikote bat zarete eta gaueko iluntasuna aprobetxatuz, leku ezkutu batera eraman duzue kotxea. Halako batean, goxo-goxo zaudetela, hara non abiatzen den kotxea aldapan behera.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Nere senarrarekin

E. Goikoetxea: Maitasunaren baitan
ohi degun antzera
biok murgildu gera
gauaren ostera;
nerea gora doa
ta kotxea behera...
oreka bilatzea
hain zaila ote da? (bis)

Uranga: Gure kotxea behera
dihoa ai ama,
hemen badago zerbait
gaizki atera dana!
Zure aparatoa
ote zan laztana
esku freno zela
pentsatzen nuana? (bis)

E. Goikoetxea: Lagun maite ez zazu
horren altu kanta
ilun txintaren baitan
zirti eta zarta;
ez dezagun atera
hainbat zalaparta
parabrisaren ura
aterako da-ta! (bis)

Uranga: Alkarrengana bildu
txit jantzi dotorez,

“muxu bat emaidazu”
esanda “faborez”;
haseran dena hartu
genuen umorez
ta kotxea korritu
gu korritu ordeztu! (bis)

E. Goikoetxea: Ahal zen ondoen buka
nahi gendun eguna,
besarkadaren baitan
zatozkit laguna;
arintzeko daukagun
zalantza astuna
egin zazu bihotzak
agintzen dizuna. (bis)

Uranga: Alperrik ez da izan
gaur gure jarduna,
hor behean itsasoa
daukagu kuttuna;
behera joaten lasai
utzita laguna,
gaur uretan egingo
degu maitasuna. (bis)

Gabilondo

Kartzelako gaia: Felix Iñurrategi. Besteak beste, hortxe zegoen duela hamasei eta hamazazpi urte, zu zauden leku berean, kartzelako lana egiteko prest.

Neurria: Berezia

Doinua: Itsaso hori dago zatarra

Ez da gelditzen lorpen hutsean,
aritu zen epe luzean;
amets ugari gauean eta
denak gauzatu goizean; (bis)
jendeari ihesean,
gailur berrien gosean,
mendiaren babesean...
gailur guztiak ez dira lortzen
horren modu errezean,
baina uztarik ezin da jaso
ezer landatu ezean. (bis)

Sarritan gogor, sarritan bare,
maila berriak hartuz xuabe,
zitalkeriak atzean utziz
beti aritu zen trebe; (bis)

indartsu zen alafede,
gainditu du mila lege
gogoa bihurtuz bere;
hari begira oroitzapenez
denok ere harro gaude,
Felixi esker amets egiten
ikasi degu guk ere. (bis)

Uranga

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Bordaxurirena

A. Laskibar: Felix zuen izena
ta mendia amets;

Uranga: hantxe aurkitzen zuen
hark sarritan babes,
baina zerbait suertatu
zitzaion aldrebes;
zure irudia ez dugu
ahaztuko errez.

Uranga

Kartzelako gaia: Felix Iñurrategi. Besteak beste, hortxe zegoen duela hamasei eta hamazazpi urte, zu zauden leku berean, kartzelako lana egiteko prest.

Neurria: 10eko nag.

Doinua: Gogoan daukat ez du aspaldi

Oraintxen dela urte mordoxka
bertsoaren aitzakian,
kantatu zendun zortziko haundian,
gero zortziko txikian;
hain maite zendun gure kultura
ta bertsoei atxikian...
poztu gaitezen gaur gure Felix
dago modu egokian,
Himalayako mendi katean
ametsen bizitokian. (bis)

Ni're lur jota laga ninduen
holako albiste tristiak;
ikusi nitun zuk Himalayan

egindako argazkiak,
ta bihotzean gordeak ditut
nik hango argi izpiak;
zure aldean indar gutxi du
mendi hartan eguzkiak,
zure irrifarrak urtuko ditu
munduko elur guztiak. (bis)

XVI. XENPELAR SARIKETA

FINALA

ERRENTERIA (2000-12-08)

Bertsolariak: Elustondo, A. Arzallus, Kolina, Martin, E. Goikoetxea eta Ansa.

Gai-jartzailea: Mikel Lersundi.

XVI. Xenpelar Bertsolari Gazteen Txapelketa. Goizeko hamaika eta erdietan, Niessen aretoan. Aurretik kanporaketa bat jokatu zuten Egiluze sagardotegian finalerako nor sailkatu erabakitzeko.

Martin-Elustondo

Gaia: Nor itsusiago izan lehiaketa batean zaudete. Azken finalera biak bakarrik iritsi zarete, eta zuen artean erabakiko da nor izango den irabazlea. Kanta itzazue zuen ezaugarri garrantzitsuenak.

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Dama gazte xarmant bat

Martin: Aho haundia daukat,
nago barregarri;
aza hostoak adina
diren bi belarri;
sudurra ere ez dut
oso zoragarri,
nere amonak ere
egiten dit irri! (bis)

Elustondo: Nere tatxak zein diren
ikusten da berez,
bainan arerioa
hautsi leiket errez;
Jon, txorakeriarik
ez esan mesedez,
zakarra izan zaitezke
baina zatarra ez. (bis)

Martin: Gorputzez ere ez naiz
moldatzen primeran,
defektuak badauzkat
gainera soberan;
itsusiena nor den
jarririk aukeran,
duda bat etortzen zait:
masokistak geran. (bis)

Elustondo: Holakorik ez zazu
aizu, espero zuk;
zatartasuna nola
degun horren arrunt,
gorputzan inguruan,
zuk esanaren truk,
aste hontan bost kilo
irabazi ditut. (bis)

Martin: Ederragoa naiz ni
eta diot zinez,
baina halare nago
inbidizko minez;
irabazten didazu
bertsotan eginez
ta hontan irabazi
nahi nizun gutxinez. (bis)

Elustondo: Begi marroiak ditut
ez urdin, ez berde;
gerri buelta bikaina
daukat alafede!
Horregatik zuk etsi,
egizu mesede,
aukerarik ez dezu
saiatuta ere. (bis)

Martin

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Maritxu nora zoaz I

M. Lersundi: Ekaitzaren ondoren
itsaso barea,

Martin: Euskal Herrian beti
ekaitza ordea;
ez al du esperantzai
lekua gordea?

Noizbait etorriko da
garai bat hobea.

Elustondo

Puntua jarrita

Neurria: 8ko txi.

Doinua: Maritxu nora zoaz I

M. Lersundi: Txapelketa honetan
janari ugari,

Elustondo: baina goserik ez det
ez al da nabari?
Gaurkoan etorri naiz
bastante urduri,
txapela nahi nukenez
neretzako sari.

Izen eta izengoitien deskribapena

Zerrenda hau, liburuan agertzen diren izen laburdura eta izengoitiei dagokio.

Liburuan

Agirre, A.
Agirre, E.
Agirre, J.
Amuriza
Artetxe
Arzallus, A.
Basterretxea
Begiristain
Chago
Egaña
Eizagirre, E.
Elortza, I.
Elustondo
Enbeita, O.
Estiballes
Gabilondo
Garmendia
Goikoetxea, E
Irazu
Iturriaga
Izeta
Kolina
Lazkano
Legarreta
Lekue
Lizaso, S.
Loidisaletxe II Juan
Lopategi, A.
Lopategi, J.
Lujanbio
Maia
Mantxi
Mañukorta
Martin
Mendiluze
Mendizabal
Murua
Otamendi, As.
Ostolaza
Paia, F.
Peñagarikano
Perea
Sarasua, J.
Sarriegi
Silveira
Sorozabal
Terreros
Uranga
Xalbador II
Xanpun
Zubeldia

Izen deiturak

Amaia Agirre Arrastoa
Eñaut Agirre Goia
Joxe Agirre Esnal
Xabier Amuriza Zarraonaindia
Miren Artetxe Sarasola
Amets Arzallus Antia
Iñaki Basterretxea Gaztelua
J. Inazio Begiristain Barandiaran
Santiago Morales
Andoni Egaña Makazaga
Estitxu Eizagirre Kerejeta
Igor Elortza Aranoa
Nerea Elustondo Plazaola
Oihane Enbeita Gardoki
Arkaitz Estiballes Ormaetxea
Nahikari Gabilondo Mendizabal
Txomin Garmendia Galarza
Ekaitz Goikoetxea Asurabarrena
Jexux Mari Irazu Muñoa
Unai Iturriaga Zuaza-Artaza
Joxe Mari Izeta Matiaritu
Sustrai Kolina Akordarrementeria
Imanol Lazkano Uranga
Xabier Legarreta Etxarri
Etxahun Lekue Etxebarria
Sebastian Lizaso Iraola
Juan Jose Eizmendi Garmendia
Aritz Lopategi Urrutia
Jon Lopategi Lauzirika
Maialen Lujanbio Zugasti
Jon Maia Soria
Iñigo Manzisidor Larrañaga
Gregorio Larrañaga Mandiola
Jon Martin Etxebeste
Aitor Mendiluze Gonzalez
Mikel Mendizabal Garmendia
Iñaki Murua Jauregi
Asier Otamendi Alkorta
Gorka Ostolaza Ikaran
Alfredo Paia Ruiz
Angel Mari Peñagarikano Labaka
Oihane Perea Perez de Mendiola
Jon Sarasua Maritxalar
Aitor Sarriegi Galparsoro
Xabier Silveira Etxeberria
Jokin Sorozabal Ansa
Xabier Terreros
Jokin Uranga Isuskiza
Mixel Aire Etxebarren
Manuel Sein Usandizaga
Iker Zubeldia Katarain

Herria

Villabona
Hernani
Azpeitia
Berriz
Hendaia
Hendaia
Gernika-Lumo
Ataun
Txile
Zarautz
Hernani
Durango
Legazpi
Gernika-Lumo
Bilbo
Zarautz
Villabona
Beasain
Larraul
Durango
Usurbil
Urruña
Azpeitia
Arano
Larrabetzu
Azpeitia
Errezil
Muxika
Muxika
Hernani
Zumaia
Zarautz
Markina-Xemein
Oiartzun
Andoain
Itsasondo
Gabiria
Urretxu
Markina-Xemein
Algorta (Getxo)
Anoeta
Gasteiz
Aretxabaleta
Beasain
Lesaka
Andoain
Lesaka
Azpeitia
Urepel
Donibane-Lohizune
Beasain